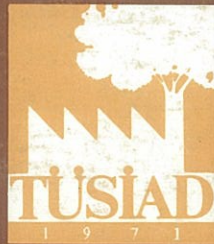

AVRUPA TOPLULUĞU VE TÜRKİYE'NİN TAM ÜYELİĞİ SORUNU

Makro Bir Değerlendirme

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İşADAMLARI DERNEĞİ

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

AVRUPA TOPLULUĞU
VE
TÜRKİYE'NİN TAM ÜYELİĞİ SORUNU
Makro Bir Değerlendirme

İSTANBUL

10 NİSAN 1987

(Yayın No: TUSİAD-T/87.4.99)

Cumhuriyet Cad. Ferah Apt. 233/9-10, Harbiye/İstanbul

Bu raporun tamamı veya bir bölümü TÜSİAD
"Avrupa Topluluğu ve Türkiye'nin Tam Üye-
liği Sorunu Makro Bir Değerlendirme" re-
feransı zikredilmek kaydıyla yayınlanabi-
lir.

Ö N S Ö Z

TOSİAD, kamu yararına çalışan bağımsız bir özel sektör kuruluşu olup yayınlarında bilimsel ve tarafsız kalmayı amaç edinmiştir. Bu nedenle, raporda belirtilen değerlendirmelerin üyelerin görüşleri ile veya resmi görüşlerle direkt bir ilişkisi söz konusu değildir.

Rapor, TOSİAD Yönetim Kurulu tabii üyesi ve Genel Sekreter E.İhsan Özöl yönetiminde araştırma uzmanları Ahmet Ertürk, Nilgün Demirtaş, Ahmet Turunç, Erol Koç, Cem Payaslıoğlu, Ayda Alpat tarafından hazırlanmıştır.

Raporun hazırlanmasında EEC, İKV, OECD yayınlarından yararlanılmıştır.

Rapor Leyla Dinçmen, Günay Bilge ve Güniz Bursa-lıoğlu tarafından daktilo edilmiştir.

İstanbul, 10 Nisan 1987

AVRUPA TOPLULUĞU
VE
TÜRKİYE'NİN TAM ÜYELİĞİ SORUNU
Makro Bir Değerlendirme

GİRİŞ	I
ÖZET VE SONUÇ	III
KISALTMALAR	VIII
 BÖLÜM I	
TOPLULUĞUN KURUMSAL YAPISI	1
I) Organlar	1
II)Organların Fonksiyonları	2
III)Topluluğun Karar Alma Mekanizması	8
 BÖLÜM II	
TOPLULUKTA EKONOMİK DURUM VE	
1992 HEDEFLERİ	13
I) Ekonomik Durum	13
II)Avrupa Topluluğu'nda İç Pazar Oluşumunun Tamamlanması	19
 BÖLÜM III	
AVRUPA TOPLULUĞU'NDA EKONOMİ POLİTİKALARINA GENEL BAKIŞ	27
I) Avrupa Topluluğu'nda Tarım Politikası	27
II)Avrupa Topluluğu'nda Piyasa Ekonomisi Anlayışı	33
III)Avrupa Topluluğu'nda Devlet Yardımları	37
IV)Avrupa Topluluğu'nda Sanayileşme Stratejisi	43
V) AT'nda Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmeler (KOBİ)	49
VI)Bölgesel Politika ve Fonlar	55
VII)Avrupa Para Sistemi	68
VIII)Avrupa Topluluğu'nda Vergi Politikaları	74
IX)Topluluk Bütçesi	91
X) Dış Ekonomik İlişkiler	96
XI)Tüketicinin Korunması Politikası	120
XII)Avrupa Topluluğu-Özel Sektör İlişkileri (Diyalog)	122
 EK: 1	
İÇ PİYASANIN 1992 YILINDA TAMAMLANMASI İÇİN UYGULANACAK PROGRAM	131

G İ R İ Ş

Bugün, Avrupa Topluluğu, dünyada süper iki devlete (ABD-SSCB) yakın ekonomik ve endüstriyel bir güce sahip bulunmaktadır. Otuz yaşına girmiş ve çeşitli sorunların üstünden gelmeyi başarmış ise de henüz tam bir politik kişilik kazanamamıştır.

Dünyanın en büyük ticaret yapan tüketici toplumu olup büyük ölçüde dışa açıktır. Sanayi ve tarımda, büyük ihracatçıdır. Diğer süper güçlere göre yıllık fiili çalışma saatleri bir hayli düşürülmüştür. Japonlar yılda 2061 saat, ABD 1860 saat, AT 1650 saat çalışmaktadır. Nüfusu en yaşlı ülkeler topluluğu arasındadır. Buna karşılık, ortalama doğum oranında dünyada onuncu sıradadır. Toplulukta yabancı işgücüne olan ihtiyaç büyüktür. Ancak, sosyal yasalar ve yüksek sosyal giderler dolayısıyla firmalar kaçak işçi kullanmayı tercih etmektedirler. Kaçak işçilerin aktif nüfusa oranı Batı Almanya'da yüzde 8-12, İngiltere'de 7.5-11, İtalya'da 10-35, Belçika'da 15-20, Danimarka'da ise 11 dolaylarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu durum, işçilerin serbest dolaşım sağlandığı takdirde, sanayicinin ihtiyacı olan işçilere yasal yollarla almayı tercih edebileceğini göstermektedir. Topluluk üyeleri ülkeler arasında büyük gelir ve kültür farkları vardır. Çok gelişmiş bölgelerle az gelişmiş bölgeler arasındaki fark 7-10 kat dolayındadır. Halen gümrük birliğinden biraz ilerde ama bir konfederasyondan da bir hayli geridedir. Avrupa Topluluğunda, enerji krizinden sonra elektrik, telekomünikasyon, optik, fotoğraf, otomobil, nakliye araçları, kimya sanayileri uzmanlaşma ve teknoloji açısından ABD ve Japonya'ya oranla son 10-15 yılda önemli gerileme olmuştur. Bunun nedeni kısaca henüz 5 sıfır ihtilalinin AT'da gerçekleşmemesidir. Bu sanayi ihtilali şu hususları kapsamaktadır.

- Sıfır stokla çalışma
- Sıfır iş durması
- Sıfır fire
- Sıfır bürokrasi
- Sıfır gecikme

Uluslararası platformda ne politika ne ekonomi (gümrük ve dış ticaret hariç) ne kültür ve ne de savunma konularında tek görüş verecek bir konumda değildir. Türkiye tam üye olduğu takdirde milli gelir ortalamaları açısından çok geride olmakla beraber kaynaklar , potansiyel imkanlar , kültürel açılardan diğer üyelere önemli ölçüde geride değildir. Türkiye İkinci Dünya Savaşından sonra gümrükler hariç bütün konularda (ekonomik işbirliği, dış ticaret, para, sanayi, teknoloji, savunma vs.) Avrupa ülkeleri ile işbirliği ve beraber olma tutumunu titizlikle sürdürmüştür. Bu açıdan topluluk ülkelerindeki gelişmeleri yakından tanımaktadır. Ne varki, kamu yönetiminde ve özellikle ekonomik sorunların çözümünde geciken islah çalışmaları yüzünden Avrupa ile ilişkilerimiz son on yılda bir hayli sarsıntı geçirmiştir. Avrupa Topluluğu ile olan ilişkilerimizi düzeltme ve iyileştirme zorunluluğu vardır.

Türkiye için Avrupa Topluluğuna girmeli mi, girmemeli mi tartışması bugün artık bitmiş ve gerekli eylemlerin takvimi ve stratejisini acele tartışma zamanı gelmiştir.

Bu rapor ilgililere bir referans doküman sağlamak, Topluluğa girişle ilgili sorunlar ve eylemler konusunda kamuoyunu aydınlatmak ve mütavazi de olsa çözümlere bir katkıda bulunmak üzere hazırlanmıştır.

ÖZET VE SONUÇ

Avrupa Topluluğu ile belli süre sonunda bütünleşme Türk ihracatçılarına 12 Avrupa ülkesinin pazarlarını tamamen açacak, bu pazarlarda topluluk dışı ülkeler mallarından gümrük alınırken Türk malları sıfır gümrükten yararlanacaktır. Bu suretle Toplulukla kota uygulamaları ile ilgili sorunlar bitmiş olacaktır. Üretim teknolojisi ve yönetimi çağdaş olan sanayi kuruluşları için bu durum şüphesiz büyük pazar avantajları sağlayacak ve ogüne hazır olmak üzere belki de kapasitelerini hemen genişletmeleri beklenecektir.

Buna karşılık, Türkiye pazarı tam bütünleşmeden sonra bütün Avrupa sanayilerine sıfır gümrükle açılacaktır. 1980'den buyana uygulanan piyasa ekonomisine geçiş için önemli adımların atılması dolayısıyla Avrupa Topluluğu geçiş rejiminin büyük sürpriz veya sıkıntılar doğurmayacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bugün yapılacak iş, hangi sanayi yaşar, hangisi yaşamaz tartışmalarını şimdilik biryana bırakarak, Avrupa'da sanayicilere tanınan bütün kolaylıkları (faiz, devlet yardımı, pazar araştırma yardımı, ihracat sigortası vs.) kendi sanayicimize en kısa sürede tanımadır. Bu aşamadan sonra yapılacak ilk iş katılma müzakerelerine hazırlanma, gerekli araştırmaların yapılması ve müzakereci uzmanlara verilecek talimatların tespiti ve daha önemli olarak bu işlerin yapılacağı yönetim modelinin saptanmasıdır.

Avrupa Topluluğunun bugüne kadar çıkardığı mevzuatın yeterince hazmedilmeden müzakerelere başlanması, müzakere marjını aleyhimize daraltabileceği gibi sanayimize sağlanacak birçok olanakların kaçırılmasına da neden olabilir.

Katılma müzakerelerinin ön koşulları sayılan demokratik çerçeve, insan hakları, sendikal ilişkiler konularında yapabileceğimiz hususları kısa sürede gerçekleştirmek meselenin ekonomik vechesine biran önce gelmek bakımından özel bir önem arz etmektedir.

Halen Topluluk ülkeleri arasında çözüm bekleyen önemli sorunlar vardır. İspanya ve Portekiz'in 1986 yılı başındaki tam üyeliklere alınmaları yeni sorunlar ortaya çıkarmıştır. Bu durumda, Türkiye gibi büyük bir ülkenin kabulü hususunda bazı hendiklar olabilir ve koşullar yeterli olsa bile Topluluk bu üyeliğe mukavemet göstermeyi bir çözüm olarak görebilir.

Katılma görüşmelerine gelince; AT'nun esas yükünü taşıyacak olan, büyük veya küçük Türk sanayicileri ve işadamlarıdır. Bu açıdan AT'na katılma politikasının, özel sektörün aktif katılımı olmadan, sadece kamu görevlilerince oluşturulması ve yürütülmesinin yeterli olmayacağı aşikardır. TUSİAD'ı ziyaret eden muhtelif yabancı heyetlerin açıkca tavsiye ettikleri gibi AT ile ilgili bütün iç ve dış toplantı ve temaslara Türk özel sektörünün gerçek temsilcilerinin de aktif olarak katılmasının, özel sektör ile daha sistematik bir işbirliği yapılmasının ve bu amaçla da kurulmuş olan AT Koordinasyon Bakanlığında kamu ve özel sektör ileri gelenlerinin temsil edileceği bir Yüksek AT Danışma Konseyi ihdas edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. (Böyle bir danışma organı esasen 8/3967 sayılı kararname ile 15.12.1981 tarihinde kurulmuş, ancak henüz tam faaliyete başlamamıştı)

Kamu ve özel bütün araştırma kuruluşları çalışmalarını bu konseye sunmalı ve gerekirse bu konseyin talebi ile yeni araştırmalar başlatılmalıdır. Konseyin ilk iş olarak aşağıdaki konularda bir envanter çalışması yapması beklenmelidir.

Konsey Araştırmaları Listesi:

- 1) Tarife indirimleri sorunu
- 2) Sanayi politikaları
- 3) Tarife dışı sorunlar
- 4) Tarım politikası
- 5) Mali uyum sorunları
- 6) Para politikaları
- 7) Devlet yardımları
- 8) Teknik standartlar
- 9) Karteller, birleşmeler
- 10) Devlet alımları
- 11) Devlet tekelleri
- 12) İşgücü akımları
- 13) Sermaye akımları
- 14) Yerleşme akımları
- 15) Hizmetler
- 16) Ulaştırma
- 17) Enerji
- 18) Geri kalmış bölgeler
- 19) Sosyal politikalar
- 20) Dış ticaret ilişkileri

Avrupa Topluluğu ile ilgili hiçbir karar özel sektör kuruluşlarına bilgi vermeden ve görüşleri sorulmadan alınmamalıdır. Bu öneri, "danışma" ve işbirliği müessesesinin artık bir yönetim metodu olarak benimsenmesi anlamındadır. Halen AT ülkelerinde kararlar da esasen bu şekilde alınmaktadır.

Yeni kurulan bakanlığın teşkilatlandırılması ve yeterli bir bütçeye kavuşturulması zorunludur. Eskiden Ticaret, Maliye, Sanayi ve Gümrük Bakanlıklarında ihdas edilmiş olan AT işleri ile ilgili daireler lağvedilmiş veya pasif haldedirler.

Halen gerek kamu ve gerekse özel sektör kuruluşlarımızın Avrupa Topluluğu olaylarını değerlendiren kadroları ve imkanları yetersizdir. Müzakere döneminde Avrupa Topluluğu Komisyonu bizden büyük ölçüde bilgi ve istatistik isteyecek bu bunların değerlendirilmesi ise büyük bir uzman kadrosunun mevcudiyetini gerektirecektir.

DPT bünyesinde faal olan Avrupa Topluluğu ünitesi yeterli bir kadro ile takviye edilmeli ve bu kadro süratle eğitilmelidir.

Bugün Türk özel sektörü adına CNPF, CBI, CEOE gibi üst seviyede tek yetkili olarak hareket edecek güçlü kuruluşlar mevcut değildir. Türkiye Odalar Birliği şemsiyesi altında İKV Eurochambers'da yeterli bir temsil gücüne ulaşmıştır. Buna karşılık Avrupa Topluluğu sanayici kuruluşlarının makro organı olan UNICE'de Kıbrıs ve Malta dahi temsil edildiği halde Türkiye henüz temsil edilmemektedir. Odalar Birliği'nin muhatabı olmayan bu kuruluşa TOSİAD üye olmak üzere hareket geçmiş ve temaslar son aşamaya gelmiş bulunmaktadır. Türkiye Ziraat derneklerinin paralel Avrupa Topluluğu kuruluşlarında temsili hususu da acilen ele alınmalıdır.

Bu kuruluşlarda yeterince temsil edilmeyen Türk özel sektörünün Avrupa Topluluğundaki gelişmeleri ve fırsatları tam olarak değerlendirmesi beklenemez.

Türkiye'nin üye olması halinde AT'na ne gibi menfaatler sağlayacağı Türk literatüründe yeterince ele alınmamıştır.

Bu konuda ayrıntılı bir çalışma kısa sürede yapılmalı ve sonuçları Avrupa kamuoyuna açıklanmalıdır.

Keza Türkiye'de nüfus konusundaki gelişmelerin -olumlu veya olumsuz- yanları ayrı bir çalışma konusu yapılarak yayınlanmalıdır.

En son olmakla beraber çok önemli bir husus ise Avrupa Topluluğu ile müzakerelerin yürütülmesi sırasında kolaylık sağlanması bakımından 1987 yılında yeni bir enflasyonla savaş programı hazırlanmasına kesin ihtiyaç olduğudur. Bu programın, aşağıdaki hususları da ihtiva etmesi düşünülmelidir.

- Avrupa Topluluğu'nda dahil bütün ekonomik sorunların tek bir bakanlıkta toplanması ve bu bakanlığın önemli iç ve dış merkezlerde ofisinin bulunması sağlanmalıdır.
- Bütçede giderler ve gelirleri denk hale getirecek, kısa vadeli iç borçlanmayı azaltacak radikal bir bütçe reformu yapılmalıdır.
- Özelleştirme çalışmaları hemen başlatılarak sermaye piyasası canlandırılmalıdır.
- Sermaye piyasası ve Banka modernizasyonu ile ilgili olarak alınacak tedbirler Topluluktaki gelişmeler de nazara alınarak, süratle sonuçlandırılmalıdır.
- Enflasyonist gelişmeleri önleme amacıyla kamu harcamaları daha yakından denetime alınarak, gerek döviz ve gerekse TL ile olsun bütün yatırım harcamaları tek bir merkezden yönlendirilmeli ve uygulamalar belli programlar dahilinde yapılmalıdır.
- Avrupa Topluluğuna katılma halinde ekonomik yönetimin yeni amaçları, temel makro ve sektörel büyüklükler asgari on yılı kapsayacak şekilde yeniden hazırlanarak iş alemindeki kararsızlıklar süratle giderilmelidir.

KISALTMALAR

AT	: Avrupa Topluluğu
ERDF	: Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu
EAGGF(FEOGA)	: Avrupa Tarımsal Danışma ve Garanti Fonu
ESF	: Avrupa Sosyal Fonu
ECSC	: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu
ECU	: Avrupa Para Birimi
EMS	: Avrupa Para Sistemi
EMCF	: Avrupa Parasal İşbirliği Fonu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
NCI	: Yeni Topluluk Aracı
EIB	: Avrupa Yatırım Bankası
ODTP	: Ortak Dış Ticaret Politikası
OGT	: Ortak Gümrük Tarifesi
YTP	: Yeni Ticaret Politikası Aracı
İKKGHA	: İhracat Kredileri ve Kredi Garantileri Hususundaki Anlaşma
AKP	: Afrika, Karayip ve Pasifik Ülkeleri
DTK	: Daimi Temsilciler Komitesi

BÖLÜM I

TOPLULUĞUN KURUMSAL YAPISI

Avrupa Topluluğu organizasyonu hakkında üyelerimize kuşbakışı bir fikir vermek amacıyla bu bölümde topluluk organları, görevleri ve işleyiş biçimleri kısaca özetlenmiştir.

I. ORGANLAR

KOMİSYON (the Commission): Yürütme organı. Topluluk Komisyonu ya da Avrupa Komisyonu olarak da isimlendiriliyor.

KONSEY (the Council) : Yasama ve karar organı. Bakanlar Konseyi (the Council of Ministers) olarak da anılıyor..

AVRUPA PARLAMENTOSU : Danışma ve demokratik denetim organı.
(the Assembly, the European Parliament)

ADALET DİVANI : Yargı organı. (Roma Antlaşması hükümleri uygulanması ve yorumlanması)
(the Court of Justice)

AVRUPA SAYIŞTAYI : Bütçe denetim organı.
(the Court of Auditors)

AVRUPA YATIRIM BANKASI : Yatırım organı.
(the European Investment Bank)

DAİMİ TEMSİLCİLER KONSEYİ: Yardımcı organ. Konsey içinde yer alan hazırlık
(the Permanent Representatives Committee) organı.

EKONOMİK VE SOSYAL : Danışma organları.
KOMİTE VE DANIŞMA KOMİTESİ (the Economic and Social Committee and the Advisory Committee)

Karar Süreci Özeti:

Antlaşmalar, tasarı hazırlama görev ve yetkisini Komisyona vermiş olduğundan, Konseyin, kendiliğinden harekete geçerek karar alma olanağı yoktur. Sadece, komisyonun hazırladığı tasarıları görüşerek karar alma yetkisi vardır. Komisyonun hazırladığı tasarılar, ilk aşamada, Konsey bünyesinde kurulmuş üye devletlerin uzmanlarının katıldıkları teknik düzeydeki komitelerde incelenir. Bakanlara sunulmadan önce, üye devletleri temsil eden büyükelçilerden oluşan ve Konsey bünyesinde yardımcı bir organ olan Daimi Temsilciler Komitesinde görüşülür ve burada üye devletlerin esas tutumları belli olur. Daimi Temsilciler Komitesinde üzerinde görüş birliğine varılan konularda Bakanlar Konseyinde genellikle yeniden görüşme açılmaz ve varılan anlaşma onaylanır.

II. ORGANLARIN FONKSİYONLARI

Komisyon

Her üye ülkenin en az birer yurttaşından oluşmaktadır. Halen 17 üyesi vardır. Almanya, İspanya, Fransa, İtalya ve İngiltere'den ikişer ve diğer ülkelerden de birer üyeden oluşmaktadır. Komisyon ileride kurulacak Birleşik Avrupa Devletinin Hükümeti olarak düşünülmüştür. Komisyon üyeleri dört yıl için atanırlar. Üyeler, hükümetlerinden ve Konseyden bağımsız olarak hareket ederler. Konseyin, Komisyon üzerinde üyeleri görevden alma gibi bir yetkisi yoktur. Bu yetki, gensoru ve güvensizlik oyu yoluyla otomatik olarak Komisyonun düşürülmesi biçiminde Parlamente'ye aittir. Komisyon, Avrupa Parlamentosunun gözetimi altında çalışır.

Görevi:

Topluluk ortak çıkarlarının koruyucusudur. Antlaşmalara saygı gösterilmesini ve uyulmasını gözetir. Topluluk içinde yürütme yetkisi hemen tümüyle Komisyona aittir. Komisyonun denetleme yetkisi vardır. Toplulukta rekabet kurallarını bozan şirket ya da kişilere ceza verebilir. Komisyon, tarım, enerji, sanayi, araştırma, çevre, sosyal ve bölgesel sorunlar, dış ticaret, ekonomik ve parasal birlik gibi konularda Konseye, Topluluğun politikalarının daha da geliştirilmesi amacıyla yönelik tedbirler önerir. Bu anlamda Komisyon topluluk politikalarına yön veren bir organdır.

Kömür ve çelikte, yatırımların koordinasyonu ve fiyatların denetimi; rekabette, tekellerin gözetimi ve ulusal yardımların denetimi ve nükleer enerjide, nükleer malzemenin ikmal ve nükleer tesislerin denetimi gibi özel yetkilere sahiptir.

Komisyon, aynı zamanda topluluğun fonlarını ve ortak politikalarını da yürütür.

Komisyon, Topluluğu bir kısım dış ilişkilerde temsil etmektedir (GATT, OECD gibi).

Konsey

Üye ülkelerin -12 devletin- herbirinin hükümetlerindeki bir bakanın üyeliğinden oluşur. Konuların niteliğine göre hükümetler konsey toplantılarına bir bakanı delege olarak gönderirler. Toplantılarda yer alacak üyeler toplantı konusuna göre değişir. Örneğin, tarım konseyi, enerji konseyi, sosyal konsey toplantılarına; tarım bakanı, enerji bakanı ve çalışma bakanı gibi ilgili bakanlar katılırlar. Konsey toplantılarına konularına göre değişmekle beraber -geleneğe göre- esas katılan bakanlar "Dışişleri Bakanları"dır. Dışişleri Bakanları, meslekdaşlarının daha uzmanlaşmış oldukları kendi alanlarındaki çalışmalarını koordine ederler.

Konsey Başkanlığı

Her altı ayda bir ve alfabetik sırayla dönüşümlü olarak üstlenilmektedir. Konsey toplantıları düzenli olarak yılda iki ya da üç defa yapılır.

Görevi

Konsey, antlaşmalardan doğan hemen hemen tüm önemli sorunları karara bağlar. Bir kaç istisna dışında, tüm konuların Konsey'de ele alınabilmesi yalnızca Komisyon önerisi ile mümkündür.

Konseyde kararlar, antlaşmalarda öngörülen durumlara göre oybirliği ya da oy çokluğu ile alınır. Yeni üyelerin katılması, Topluluk faaliyetinin gerektireceği harcamaların karşılanması yöntemi, Komisyon üyelerinin seçimi, Topluluğun ekonomik politikasına yön verilmesi gibi önemli konularda kararlar oybirliği ile alınır.

Konseydeki Oy Dengesi:

Almanya, Fransa, İtalya ve İngiltere	10'ar oy
İspanya	8 oy
Belçika, Yunanistan, Hollanda ve Portekiz	5'er oy
Danimarka ve İrlanda	3'er oy
Lüksemburg	2'şer oy
Toplam	76 oy

Bir Komisyon önerisinin kabul edilebilmesi için gerekli çoğunluk (qualified majority) 54 oydur. $54/76 = \%71.05$ 'e tekabül etmektedir.

Konseyin Yardımcı Organı:

Daimi Temsilciler Komitesi (Permanent Representatives Committee)

Üye devletlerin Avrupa Topluluğu nezdindeki büyükelçilerinden oluşmaktadır. Bakanlar Konseyine yardımcı organ olarak çalışır. Konsey müzakerelerinin ön hazırlığını yapar ve faaliyetlerini düzenler. Konseyde alınacak kararlar önce bu organda ele alınır. Burada çözüme bağlanan konularda Konseyde yeniden görüşme yapılmaz. Bu nedenle, Daimi Temsilciler Komitesinin (DTK) Konseyin işlerini hafifletmek gibi bir fonksiyonu vardır. Aslında, kararların DTK'da alındığı ve Konsey'de ise biçimsel olarak kesinlik kazandığı söylenebilir.

Parlamento:

Önceleri ulusal parlamentoların üyelerinden oluşan Avrupa Parlamentosu 1976'dan buyana her beş yılda bir doğrudan yapılan seçimlerle saptanan üyelerden oluşmaktadır. Üyeler milliyet esasına göre değil siyasal görüşlerine göre kurdukları gruplara katılırlar. Birer hafta süreli ayda bir ve yılda ençok 14 toplantı yapar.

Parlamento 518 üyeden oluşmaktadır:

Üyelerin Ülkelere Göre Dağılımı:

Almanya, Fransa, İtalya ve İngiltere	81'er üye
İspanya	60 üye
Hollanda	25 üye
Belçika, Yunanistan ve Portekiz	24'er üye
Danimarka	16 üye
İrlanda	15 üye
Lüksemburg	6 üye

Parlamentoda siyasi görüşlerine göre 9 ayrı grup bulunmaktadır.

Gruplar ve Ülkelere Dağılımı:

Sosyalist Grup	172 üye
İspanya	36 üye
Almanya ve İngiltere	33'er üye
Fransa	20 üye
İtalya	12 üye
Yunanistan	10 üye
Hollanda	9 üye
Belçika	8 üye
Portekiz	6 üye
Danimarka	3 üye
Lüksemburg	2 üye

Hristiyan Demokrat Grup(Avrupa Halk Partisi)	118 üye
Almanya	41 üye
İtalya	27 üye
Fransa	9 üye
Hollanda	8 üye
İspanya	7 üye
Belçika ve İrlanda	6'şar üye
Lüksemburg	3 üye
Portekiz	2 üye
Danimarka	1 üye
Avrupa Demokratları Grubu	63 üye
İngiltere	46 üye
İspanya	13 üye
Danimarka	4 üye
Komünistler ve Müttefikleri Grubu	46 üye
İtalya	27 üye
Fransa	10 üye
Yunanistan	4 üye
Portekiz	3 üye
Danimarka	2 üye
Liberal ve Demokratik Reformist Grup	42 üye
Fransa	12 üye
Portekiz	9 üye
Belçika, İtalya ve Hollanda	5'er üye
Danimarka ve İspanya	2 'şer üye
İrlanda ve Lüksemburg	1'er üye
Yenilikçiler ve Demokratik İttifak Grubu	34 üye
Fransa	20 üye
İrlanda	8 üye
Portekiz	4 üye
Yunanistan ve İngiltere	1'er üye

Gökkuşağı Grubu	20 üye
Almanya	7 üye
Belçika ve Danimarka	4'er üye
İtalya ve Hollanda	2'şer üye
İspanya	1 üye
Avrupa Sağı Grubu	16 üye
Fransa	10 üye
İtalya	5 üye
Yunanistan	1 üye
Bağımsızlar	7 üye
İtalya	3 üye
Belçika, Hollanda, İngiltere ve İspanya	1'er üye

Bir Ulusal Meclis gibi çalışmaktadır. Başkanlık Divanı, İhtisas Komisyonları ve Sekreteryası bulunmaktadır. Parlamento'da 18 komisyon vardır. Bu komisyonlarda siyasi gruplar üye sayılarına göre temsilci bulundurmaktadırlar. Bu komisyonlar şunlardır:

- Siyasi komisyon
- Dış ekonomik ilişkiler komisyonu
- Bütçe komisyonu
- Ekonomi, para ve sanayi politikası komisyonu
- Tarım, balıkçılık ve beslenme komisyonu
- Enerji, araştırma ve teknoloji komisyonu
- Sosyal işler komisyonu
- Kalkınma ve işbirliği komisyonu
- Bütçe kontrol komisyonu
- Tüzük ve dilekçe komisyonu
- Bölgesel politika ve yüzölçümü denetleme komisyonu
- Ulaştırma komisyonu
- Çevre, halk sağlığı ve tüketiciyi koruma komisyonu
- Gençlik, kültür, eğitim, haberleşme ve spor komisyonu
- Yetkileri denetleme komisyonu
- Kadın hakları komisyonu
- Kurumlar komisyonu
- Hukuk ve Yurttaşlık hakları komisyonu

Görevi:

Yasama ve yürütme yetkilerini kullanan Konsey ve Komisyonu denetleyen organ konumundadır. Antlaşmalarda belirtilen alanlarda hazırlanan ortak mevzuat tasarıları üzerinde, Bakanlar Konseyinde henüz karar alınmadan görüşlerini açıklamak Parlamentonun temel görevidir. Ancak, Parlamentonun görüşü bağlayıcı değildir.

Sınırlı bir denetim yetkisi vardır. Komisyon ve Konseye sözlü ve yazılı sorular yöneltebilir.

Adalet Divanı:

Topluluk hukukunun uygulayıcısıdır. 13 yargıç, ve 6 yardımcı avukattan oluşur 6 yıl için atanırlar. Bağımsızdırlar. Bir anlamda Topluluğun Anayasa Mahkemesi konumundadır. Tüm antlaşmaların kapsadığı alanlarda yargı yetkisi vardır. Antlaşma hükümlerinin ve uygulama biçimlerinin kesin yorumu Adalet Divanı tarafından yapılır.

Adalet Divanına Başvuru:

Bir üye devlet, komisyon, Konsey ya da özel kişiler başvurabilir. Divan bir ulusal mahkemenin başvurusu ile bir ön karar alabilir.

Divan oy çokluğu ile karar verir. Azınlıktaki görüşler ilan edilmez.

Başsavcıya vekalet eden dört devlet bakanlığı üyesi tartışmalarda hazır bulundurlar.

Sayıştay:

Bütçe denetimi yapar. Topluluk hesap ve harcamaları ile topluluk bütçesinin mali işletmesinin düzgünlüğünü ve yasallığını denetleme yetkisine sahiptir.

Parlamentonun görüşü alınarak Bakanlar Konseyi tarafından altı yıl için atanan 12 üyeden oluşmaktadır.

Avrupa Yatırım Bankası:

Roma antlaşması uyarınca kurulan AYB, özerk bir kamu kuruluşudur. Tüzel bir kişiliği vardır. Bankanın üyeleri üye devletlerdir. Üye ülkelerin ayrı karar verme yetkileri ve sermaye payları bulunur. Sermaye piyasalarına ve özkaynaklara başvurma yoluyla Topluluğun yararına Ortak Pazar'ın dengeli bir biçimde ve aksaksız kalkınmasına katkı amacıyla kurulmuştur.

Banka, sermaye piyasalarından para toplar ve bölgesel kalkınma, enerji, haberleşme, ileri teknolojiler, çevre vb. öncelikli yatırım konularında kredi verir. Kredi gerek topluluk üyelerine gerekse kalkınmakta olan ülkelere verilmektedir.

Ekonomik ve Sosyal Komite ve Danışma Komitesi

Bir komisyon önerisi Konsey tarafından onaylanmadan önce, görüş almak üzere yalnızca Avrupa Parlamentosuna değil aynı zamanda topluluğun bir danışma kurumu olan Ekonomik ve Sosyal Komiteye de gönderilmektedir. Bu komite işveren ve sendikalar ile çiftçi ve tüketici gibi ilgili diğer grupların temsilcilerini kapsar. Kömür ve çelik ile ilgili konularda aynı rolü üretici, satıcı, işçi ve tüketicilerin temsilcilerinden oluşan Danışma Komitesi oynamaktadır.

Pekçok çeşitli alanlarda uzmanlaşmış danışma birimleri, Topluluğun gelişmesi ile mesleki kuruluşlar ve sendikaların çıkarlarının daha uyumlu hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Komisyon, son şeklini almış önerileri kabul etmeden önce sık sık bu birimlerin Brüksel'de bulunan Avrupa Federasyonlarının liderlerine ve uzman kadrolarına danışır.

III. TOPLULUĞUN KARAR ALMA MEKANİZMASI

Topluluğun ortak kararlarının alınışı uzun ve karmaşık bir görünüm arz etmektedir. Ancak, karar süresi geniş bir danışmaya ve uzlaşmaya imkan verecek şekilde düşünülmüştür. Topluluğun karar alma süreci şu şekilde işlemektedir:

1. Belli bir konuda Komisyon servisleri, önce ilgili uzmanlara ve konuyla ilgili çeşitli meslek dalları temsilcilerine danışarak bir "çalışma belgesi taslağı" oluşturur.
2. Komisyon, servislerince hazırlanmış olan bir ön-belgeyi inceler ve çalışmaya yön verir.
3. İlgili Komisyon üyesi gerekirse Avrupa Parlamentosu'nun ihtisas komisyonuna danışır.
4. Topluluk Komisyonu servislerince yeniden ele alınan ve tamamlanan karar taslağına, komisyon üyeleri son şeklini verirler.

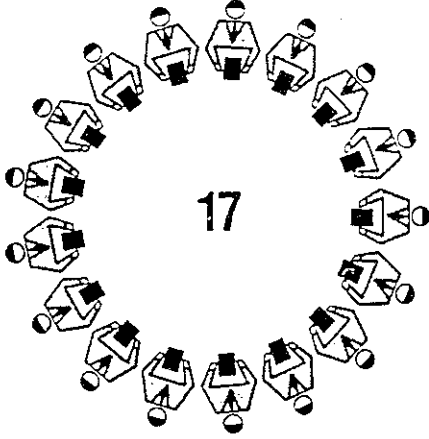
5. Karar teklifi, Bakanlar Konseyine ve genellikle Avrupa Parlamentosuna sunulur.
6. Bakanlar Konseyi, Daimi Temsilciler Komitesine, Avrupa Parlamentosu ile Ekonomik ve Sosyal Komiteye danışılıp danışılmaması hususunu sorar.
7. Danışmak gerekiyorsa, Konsey ilgili kuruluşa karar teklifini sunar.
 - a) Ekonomik ve Sosyal Komite teklifi tartışır ve (varsa) önerilerini Komisyon ve Konseye sunar.
 - b) Avrupa Parlamentosunun ilgili ihtisas komisyonu bir rapor taslağı hazırlar. Avrupa Parlamentosunda görüşülen rapor taslağı muhtemel değişiklikleri kapsayan şekliyle oylanarak Komisyona ve Konseye sunulur.
8. Bakanlar Konseyinin yetkili çalışma grubu teklifi Daimi Temsilciler Komitesine götürür.
9. Daimi Temsilciler Komitesi teklifi müzakere eder, tasarının üzerinde görüş birliğine varılan noktalarında karar alınmış olur, diğer bir deyimle Konseyce otomatik olarak onaylanır.
10. Konsey üzerinde görüş birliğine varılamayan noktaları tartışır. Müzakereler ısı-ğı altında gerekirse Komisyon teklifini uzlaştırmacı bir şekle sokarak değiştirebilir.
11. Bakanlar Konseyi bu yeni formülün ışığı altında uzlaşmaya varamazsa, müzakerelere Daimi Temsilciler komitesi çerçevesinde devam edilir.

Anlaşmaya varana kadar bu süreç tekrarlanır.

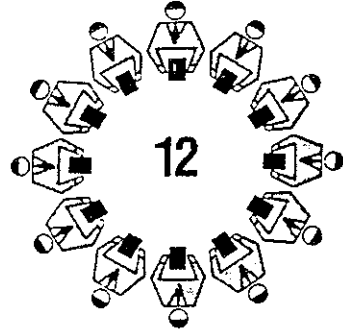
AVRUPA TOPLULUĞU KURUMLARI

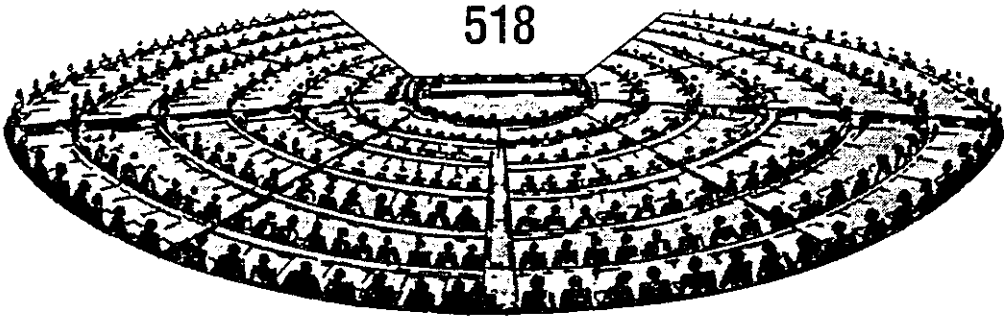
Adalet Divanı

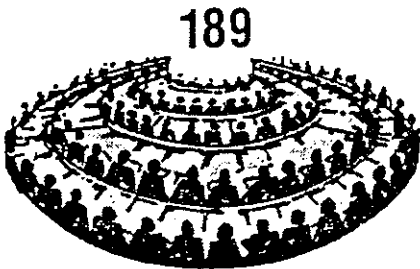
Avrupa Komisyonu

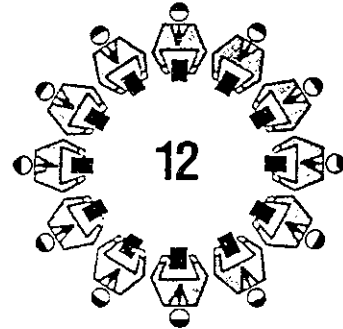
Bakanlar Konseyi

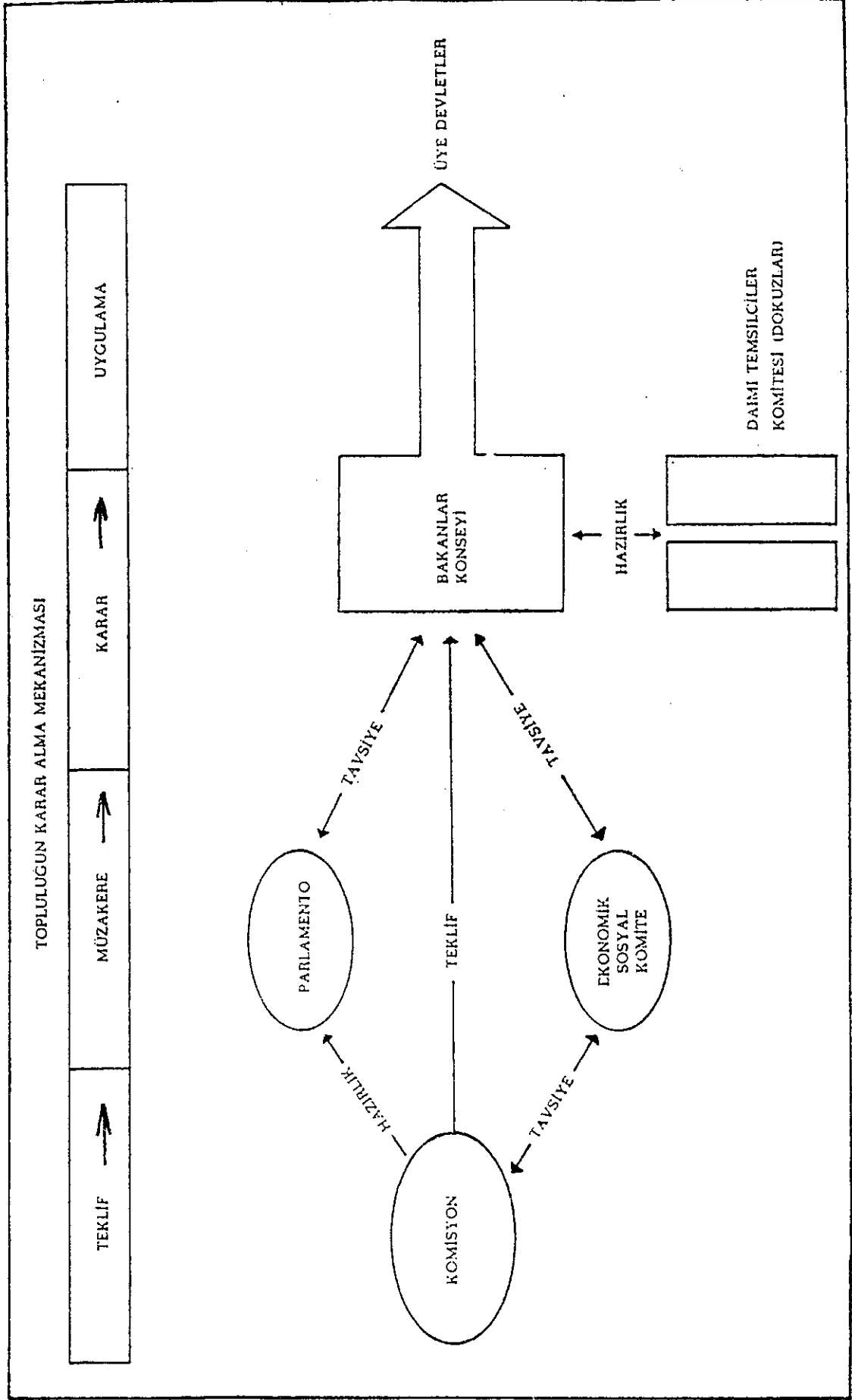
Avrupa Parlamentosu

Ekonomik ve Sosyal Komite
Kömür ve Çelik Sorunları:
Danışma Komitesi

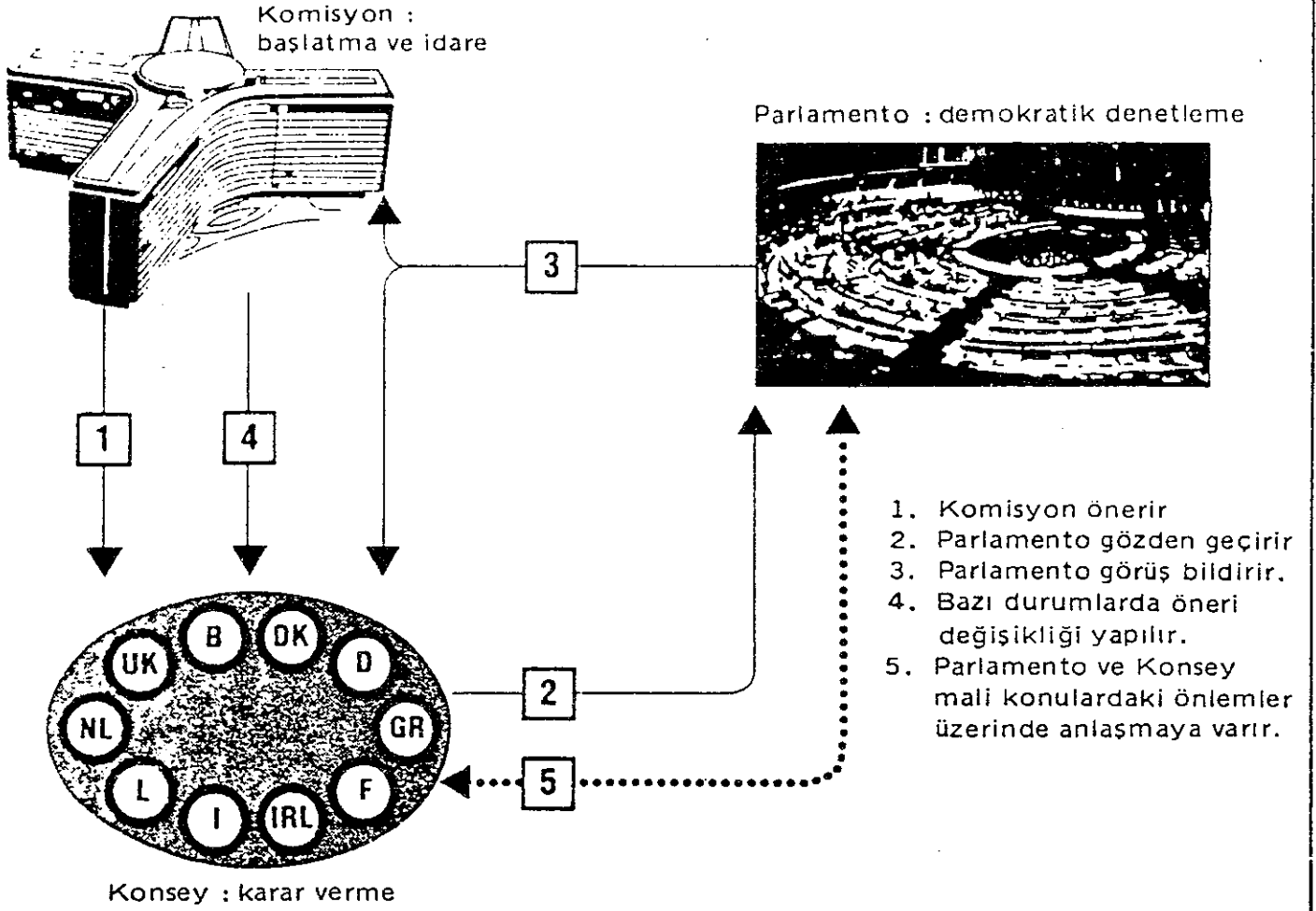

Sayıştay

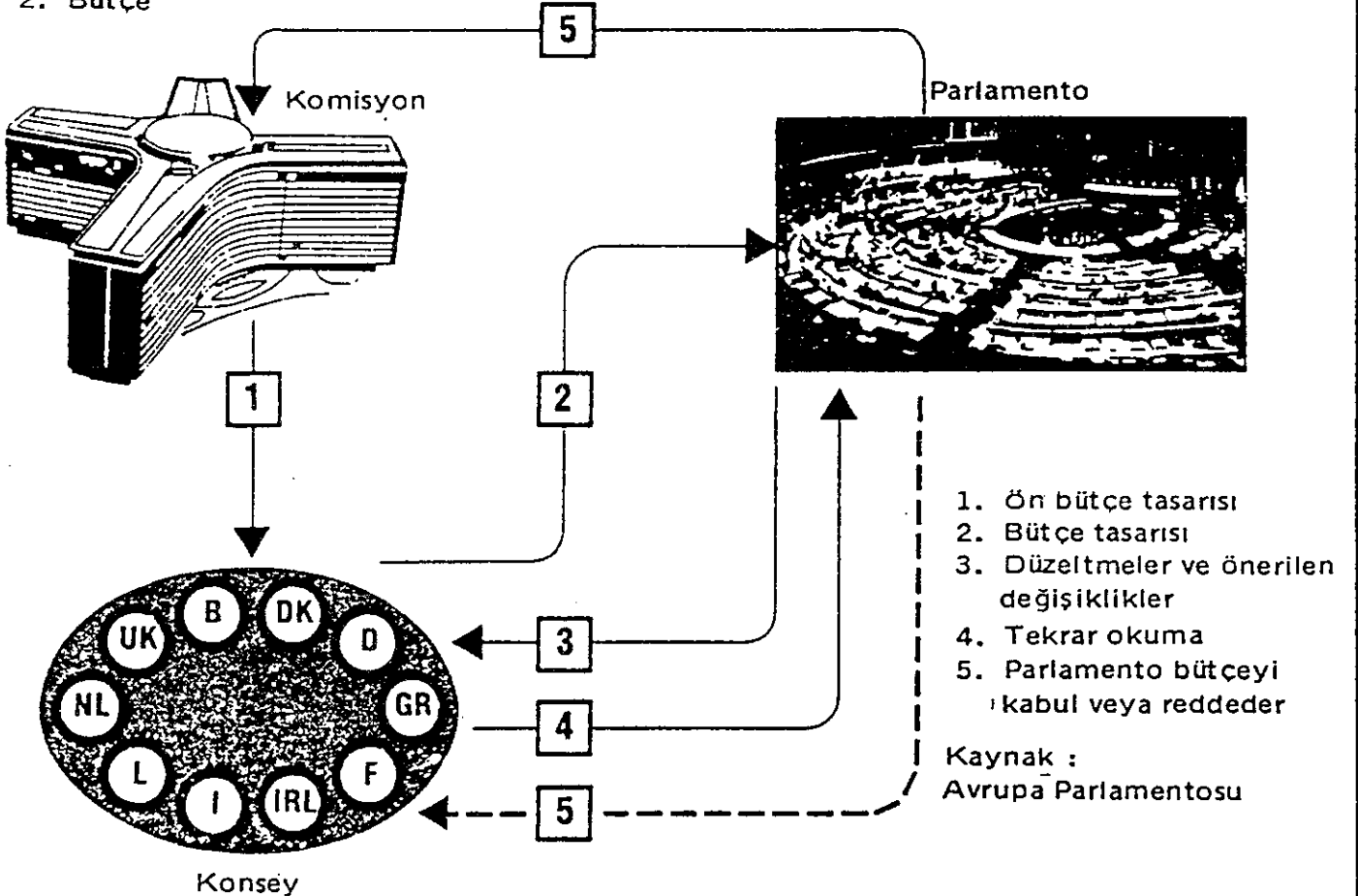

Avrupa Parlamentosunun, Topluluğun Karar Almasındaki Rolü:

1. Yasama

2. Bütçe

BÖLÜM II

TOPLULUKTA EKONOMİK DURUM VE 1992 HEDEFLERİ

I. EKONOMİK DURUM

Bir ortaklık kurmak suretiyle, demokrasiyi ve barışı güçlendirmek, refahın daha iyi bir dağılımını sağlamak amacıyla olan üye ülkeler arasında çok çeşitli farklılıkların yanı sıra, ortak değerler de bulunmaktadır.

1952 yılında 6, 1986 yılında ise 12 üyesi bulunan Avrupa Topluluğu'nda toplam 321 milyon kişi yaşamaktadır. Yeryüzünün yüzde 2'sini kaplayan topraklarda yaşayan 321 milyon kişi dünya nüfusunun yüzde 7'sini oluşturmaktadır.

Ortalama nüfus yoğunluğu genel olarak yüksek ise de, yoğunluk ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Örneğin, 1983 yılında İrlanda'da km^2 başına yaklaşık 50 kişi düşerken, bu rakam Hollanda'da 350 idi.

Nüfusun ABD'nden yüksek olduğu Topluluk'ta nüfus yapısı 15 yaşın altındakilerin sayısının düşük, 65 yaşın üzerindeki sayısının ise yüksek olduğu gözönüne alınırsa, tipik endüstrileşmiş ülke özelliğini taşımaktadır. Öte yandan, nüfusun ilerki yıllarda düşeceği ve 2020 yılında toplulukta yaşayanların dünya nüfusunun sadece yüzde 4'ünü teşkil edeceği tahmin edilmektedir.

Topluluğa üye ülkelerin bir kısmında satın alma gücünün düşmesine rağmen, ortalama bir Avrupalı dünya standartlarına göre oldukça zengindir. Toplulukta kişi başına düşen GSYİH dünya ortalamasının yüzde 270'i kadardır. ABD için aynı oran yüzde 400, Çin için ise yüzde 30'dur. Kişi başına düşen GSYİH, tarımın hakim olduğu Güney Avrupa ve İrlanda'da diğer bölgelere göre oldukça düşüktür. Kişi başına düşen telefon, TV sayısı da ortalama yaşam standardı hakkında bilgi vermektedir.

Topluluk dünyada önemli bir ticari güçtür. Uluslararası ticaret, topluluğun en önemli dış ilişkisini teşkil eder. 1984'te (üye devletlerin kendi aralarındaki ticaret hariç) topluluğun dış ticaret hacmi GSYİH'nın yüzde 12.5'ikadardı. Bu oran aynı yıl ABD'de yüzde 7.5, Japonya'da yüzde 13.5 idi. Topluluğun 1984 yılında dünya ticaretindeki payı yüzde 18 idi. Aynı yıl ABD'nin payı yüzde 17, Japonya'nın ise yüzde 9 olmuştur.

Almanya, İngiltere ve Fransa toplam ticaretin önemli bir kısmını oluşturuyorsa da kişi başına düşen ticaret hacmi açısından Belçika, Hollanda, Lüksemburg ve Danimarka başta yer almaktadırlar.

Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi toplulukta hizmetler sektörü en büyük istihdam kaynağını oluştururken, endüstri ve tarımda istihdam azalmıştır.

1972 ve 1984 yılları arasında sınai üretim endeksi toplulukta yüzde 20, Japonya'da yüzde 58 ve ABD'nde yüzde 36 artmıştır. Bununla birlikte toplulukta gelişme hızı düşük olmuş hatta bazı üye ülkeler 1984 yılında hala 1980'de ulaştıkları ekonomik güce ulaşamamışlardır. Tarım kesimi ile ilgili bir gerçek, temel gıda maddelerinde kendi kendine yeterlilik oranının yüzde 100 hatta daha fazla olmasıdır. Verimliliğin artması ile Avrupa tarımı kıtlık ve ani fiyat dalgalanmaları tehlikesini atlatmıştır. Aksine bir üretim fazlasının sözkonusu olması nedeniyle Avrupa Komisyonu topluluğun tarım politikasını yeniden yönlendirme girişimlerinde bulunmaktadır.

Üye ülkelerin çoğu enflasyonu düşürerek ve ithal enerjiye bağımlılıklarını azaltarak daha hızlı bir büyüme ve sağlıklı bir ekonomi yaratmayı başarmışlardır. Ancak, ortalama enflasyon ABD'ne göre hala yüksek bir seviyededir. Enflasyonun Güney Avrupa'da yüksek olduğu hidrokarbon kaynaklarının bulunduğu İngiltere ve Hollanda'da enerji bağımlılığının düşük olduğu gözlenmektedir.

Toplulukta bugün en önemli sorun, 16 milyon kişiyi (çalışan nüfusun yaklaşık yüzde 12'si) etkileyen işsizlik ve azalan istihdam imkanlarıdır. Avrupa Komisyonu, Avrupa'nın uluslararası rekabet gücünü arttırma ve daha yüksek istihdam sağlamak için bir ortak strateji uygulamak istemektedir. Komisyon, üye ülkeler arasındaki ticari engellerin kaldırılması ile, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve geniş bir Avrupa pazarının kurulması konusuna özel bir önem vermektedir.

Avrupa topluluğunun uluslararası ilişkilerde gittikçe artan ölçüde önemli bir rolü vardır. Hukuken ilgili olduğu sahalarda bağımsız bir devlet gibi yetkilere sahip olan topluluk gümrük birliği, tarım, taşımacılık ve dış ticaret gibi anahtar sektörlerin genel politikalarını oluşturacak anlaşmaları, üçüncü dünya ülkeleri ile yapmaya yetkilidir. Bunların başarılabilmesi için de üye devletler yürütme yetkilerinin bazılarını topluluğa devretmişlerdir.

Topluluğun uluslararası ne denli önemli bir rol oynadığını belirleyen bir çok kanıt vardır. Yüzden fazla ülke topluluk ile diplomatik ilişkiler içindedir. Topluluk, Birleşmiş Milletler ve bazı uzman kuruluşlarda gözlemci özel bir statüye sahiptir. OECD ve Avrupa Konseyi gibi bazı uluslararası örgütlerle bağlantısı vardır. ABD, Japonya ve kendi dört üye devletinin yanında Batı dünyasının zirve toplantılarına katılır. Topluluk ticari (GATT), gelişme konulu (UNCTAD, UNIDO ve Kuzey-Güney diyalogları) ve doğu-batı işbirliği konulu çeşitli uluslararası konferanslara katılmış ve katılmaktadır.

Topluluk, 30 çok taraflı anlaşma ile birlikte yaklaşık 120 ülke ile de anlaşmalar imzalamıştır. Tümüyle kendi sorumluluk alanında yer alan, uluslararası ticaret ve balıkçılık gibi konularda Topluluk tüm üye devletleri adına tek başına hareket eder. Çevre sorunları, ulaşım ve benzeri konulardaki görüşmelerde ise üye devletlerinin yanı sıra rol alır.

Topluluk dünya sahnesinde kendi başına ticari ilişkilerde bulunan, faaliyetleri ticari sorunları aşan en büyük ticari bloklardan biri olarak hareket etmektedir. Ayrıca Topluluğun dünya ticaretindeki payı da gözönüne alındığında, dünya ticaretini etkileyen bir dizi forumda tek başına hareket eden üye ülkelere kıyasla 320 milyon Avrupalının daha etkin olacağı açıktır. Topluluk, diğer sanayileşmiş ülkelerle ticari, ekonomik, araştırma ve çevre sorunları konularında görüşmeler yapar. Üçüncü dünya ülkelerinin gelişmesi konusunda programları doğrultusunda yardımlarda bulunur.

AT'na üye 12 ülke ve Türkiye ile ilgili (1985 itibarıyla) belli başlı ekonomik göstergeler aşağıda verilmektedir.

BELLİ BAŞLI EKONOMİK GÖSTERGELER
AVRUPA TOPLULUĞU - TÜRKİYE
(1985)

	Nüfus (000)	Toplam İşgücü (000)	İşsizlik (%)	GSYİH Cari Fiy. Milyar \$	Kişi Başına GSYİH (\$)	GSYİH'nın % olarak Yatırımlar
Belçika	9857	4202	12.0	79.08	8022	15.9
Danimarka	5113	2753	7.3	57.84	11312	18.5
Fransa	55162	23892	10.1	510.32	9251	18.9
Almanya	61015	27846	8.3	624.98	10243	19.5
Yunanistan	9950	3892	7.8	32.78	3294	19.0
İrlanda	3562	1299	17.4	18.25	5123	20.9
İtalya	57128	23587	10.5	358.66	6278	18.2
Lüksemburg	336	164	1.8	3.57	9745	20.2
Hollanda	14484	5946	12.8	124.97	8628	18.6
Portekiz	10230	4505	9.0	20.69	2032	21.8
İspanya	38620	14017	21.5	164.25	4255	19.1
İngiltere	56618	27594	11.5	449.73	7943	17.2
Türkiye	49841	18769	16.3	52.70	1057	19.8

	GSYİH'nın %'si Olarak Tasarruflar	Ticaret Dengesi (GSYİH'nın %'si)	Toplam Resmi Rezervler mnSDR (31.12.86)	İthalat CIF mn \$	İhracat Fob mn \$
Belçika	6.6	2.2	5724 (Bleu)*	56049(Bleu)	53667(Bleu)
Danimarka	6.0	0.2	4116	18187	17043
Fransa	6.2	0.2	28653 (30.11.86)	107145	97008
Almanya	9.6	3.6	45443	157589	183312
Yunanistan	3.4	-11.8	1283 (30.11.86)	10227	4555
İrlanda	8.8	2.3	2658	10050	10383
İtalya	7.7	-0.6	18661	90506	78400
Lüksemburg	54.0	5.5	5724 (Bleu)	56049(Bleu)	53667(Bleu)
Hollanda	13.0	4.9	10687	65407	68473
Portekiz	(18.8)	-2.1	2176(30.11.86)	8148	6051
İspanya	9.2	2.3	12517	29910	24197
İngiltere	7.3	1.2	15726	109915	101543
Türkiye	(13.3)	-2.7	1300(30.11.86)	11323	7912

* Belçika-Lüksemburg Ekonomik Birliği

Ülkeler	Tüketici Fiyatları Aralık 85/ Aralık 86 %	Sınai Üretim Değişimi Aralık 85/ Aralık 86 %	Uluslararası Turizm GSYİH %'si Olarak Gelirler	Eğitim için Kamu Harcamaları (1984) GSYİH'nın %'si	Her 1000 Kişiye Düşen Telefon Sayısı (1983)	Her 1000 Kişiye Düşen TV Sayısı (1983)
Belçika	0.6	1.2(Kasım)	1.2(B1eu)	6.0	440	303
Danimarka	4.3	-	2.4	6.6 (1980)	783	369
Fransa	2.1	-0.1(Kasım)	1.6	5.2 (1981)	608	375*
Almanya	-1.1	-0.1(Kasım)	0.9	4.4 (1983)	621	360
Yunanistan	16.9	-4.1(Kasım)	3.9	2.2 (1979)	335 (1984)	178
İrlanda	3.2	8.0(Ekim)	2.7	6.1 (1983)	265	249*
İtalya	4.2(Ekim)	2.3(Kasım)	2.5	5.6 (1983)	448	243
Lüksemburg	-1.4	2.4(Kasım)	2.2(B1eu)	7.4 (1983)	548 (1979)	256*
Hollanda	-0.1	-2.5(Kasım)	1.2	6.5	609	310
Portekiz	10.6(Kasım)	15.1(Kasım)	5.0	4.6 (1982)	180	153
İspanya	8.2	10.4(Kasım)	4.8	2.6 (1979)	363	258*
İngiltere	3.7	0.4(Kasım)	1.4	5.3 (1983)	524 (1984)	479*
Türkiye	32.5(Kasım)	-	4.5	2.5	67	117

* Tahmin

Kaynak: OECD

Topluluğun 1987'deki Ekonomik Durumu:

Topluluğun ekonomik performansının, birkaç yıldan beri devam eden pozitif gelişmenin 1987 yılında da devam edeceği sanılmaktadır.

1972-73 ve 1979-80 yıllarında ortaya çıkan artan kapasite kullanımı, fiyatların da yükselmesine yolaçmıştı. Fakat son birkaç yıl içinde sağlanan artın kapasite kullanımı fiyatları düşüren bir etki yaratmaktadır. Aynı şey, işçi ücretleri için de söylenebilir. Kapasite kullanımı artarken, ücretler yükselmemektedir.

Komisyonun tüketici fiyatları cinsinden enflasyon tahmini yüzde 3'tür. 1986 yılında bu oran yüzde 3.7 idi. Bu ortalama düşük enflasyon oranına rağmen, Yunanistan İspanya, Portekiz ve İtalya'da enflasyon halen yüksek bir hızda bulunmaktadır.

1987 yılında iç talebin yüzde 3.5 artacağı öngörülmektedir. Bu büyümenin artmasına yol açacaktır. Ancak, 1987 yılındaki büyüme 1986'ya göre daha düşük olacaktır. Büyümeye yolaçan faktörler olarak özel tüketim, yüzde 3.5 (reel); sabit yatırımlar yüzde 5.1 (reel) artış gösterecektir. Bu oranlar inşaat sektöründeki büyümeden daha yüksek olacaktır (yüzde 3.2). Kamu tüketiminin yüzde 1.3'lük bir büyümede kalacağı sanılmaktadır.

Reel olarak Topluluğun (kendi içinde ve dışında) ihracatının yüzde 3.5 - yüzde 4 artacağı sanılmaktadır. Topluluğun toplam ithalatının da yüzde 6.5 artacağı ve bunu yüzde -0.8 oranında büyümeye etkide bulunacağı hesaplanmaktadır.

Büyüme hızları ülkeden ülkeye değişmektedir. İtalya yüzde 3.6 ile Topluluğun en yüksek büyüme hızını; Yunanistan'ın ise yüzde -0.2 olarak en düşük büyüme hızını gerçekleştireceği öngörülmektedir.

Toplulukta işsizlik halen çok yüksektir. 1987'de işsizliğin yüzde 11.9'dan yüzde 11.7'ye düşeceği beklenmektedir.

Düşük fiyatlar ve düşen faiz oranları Topluluğun orta dönemde ekonomik durumunun iyileşeceği sinyali vermektedir.

II. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA İÇ PAZAR OLUŞUMUNUN TAMAMLANMASI

Avrupa Ekonomik Topluluğunu hedefleri arasında en önemli yeri ortak bir iç piyasanın kurulması alır. Bu hedefin gerçekleştirilmesi doğrudan doğruya üye ülkelerarası ticarette uygulanan her türlü engelin kaldırılmasına bağlıdır. Üye ülkeler ekonomilerinin etkinliklerinin arttırılması ve Topluluk vatandaşlarının yaşam koşullarının iyileştirilmesini esas almışlardır. Bu amaçla, malların serbest dolaşımının her türlü engelden arındırılması, kişilerin hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımında ortaya çıkan engellerin kaldırılması, ortak pazarda rekabetin bozulmamasını sağlayan bir rejimin konulması, ortak pazarın işleyişinin gerektirdiği ölçüde ulusal mevzuatların yakınlaştırılması, dolaylı vergilemede ortak pazar menfaati doğrultusunda bir yaklaşma sağlanması öngörülmüş ve bunlarla ilgili düzenlemeler getirilmiştir.

Avrupa Konseyi 28-29 Haziran 1985'de iç piyasanın oluşumu için gerekli tüm önlemleri belirleyen ve bunların 1992'ye kadar uygulanmaları ile ilgili bir takvimi içeren "Beyaz Belge"yi hazırlamıştır.

İç pazarın oluşumu konusunda hazırlanan takvimin amacı direkt veya indirekt olarak topluluk vatandaşlarını ve kuruluşları etkileyen her türlü fiziki teknik ve mali engellerin kaldırılmasıdır.

a) Fiziki Engellerin Kaldırılması:

Üye ülke sınırlarındaki gümrük noktalarında göçmen kontrolleri, pasaportları rastgele olarak kişisel bagajların aranması vs. gibi birtakım fiziki engeller mevcuttur. Bu tür engeller, sıradan vatandaşların gözünde, topluluğun devam eden bölünmüşlüğüne açık birer delili durumundadırlar ve hem ticaret hem de sanayi üzerinde eşit öneme sahiptirler. Bu fiziki engellerin kaldırılması politik açıdan büyük önem taşımaktadır.

Bugün topluluğun amacı sınırlarda kesinlikle formaliteleri basitleştirmek değildir. Asıl amaç, formalitelerin kendi bütünlükleri içinde iç sınır noktalarından uzaklaştırılmasıdır.

Bu arada Komisyon, terörizm ve yasa dışı uyuşturucu ticaretinin önlenmesi gibi bir takım ulusal düzeyli koruma tedbirlerinin Anlaşmanın kapsamına girmediğini,

dolayısıyla üye ülkelerin bunları denetleme konusundaki yasal ilgilerini paylaşmakta ve bu amaçla iç sınırların oynadığı rolü kabul etmektedir.

Malların Kontrolü

Topluluk faaliyeti bugüne kadar iç sınır kontrollerinin hafifletilmesi ve buna bağlı olarak malların serbest dolaşımının kolaylaştırılması üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Komisyon sınır kontrollerinin basitleştirilmesi alanında yeni bir direktif tasarısı hazırlamıştır. Topluluk vatandaşı sıfatını taşıyan ve malların taşınması ile ilgili kurallara uyan topluluk vatandaşlarının bir üye ülkeden diğerine geçmek istediklerinde engelle karşılaşmamaları sağlanacaktır.

Topluluk, sağlığın korunması amacı ile sınır noktalarını sağlık ve veterinerlik kontrolleri için de kullanmaktadır. Konsey veterinerlik bitki sağlığı, tohumlar ve hayvan yemleri için aranan hususların uyumlaştırılması konusunda titiz bir program başlatmıştır. Ulusal veterinerlik ve bitki sağlığı standartlarının ortak standartlara dönüştürülmesi için topluluk ve üye ülkeler düzeyinde çaba görmektedir. Komisyon takvime uyumun, hayvan ve bitki sağlığı sertifikalarının rollerinin azaltılması, özel kısıtlamalara ancak hastalık tehlikesinin bulunduğu durumlarda başvurulması halinde gerçekleştirilebileceği görüşündedir. Hayvansal ürünler için sağlık markasının kullanımı yeterli olacaktır.

Kişilerin Kontrolü

Topluluk üyesi ülke sınırlarında Topluluk vatandaşlarına uygulanan formaliteler, bu kişilere tam bir Avrupa Topluluğunun gerçekleşmekten uzak olduğu görüntüsünü vermektedir. Bu formaliteler polis kontrolleri ve vergi kontrolleri olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Polisiye kontroller, terörizm ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi hususların varlığı nedeniyle bir anda kaldırılacak önlemler niteliğinde görünmemektedir.

Komisyonunda ortak pasaportla ilgili tasarıda anlaşmaya varılmıştır. Malların kontrolü uygulamasında olduğu gibi, kişilerin kontrolü kurallarına uyanlar araçlarının camlarına yeşil bir disk koymak suretiyle yetkililerin görsel kontrol yapabilmeleri, daha doğrusu bu kişilerin serbest geçişe hak kazandıklarını anlayabilmeleri sağlanacaktır.

Komisyon 1992 yılında bir üye ülkeden ayrılırken yapılan kontrollerin kaldırılması gibi, diğer ülkeye varışta, geçerken yapılan kontrollerin kaldırılması aşamasına ulaşmayı istemektedir. Bu maksatla şu konularla ilgili tasarıları hazırlamayı planlamaktadır.

- a) Silah mevzuatlarının yakınlaştırılması
- b) Uyuşturucular hakkındaki mevzuatların yakınlaştırılması
- c) Topluluk üyesi olmayan ülke vatandaşları ile ilgili düzenlemeler
- d) Ortak vize politikası

Suçluların iadesi politikasında da 1992'ye kadar ortak kuralların oluşturulmasına çalışılacaktır.

b) Teknik Engellerin Kaldırılması

Malların Serbest Dolaşımı

Fiziki engeller nasıl ticaret akımını olumsuz yönde etkiliyorsa, her ülkenin farklı mal standartları ve düzenlemeleri olması da aynı etkiyi yapmaktadır. Ulusal teknik mevzuat ve standart farklılıkları hem ekstra maliyetlere yol açar hem de birim maliyetlerinin yükselmesine ve ticari işbirliğinin baltalanmasına neden olur. Öte yandan ülkelerarası ticaret akımına yaptıkları olumsuz etki nedeniyle sanayi ürünlerinde bir ortak pazar kurulması hedefinde başarısızlığa yol açmaktadır.

Ancak, sınai standartlarda uyumlaştırma yaklaşımının gücü tüm sektörler gözönüne alınırsa çok zaman alıcı olduğu ve yavaş işleyeceği anlaşılabılır.

Avrupa Toplulukları konseyi teknik engellerin kaldırılması veya bir Avrupa mevzuatının oluşturulması için Komisyonun önerdiği tasarıların bir kısmını

kabul etmiştir. 1992 yılına kadar bu konuda daha fazla mesafe katedilmesi amaçlanmaktadır.

İşgücünün ve Serbest Meslek Sahiplerinin Serbest Dolaşımı:

Komisyon topluluk içinde serbest meslek sahiplerinin serbest dolaşımı ile ilgili engellerin 1992'de kaldırılmasını gerekli görmektedir. Komisyon topluluk vatandaşlarının çeşitli formalitelere maruz kalmadan mesleklerini Topluluk içinde icra edebilme serbestisine önem vermektedir.

İşçiler açısından ise, bu serbesti hemen hemen tamamen sağlanmıştır.

Diğer önemli bir husus mesleki yetiştirme ehliyetlerinin tüm ülkelerde geçerli hale getirilmesidir. Komisyon bu yönde sürdürdüğü çabaları iki ayrı bölüme ayırmıştır: İlk bölüm mesleki ehliyet sertifikalarının topluluğun her yerinde kabul edilebilirliğini veya mukayese edilebilirliğini sağlayacak tedbirlerin hazırlanmasını (1988), ikinci aşama bir "Avrupa Mesleki Eğitim Kartının" (1990) kabulünü kapsamaktadır.

Öte yandan yüksek eğitim diplomalarının karşılıklı tanınması ile ilgili bir genel sistem oluşturulması hakkında bir direktif tasarısı da bulunmaktadır.

Hizmetler için bir Ortak Pazar:

Avrupa Toplulukları komisyonu hizmetler sektöründe bir ortak pazar oluşturma'nın ekonomik refaha dönüşün ön şartı olduğu görüşündedir. Hizmetler sektörünün 1982'de toplam katma değerinin yüzde 57'sini oluşturduğu (aynı yıl sanayi kesimi yüzde 26) ve hizmetlerde istihdamın hızla arttığı gözönüne alınırsa bu sektörün önemi daha iyi anlaşılır. Bu nedenle komisyon, hizmetlere pazarın tümünü açmak üzere harekete geçmiştir. Bu prensip hem yeni hizmet alanlarına (bilgi pazarlaması ve ses ve görüntü hizmetleri) hem de geleneksel fakat hızla gelişen hizmet alanlarına (nakliye, bankacılık, sigorta) açıktır.

Geleneksel hizmetlerde, özellikle bankacılık - sigortacılık ve taşımacılıkta sınırlar ötesi pazarın açılması önem taşımaktadır.

Komisyon bu iki sektörle ilgili gerekli tasarıları hazırlamış ve 1990 yılına kadar kabul edilmek üzere Konseye sunmuştur.

Sermayenin serbest dolaşımı ile ilgili olan mali hizmetlerin liberalizasyonu topluluğun mali entegrasyonu ve iç pazarın genişletilmesi yolunda önemli bir adımdır.

Menkul kıymetler sektöründe devredilebilir menkullerde, toplu yatırım için kurulmuş teşebbüslere uygulanan kuralların uyumlaştırılması ile bu teşebbüslerin bulunduğu ülkeye bakılmaksızın yatırımcılara eşit korunma sağlanması amaçlanmıştır.

Topluluk hisse senedi ve tahvil borsaları demek olan bir Avrupa Menkul Kıymetler piyasası sistemi halen üzerinde çalışılan konulardan bir diğeridir.

Yük ve yolcu taşımacılığı hizmetleri günümüz pazarında önemli bir yer tutmaktadır. Taşımacılık maliyetlerinde kantitatif ve kalitatif kısıtlamaların azaltılması veya sektörün daha organize hale getirilmesi Topluluğun ekonomik bütünlüşmesini daha da ileri götürecektir ve Topluluk sanayii bugünkünden çok daha fazla bir rekabet gücüne erişecektir.

Karayolu taşımacılığında sınır kontrollerinin kaldırılmasına ek olarak karayolu taşımacılığına uygulanan kotaların kaldırılması (1988), karayolu yolcu taşımacılığı alanında hizmet sunma serbestliğinin gerçekleştirilmesi (1989), topluluk için su yollarında uluslararası mal taşımacılığı hizmetleri sunma serbestliği getirilmesi (1989) dikkate alınmaktadır.

Sermaye Hareketleri:

Toplulukta sermaye hareketlerine getirilecek bir serbestlik şu üç amaca hizmet eder:

- a) Mali piyasaların bölünmüşlükten kurtarılması Avrupa'daki tasarrufların optimum dağılımını sağlayacaktır.
- b) Geniş boyutlu bir iç piyasa kurmanın mali yönü de vardır. Topluluk firmaları ve gerçek kişilerin etkin bir şekilde mali hizmetlere katılması, malların hizmetlerin ve kişilerin serbest dolaşımı neticesinde oluşur. Mali araçların ve piyasaların faaliyetlerini yöneten ulusal mevzuatların uyumlaştırılmasındaki etkinlik, eğer sermaye hareketleri karşılıklı sınırlamalara tabi tutulacak olursa büyük ölçüde azalacaktır.
- c) Parasal istikrar iç piyasanın kusursuz bir biçimde işlemesini sağlamanın ön koşuludur. Bu itibarla sermaye hareketlerinin serbestliğini sağlamaya yönelik bir hareket, Avrupa para sistemini güçlendirmek ve geliştirmek için atılan adımlarla paralellik teşkil eder.

Topluluk kurumları sermaye hareketlerinin serbestliğe kavuşturulması için yasal bir çerçeve oluşturmak ve yönetmekle sorumludurlar. Buna ek olarak kuruluşların sermaye piyasaları ile ilgili topluluk yararına her türlü işlemin tedricen serbestleştirilmesi yönünde harekete geçmeleri gerekmektedir.

Sanayi işbirliği için uygun şartların oluşturulması:

Ortak bir pazar kurmak bu pazarı korumak ve geliştirmek isteyen Avrupa Topluluğu için asıl hedef meydana gelen bu serbest ticaret alanından ekonomik ve sosyal açıdan faydalanmaktadır. Bu nedenle topluluk üye ülke teşebbüsleri arasında bir işbirliği ortamı oluşturmaya yönelik çalışmalarda bulunmuştur. Bu tür bir işbirliği genel ekonomik çevreye karşı son derece hassas olan orta ve küçük işletmeler için ayrı bir önem arzeder. Topluluk şirketlerin topluluk çapında faaliyet göstermesine imkan tanıyacak bir yasal düzenleme oluşturmak için çalışmalara başlamıştır. Bu yasal çerçeve üç temel alanı kapsamaktadır. Rekabet politikası, ulusal şirket hukuku hükümlerinin yakınlaştırılması, vergiler ve sanayi mülkiyet 1992 yılına kadar. Komisyon çalışmalarını ulusal yasaları (şirket hukuku) birbirine yaklaştıracak tedbirleri hazırlama üzerinde yoğunlaştıracaktır.

Şirketler hukuku ile ilgili kabul edilen yedi direktife ek olarak kredi kurumları ve sigorta şirketleri hesapları için özel hükümler hazırlanmaktadır.

Ayrıca, farklı üye ülkelere ait teşebbüsler arasında işbirliğini güçlendirmek amacıyla vergi engellerinin kaldırılmasına yönelik girişimler bulunmaktadır.

Diğer önemli bir konu rekabet politikası ve devlet yardımlarıdır. Kuvvetli bir rekabet politikası iç piyasanın korunmasında ve güçlendirilmesinde önemli rol oynayacaktır. Bu nedenle Topluluk pazarının yeniden bölünmesine yol açacak rekabete aykırı uygulamaların, mahalli korumacılığın yeni örneklerini oluşturmasına imkan verilmemesi ana hedeftir.

Bu itibarla devlet yardımlarına, topluluk disiplininin kesinlikle uygulanması özellikle önemli olacaktır. Rekabet gücü olmayan sanayilere ve işletmelere devlet fonlarının yardım şeklinde akması rekabeti bozacaktır. Komisyon bazı firmalara diğerleri aleyhine suni avantaj sağlayan devlet yardımlarından daha sert bir politika oluşturmak üzere çalışmalara başlayacaktır.

c) Mali Engellerin Kaldırılması

Topluluk iç sınırlarında yürütülen fonksiyonlar arasında en göze çarpanı mali kontrollerdir. Sınır kontrollerinin kaldırılması üye ülkeler için özellikle dolaylı vergiler yönünden bir karmaşaya yol açacaktır. Bu nedenle, dolaylı vergilerin uyumlaştırılması hedefinin gerçek bir iç pazarın oluşturulması hedefinin ayrılmaz bir parçası olduğu anlaşılmaktadır. Ancak üye ülkeler ekonomik bunalım ve bunu yarattığı olumsuz etki ve sorunlar nedeniyle bu konuya ekonomi politikaları içinde gerektiği kadar eğilememişlerdir. Ancak komisyonun 1985 programında iç pazarın planlandığı gibi 1992 yılında tamamlanması hedeflendiğinden, bundan böyle çalışmaların bu alana kaydırılması gerekecektir. Komisyon üye ülke sınırlarında cereyan eden alım satım işlemleri ile ilgili yeni bir prosedür önermiştir. Buna göre, her tür mal satışı, satıcının elinde vergilendirilecek ve alıcı tarafından yüklenilen KDV tahsil edildiği üye ülkeye bakılmaksızın hesaptan düşülebilecektir.

Bu nedenle, ihracatçı ülkede tahsil edilen ve ithalatçı ülkenin hesabından düştüğü KDV'nin ithalatçı ülkeye geri ödenmesini sağlamak için bir "Topluluk Takas Odası Sisteminin" oluşturulması gerekmektedir.

Öte yandan, KDV dışında tüketim vergilerinde de kapsam ve oranlar yönünden üye ülkeler arasında bugünkü farklılıkların kaldırılması gerekmektedir. Bunun için tek çarenin uyumlaştırma olduğu anlaşılmaktadır.

Bu yöndeki çalışmaların komisyonun şu ana kadar Konseye sunduğu tasarılar esas alınarak KDV ortak temelinde ve tüketim vergileri yapısı üzerinde yoğunlaştırılmasını sağlayacak bir konsey kararı ile sağlanabilecektir. Bu düşüncede olan komisyon, aynı zamanda KDV oranlarının sayısını ve tüketim vergilerinin kapsamını bugünkü düzeyinde dondurmaya planlamaktadır.

KDV'de oranların yaklaştırılması aşaması Komisyonun tasarıları Konseye sunmasından sonra başlamış olacaktır. Ortak KDV sisteminin tek, iki veya ikiden fazla oranlı olup olmayacağı, eğer birden fazla oran kabul edilecek olursa hangi mal ve hizmetlerin hangi oranlarda vergilendirileceği ve standart oran veya oranların ne olacağı (izin verilecek farklılık seviyesi ile birlikte) konularında bu tasarılar temel alındıktan sonra oranlarda gerekli ayarlamalara gidilecektir. Üye ülkeler, tasarıların kabulünü takiben yaklaştırmanın tamamen gerçekleşmesinin planlandığı 1992 yılına kadar bir geçiş dönemi elde edeceklerdir. 1992 yılı sonuna kadar, üye ülkeler belli aşamalarda tüketim vergilerinin kapsamı ve oranların yaklaştırılması için gerekli ayarlamaları yerine getireceklerdir. Son olarak da Komisyonun tasarı programında üye ülke gümrük antrepo sistemlerini birbirine bağlayacak bir sistemin kurulması yer almaktadır. Böylece tüketim vergisine tabi ürünlerin Topluluk içi hareketleri sınır kontrolleri olmadan kolaylıkla gerçekleştirilebilecektir.

Toplulukta iç piyasanın 1992 yılında tamamlanması için uygulanacak program Ek 1'de verilmiştir.

BÖLÜM III

AVRUPA TOPLULUĞU'NDA EKONOMİ POLİTİKALARINA GENEL BAKIŞ

I. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA TARIM POLİTİKASI

AT'nu kuran ülkeler tarımda çetrefil bir sorun buldular: Tarım sektöründe aktif nüfusun oranı, milli gelirden tarımın payı, üretkenlik, dış ticaretle tarımsal ürünlerin payı, ürün fiyatları, vb. konular üye ülkeler arasında büyük bir farklılık gösteriyordu.

'İç Pazar' tarım ürünleri için de geçerli olduğundan Topluluk düzeyinde Ortak Tarım Politikası oluşturmanın ve bu politikaları süratle uygulamanın gereği kendiliğinden ortaya çıkıyordu.

Topluluğun Ortak Tarım Politikasının amaçları 5 madde altında özetlenebilir:

1. Tarımda verimliliği sağlamak,
2. Tarım sektöründe çalışanlara uygun bir yaşam düzeyi sağlamak,
3. Pazarlarda denge kurmak,
4. Besin maddeleri sağlama güvencesi vermek,
5. Malların tüketiciye uygun fiyatlarda teslimini sağlamak.

Bu sayılan ana amaçlardan da anlaşılacağı gibi verimlilik artışı ilk hedeftir. Besin maddelerinin yeterince sağlanması hem bu verimlilik artışı, hem de ithalat yoluyla olacaktır. Fiyat tarım pazarlarında merkezi yönlendirme unsurudur. Fiyatlarda yapılacak düzenlemelerle tarımda çalışanlara uygun bir yaşam düzeyi, pazarlarda denge, yani ürün arz ve talebinin eşitlenmesi ve tüketici fiyatlarının makul ölçüde olması sağlanacaktır.

Roma Antlaşması'nda Ortak Tarım Politikası amaçlarına ulaşmak için yapılması gereken düzenlemelerin neler olacağı açıklanmıştır. Bu düzenlemeler şunlardır:

- Üye ülkeler Ortak Tarım Politikasını belirli bir geçiş sürecinden sonra uygulamaya başlayacaklardır.
- Tarım piyasalarının ortak şekilde düzenlenmesi sağlanacaktır.
- Ortak düzenlemeler çerçevesinde, fiyat düzenlemeleri, müdahale yöntemleri, ihracatta subvansiyon, ithalatta ek vergi ya da prelevman*, dışa karşı ortak korunma mekanizmaları şeklinde gerekli tedbirler alınabilecektir.
- Ortak düzenlemelerin amaçlarına ulaşmasını sağlamak üzere finansman fonları kurulabilecektir.

Bu düzenlemelerin yapılması iki temel çerçevede düşünülmüştür:

1. Ortak tarımsal pazar: piyasaların birliğinin sağlanması,
2. Ortak mali sorumluluk,

1. Toplulukta belli başlı bütün ürünler için pazar düzenlemesi yapılır. Pazar düzenlemelerinin esasını fiyat politikası oluşturur. Tarım ürünlerinin fiyatları üye ülkelerin Tarım Bakanlarının oluşturduğu Bakanlar Konseyi'nde kabul edilir ve açıklanır. Esas olarak üç türlü pazar düzenlemesi vardır:

a) Fiyat desteği sağlayan düzenlemeler: Toplulukta yetiştirilen ürünlerin 3/4'ünü kapsar. Bu ürünlere Topluluk piyasası için ortak bir fiyat düzeyi saptanır ve o fiyatlardan destekleme alımları yapılır. Topluluk fiyatları genelde üreticiyi teşvik amacıyla yüksek tutulmaktadır. Ama Topluluk üretiminin devamını sağlamak için ithalatı engelleyici bir politika da izlenmemektedir. Yalnız gümrükler yoluyla dış piyasalara karşı bir korunma sağlanmaktadır. Hububat, şeker, süt, yağlı tohumlar, sığır ve domuz eti, sarap, bazı meyve ve sebzeler, su ürünleri bu grupta bulunmaktadır.

*Prelevman: AT'da uygulanan bir vergi türüdür. Üçe ayrılır:

- Malların Topluluk içi serbest dolaşımını temin için Topluluk üyesi devletlerin aldıkları prelevmanlar,
- ECSC (Avrupa Kömür ve Çelik Toplulukları) çerçevesinde kömür ve çelik üretimine konan prelevmanlar,
- Tarımsal prelevmanlar,

Topluluk dışı ülkelere gelen ürünler üzerinde yapılan kesintiler, Rotterdam'da hergün açıklanan en ucuz teklifler gözönüne alınarak saptanır. Domuz eti gibi hayvansal ürünlerde yapılacak kesintiler ise üç ayda bir açıklanır. Ön kesintiler (Prelevman) iki koşula göre saptanır: 1) Dünya ve Topluluk ülkeleri arasındaki tahıl maliyetleri gözönünde bulundurularak, 2) Ortak Pazar üreticilerine baş sırada, öncelik tanınarak. Ön kesintiler ayrıca dünya fiyatlarının yüksek olduğu durumlarda, ihracatın hızını kesmek için de kullanılabilir.

b) Dış Pazarlara karşı korunma:

Bu uygulama da Toplulukta üretilen ürünlerin yaklaşık 1/4'ünü kapsar. Bunlar için destekleme alımı sözkonusu değildir. Fakat dünya fiyatlarının Topluluk üretimini sarsması için, ithal ürünlerin fiyatı belli bir düzeyin altına düşmeyecek şekilde gümrük vergileri ile yükseltilmektedir. Tavuk eti, yumurta ve çiçekler bu gruba örnek olarak verilebilir.

c) Parasal Yardım Şeklinde Düzenlemeler:

Bu yola az sayıda ürün için başvurulmaktadır. Ancak bazı ülkelerde üretilen ve Toplulukta kendisine yeterliliğin sağlanamadığı ürünlerde üretimi özendirmek için parasal yardım yapılır. Bu yardımlar ya birim alan başına veya ürün miktarı üzerinden götürü ödemeler şeklindedir. Örneğin, yağlı tohumlar, sert buğday, şerbetçiotu, tütün, kuru yemde olduğu gibi.

Bunun da dışında sığır eti şarapta depolama primleri ödenmektedir. Böylece işletmelerde sürdürülen stoklama faaliyetleri, destekleme kuruluşlarını biraz rahatlatmaktadır.

Tarım ürünlerinde Topluluk içi piyasaları düzenlemek amacıyla her üründe değişik fiyat sistemleri uygulanır. Ama esas olarak üç türlü fiyat vardır:

- i. Üreticiyi teşvik edebilmek için erişebilmek istenen bir 'hedef' fiyat,
- ii. Bu hedef fiyatın altında, ama üretici açısından garanti edilmiş 'müdahele' fiyatı,
- iii. Üçüncü ülkelerden ithal edilen ürünlerin fiyatlarını Topluluk fiyatları düzeyine yaklaştırmayı amaçlayan ve müdahele fiyatının daha da üstünde saptanan bir 'eşik' fiyatı.

Saptanan hedef fiyatı Topluluğun her tarafında aynı olmakla beraber her ürünün başlıca üreticisi olan ülke ve bölgelerde piyasa fiyatı düşük olabilir. Böyle durumlarda düşük fiyatlı ürünlerin diğer Topluluk ülkesi pazarları sarsmaması için sınırlarda bu fiyat farkını ortadan kaldıracı bir 'telafi edici tutar' alınır. Bir ürünün yüksek fiyatlı ülkelerden düşük fiyatlı ülkelere satılması halinde de tersine bir mekanizma işler. Böylece hem Topluluk içinde, hem Topluluk dışından gelecek ürünlere karşı rekabetin

Üretim üzerinde yapacağı olumsuz etki ortadan kaldırılmaktadır.

2. Piyasa birliği ilkesi ve dışa karşı korunma mekanizmaları ortak mali sorumluluğu beraberinde getirmektedir. Bu amaçla ortak bir fon kurulmuştur.

Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönetim Fonu (FEOGA) Topluluğun tarımsal politikasını yönlendirir ve mali dayanışmada bulunur.

FEOGA'nın garanti bölümü, ortak piyasa düzenlemelerinin işleyişi ilgili harcamaları finanse eder. Yönlendirme kısmı ise yapısal iyileştirmelerin gerektirdiği harcamalarda rol oynamaktadır.

Ortak tarım politikasının varlığı, ortak üye ülkelerin tarım politikasından doğacak mali sonuçları benimsemeyi zorunlu kılmıştır.

Fon başlangıçta ortak tarım politikası çerçevesinde yapılan harcamaların 1/6'sını finanse ederken, gidecek harcamaların tamamını finanse etmeye başlamıştır.

Bir yandan harcamaların hacmi bu şekilde genişlerken, diğer yandan ortak piyasa düzeyine tabi tarım ürünlerinin sayısının artması sonucu fon harcamaları hızla büyümüştür.

Fon harcamalarının giderek büyümesi karşısında Komisyon teklifleri üzerine Konsey ortak tarım politikasında bazı değişiklikler kararlaştırılmıştır.

2. Ortak Tarım Politikasında bugün hala çözüme ulaştırılamamış bazı sorunlar mevcuttur.

Herşeyden önce tarımla uğraşan kesim geniş bir nüfusu kapsadığından, bu kesim gelirini artırmak istemekte ve istek politik ve sosyal bir baskı haline gelmektedir. Dolayısıyla Ortak Tarım Politikası'nda alınan kararların çoğuna ekonomik mantık değil, politik dengeleri sağlama ihtiyacı hakim olmaktadır. Unutulmamalıdır ki, Topluluk çiftçileri Avrupa Toplulukları Konseyi tarım toplantılarını inekleri ile birlikte basmışlardır.

Bugüne kadar katedilmiş yol şu şekilde özetlenebilir:

1. Piyasalarda dengenin sağlanması ve tarım ürünleri tedarikinin garanti altına alınması;

Ortak Tarım Politikasının kurulmasından bu yana gıda ürünleri tedariki açısından Toplulukta kalite ve miktar açısından iyileşme görülmektedir. Topluluk birçok üründe kendi kendine yeterli duruma gelmiştir.

Bu ürünlerin tüketim fiyatları diğer tüketici fiyatlarına kıyasla daha yavaş artmıştır. Çünkü tarım ürünleri fiyatlarında istikrar sağlanabilmiştir.

2. Verimlilikte ilerleme ve gelirlerde artış sağlanması;

İşletmeleri modernize ederek prodüktivite'de artış sağlanması yolunda yapılan çalışmalar olumlu sonuç vermiştir. Ancak bölgelerarası farklılıklar henüz giderilememiştir.

3. Dünya ticaretine katılmada başarı sağlanmıştır;

Piyasaların korunmasına rağmen Topluluğun dünya'ya açılması engellenmiş değildir. 1973-1980 arasında ithalatı %75 oranında artmıştır. İhracat açısından da yeni pazarlar bulunmuş ve tarım ürünleri ihracatı 1973-1980 yılları arasında %164 oranında artış kaydetmiştir.

4. Fazla üretim kapasitesi yaratılması;

Verimin artmasına karşılık talepte bir artış olmadığından bazı sektörlerde üretim fazlaları belirmiştir. Sütlu mamüller sektöründe bu durum çok büyük boyutlara ulaşmıştır. Stokları eritmek için ihracata iade ödemelerinde bulunmak veya iç piyasada satışları subvanse etmek (ki pahalıya mal olmaktadır) yollarına başvurulmaktadır.

5. Piyasalarda görülen istikrarsızlık hallerinde de Ortak Tarım Politikası araçlarının yeterli olmadığı belirtilmektedir.

Ortak piyasa düzenleri çerçevesinde, üretimin, iç pazar ve dış pazar ihtiyaçlarına göre ayarlanabilmesi için yeterli mekanizmaların bulunmadığı bir gerçektir.

Tarımcıların gelirinin adil ölçülerde sağlanmasını amaçlayan fiyat garantileri ve üreticilere direkt yardım yolları vs. üretimde devamlı bir artış yaratmakta bu da masrafları çoğaltmaktadır.

Sınırlı ölçülerde gelişen talebe de karşılık arz devamlı bir artış içindedir. Teknik gelişmeler üretimde ve verimde önemli hamleler kaydedilmesine yol açmıştır. Garanti rejimi yanında devamlı artan arz durumu karşısında üretim fazlaları Topluluk için büyük sorunlar yaratmıştır.

6. Gelirler arasındaki farklılık:

Devamlı artış gesteren, bu üretim fazlaları (surplus) fiyat politikasında daha temkinli davranılmasına yol açmıştır. Oysa tarım da üretim masrafları önemli artış kaydetmiştir. Bu da tarımcıların gelir düzeyinde azalışa yol açmıştır. Özellikle işletme büyüklükleri ile mukayeseli olarak gelirler arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu gelir azalışından daha ziyade küçük boyutlu işletmeler etkilenmiştir. Ortak piyasa düzenleri, fiyat politikası, üreticilere yardım daha çok büyük işletmeleri korumaktadır.

7. Topluluğun genişlemesi ve tarımsal masraflar;

Topluluğun 12'li bir grup haline gelmesi tarım politikasının boyutlarını değiştirecektir. Tarımla uğraşanların ve tarım işletmelerin sayısı %50'den fazla bir artış gösterecektir. İşlenen tarımsal alan %40 oranında genişleyecektir.

Tarımsal üretim değeri %15'den fazla bir artış kaydedecektir. Bilhassa Akdeniz Bölgesi-ne has ürünlerin üretim değeri daha fazla artış gösterecektir. (Meyve ve Sebze, Şarap, Zeytinyağı gibi...)

Topluluk pazarında yeni dengesizliklerin, üretim fazlalarının ortaya çıkmaması, strüktürel sorunlarla karşılaşılmasın için tarımsal harcamalar daha da artacaktır.

II. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA PİYASA EKONOMİSİ ANLAYIŞI

AET'de piyasa ekonomisi anlayışı, firmalar arasında serbest rekabet esasına dayanmaktadır. Dolayısıyla serbest rekabeti engelleyen faktörler, AET içinde piyasayı bozan unsurlar olarak ele alınmaktadır. Amaç, firmaların ister kendi ülkelerinde isterse AET üyesi diğer ülkelerde her türlü ekonomik faaliyetini herhangi bir engelle karşılaşmaksızın yürütebilmesidir.

Roma Antlaşmasında kamu işletmesi-özel işletme ayrımı yapılmaktadır. Ancak bu ayrım rekabet ilişkileri içinde bir ayrıcalık ifade etmemektedir. Kamu işletmelerinin ister devletten özerk olsunlar, isterse olmasınlar rekabeti bozan bir politika izlemeleri mümkün değildir. Bir başka deyişle kamu işletmeleri de, özel işletmeler gibi, rekabete tabidirler.

Antlaşma, devletleri kamulaştırma-özelleştirme noktasında serbest bırakmakta; ancak işletmelerin mülkiyeti ya da hukuki durumları konusunda bir ayrıma gitmeden, rekabet kurallarının tümü için geçerli olmasını istemektedir.

Adalet Divanı bir işletmeyi:

"Hukuki olarak otonom, belli bir ekonomik hedefi amaçlayan, bir konuya bağlı olarak materyel ve materyel olmayan unsurlar kullanıp personel istihdam eden bir organizasyon" şeklinde tanımlanmaktadır.

1980 yılı 25 Haziran'ında Komisyon, kamu işletmesini şöyle tanımlamıştır:

"Kamu işletmesi, mali ya da mülkiyet açısından kamu gücünün, dolaysız ve dolaylı etkide bulunduğu işletmedir."

Fransa'nın her işletmenin rekabet kurallarına uymak zorunda olamayacağını söylemesi üzerine, Antlaşmanın 90/2'nci paragrafı bu konuya ayrılmıştır. Böylelikle iki istisnai durum ortaya çıkmıştır:

- 1- Genel ekonomik bir yarar sağlayan hizmetler;
- 2- Devlet gelirini arttırmayı amaçlayan monopoller

Bu iki durum rekabet kurallarının dışında tutulmuştur.

Devlet gelirini arttırmayı amaçlayan monopoller, kamu maliyesinin konusuyla ilgilidirler. Bunlara ilişkin örnekler Fransa ve İtalya'da tütün; Fransa, İtalya ve Almanya'da kibrit; Fransa ve Almanya'da kibrit monopolleridir.

Dolayısıyla bu kuruluşların ekonomik faaliyetlerini sürdürmeleri, rekabet kurallarına uymak zorunda olmalarını gerektirmemektedir. Böylece devletler gelirlerini arttırabilmekte ve serbestçe fiyat tesbiti yapabilmektedir.

Karteller ve birleşmeler konusuna Topluluk, rekabet kuralları açısından yaklaşmaktadır. Karteller ya da buna benzer anlaşma ve faaliyet gösterme biçimleri Roma Antlaşmasıyla kesinlikle yasaklanmıştır. Konunun ele alınış tarzı şöyledir:

Bir ya da birçok işletmenin, Ortak Pazar da veya onun önemli bir bölümünde bir hakim durumdan usulsüz şekilde yararlanmaları, üye devletler arasındaki ticaret bundan etkilendiği ölçüde, Ortak Pazarla bağdaşmaz ve yasaktır.

Bu usulsüz uygulamalar özellikle;

- a) Doğrudan doğruya ya da dolaylı şekilde alış veya satış fiyatlarını ya da adil olmayan öteki uzlaşma koşullarını zorla kabul ettirmek,
- b) Tüketicilerin zararına olarak üretimi, pazarları ya da teknik gelişmeyi sınırlamak,
- c) Hasımlar bakımından eşdeğerdeki edimlere eşit olmayan koşullar uygulayarak onları bu nedenle rekabette dezavantajlı duruma düşürmek,
- d) Akitlerin yapılmasını, niteliği gereği olarak ya da ticari geleneklere göre bu akitlerin konusuyla ilişkisi olmayan ek edimlerin hasımlar tarafından kabul edilmesine bağlamak olabilir.

Bunlara uymayan işletmelerin durumu Adalet Divanı tarafından ele alınır ve incelenir. Adalet Divanı'nın alacağı karar bağlayıcıdır.

Birleşmeler konusu 1966 yılında ele alınmış ve yine rekabet kuralları içerisinde yorumlanmıştır. Birleşme konusuna kartel ve benzeri faaliyet gösteren kuruluşlara Roma Antlaşması maddeleri uygulanmaktadır. Ancak, ortaya çıkan durumun yukarıda sayılan 4 duruma uyması halinde birleşme yasaktır. Eğer birleşmeler piyasadaki rekabeti bozmuyorsa, bu birleşme kabul edilebilir hukuki ve ekonomik bir olgu olarak görülmektedir.

AET'nin piyasa anlayışında ekonomiye devlet müdahalesi politikası bırakılması gereken bir politika olarak görülmektedir. Müdahalelerin bir şekli devletin çeşitli ekonomik faaliyetlerde monopol kurması, diğeri ise devlet yardımlarıdır.

Antlaşmanın 37'nci maddesi, AET'ye üye olacak devletlerin monopol olarak faaliyet gösteren ekonomik birimlerini ele almaktadır. Bu maddeye göre, AET'ye üye olacak devletler ticari amaçlı monopollerine, Topluluğun rekabet koşullarına uyacak şekilde giriş tarihine kadar düzenleme getirmek zorundadırlar.

Avrupa Topluluğu'nda Konjonktür Politikası

Topluluğun dünya ekonomisindeki gelişmeler; bunun Topluluğun ve üye ülkelerin ekonomisi üzerindeki etkileri açısından, bir konjonktür politikası vardır. Konjonktür politikası, yalnızca bir üye devletin ekonomik durumunda ortaya çıkan ani değişimler için de söz konusudur.

Temel ilke, üye devletlerin kendi konjonktür politikalarını ortak menfaat sorunu olarak değerlendirmesidir. Bu ilkeden hareketle, her üye devlet, kendi toplam ödemeler dengesinin denkliğini sağlamak ve fiyat düzeyinin sağlamlığıyla, üst düzeyde istihdamı sağlamayı özellikle gözeterek, parasına olan güveni korumak amacıyla gerekli ekonomi politikasını uygular.

Topluluk, üye devletlerin ekonomi politikalarını birlikte düzenlenmesini istemektedir. Zaten amaç, giderek üye ülkelerde ortak ekonomi politikası uygulamasına geçmektir. Komisyon bu işbirliğinin sağlanması için, Konseye tavsiyeler sunar.

Üye devletlerin parasal politikalarının Ortak Pazarın işlemesi için gerekli ölçüde düzenlenmesini sağlamak amacıyla danişsal nitelikte bir Para Komitesi kurulmuştur. Komite, üye devletlerin ve Topluluğun parasal ve mali durumuyla ilgili üye Devletlerin genel ödemeler rejimini izlemek ve bu konuda Konseye ve Komisyona düzenli olarak rapor vermek; ister Komisyonun ya da Konseyin başvurusu üzerine, ister kendine özgü girişimiyle olsun, bu kuruluşların dikkatine sunulmak üzere görüşlerini bildirmek görevine sahiptir.

Ayrıca üye devletlerin Merkez Bankaları arasında bir işbirliğı söz konusudur.

Her üye devletin kambiyo kurları politikası da ortak bir menfaat sorunudur. Bir üye devlet, ortak menfaati bozan bir karar alırsa veya rekabet koşullarını önemli ölçüde bozarsa, Komisyon, para komitesine daniştıktan sonra öteki üye devletleri, kesin şekilde sınırlı bir süre için, bu girişimin sonuçlarına çözüm bulmak amacıyla ve uygulanma yöntemlerini ve koşullarını kendisinin belirleyeceği gerekli önlemleri almaya yetkili kılabilir.

Bir üye devletin ödemeler bilançosunda ister bilançonun genel dengesizliğinden, ister sahip olduğı dövizlerin genel niteliğinden kaynaklansın, özellikle Ortak Pazarın işlemesini ya da toplu ticaret politikasının giderek gerçekleşmesini tehlikeye koyabilecek güçlüklerle karşılaşma tehdidinin önemli biçimde varlığını gösterdiği durumda Komisyon, üye ülkenin durumunu acilen inceler. Komisyon, ilgili üye devlet tarafından kabulünü tavsiye ettiğı önlemleri gösterir.

Konseyin kalifiye çoğunlukla karar alması durumunda, güçlük içinde olan ülkeye yardım edilmeye başlanır.

Böyle durumlarda en çok dikkat edilen iki nokta, Toplulukta rekabet koşullarının bozulmaması; diğeri işsizliğin artmamasıdır.

III. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA DEVLET YARDIMLARI

Topluluk yasasında sınai yardımlar iki alt başlıkta toplanmaktadır. Üye ülkelere verilen yardımların kontrolü ve Topluluk fonlarından finanse edilen yardımlar. Topluluk anlaşması Komisyona devlet yardımlarını uygun sınırlarda tutma, bunları Topluluk politikaları ile uyumlu hale getirme ve gereğinde yardım uygulamalarını durdurma konusunda devletler üstü bir yetki vermiştir.

Anlaşmanın 92'nci maddesine göre Ortak Pazar ile uygun olmayan, bazı girişimleri ve belli malların üretimini destekleyerek rekabeti bozan veya tehdit eden tüm devlet yardımları yasaklanmıştır.

Burada, yardımlar ile rekabetin gerçekten bozulmuş olduğunun belirlenmesi gerekmemektedir. Bu yönde bir eğilim varsa, bu da yardımın uygun olmadığı yolunda karar alınması için yeterli olacaktır.

Ancak, yapıları gereği bir kuruluşa diğerleri üzerinde avantaj sağlamaları nedeniyle yardımları tam rekabeti bozuyorsa da, bunun etkilerinin çok az veya farkedilmeyecek ölçüde olması gerekmektedir. Topluluk içinde uygulanmasına izin verilmeyen devlet yardımları ile ilgili tanımda diğer bir nokta belli bir girişime veya malın üretimine yardım verilmemesidir. Ancak, tüm ekonominin faydalanacağı yardımların belli bir kesime gitmeyeceği söylenebilirse de bir üye ülkede verilen yardımın diğer üye ülkelerdeki girişimler aleyhine olacağı açıktır.

Toplulukta kısıtlamaya tabi tutulmayan, rekabet kuralları çerçevesinde düşünülemeyen yardımlar şunlardır:

- 1.) Sosyal karakter taşıyan yardımlar: Bunları yaşlılar ve yeni doğanlar gibi belli sosyal sınıfların bazı mal ve hizmetleri temin etmelerini kolaylaştırmak için verilen yardımlardır. Bu yardımın tüketici seviyesinde etkileri olmalıdır. Yardım, nihai malı tüketicinin ucuz fiyattan alması halinde üreticiye verilir.

- 2) Tabi afetler ve diğer beklenmeyen olaylar neticesinde ortaya çıkan zararlar için verilen yardımlar: Bu tip yardımlara en güzel örnek İtalyan hükümetinin 1976'da deprem neticesi yıkılan bir fabrikanın yeniden inşası için verdiği düşük faizli krediler ve subvansiyonlardır. Ancak, bu yardımın miktarı, sadece tabi afetten görülen zarar tazmin edilecek miktarda olmalıdır. Bu tip yardımlar, bir bölgenin kalkınması için yardım aracı olmamalıdır.
- 3) Almanya'nın bölünmesinden olumsuz etkilenen belli bölgelere verilen yardımlar: Mültecilere, savaş kurbanlarına ve Berlin'in özel sorunlarının halli için verilen yardımlar bunların içindedir.

Ortak Pazar içinde rekabeti engellemeyen veya Topluluk tarafından uygun olarak nitelendirilen yardımlar şöyle özetlenebilir:

- a) Ciddi işsizlik sorunu bulunan ve yaşam standardının çok düşük olduğu bölgelerin kalkınması için verilen yardımlar. Bir bölgenin aşırı geri kalmışlığına milli ortalamalar yerine, topluluk ortalamaları gözönüne alınarak karar verilmelidir. Bunun iyi bir örneği Sicilya'da sülfür madenine İtalyan Hükümetinin yardımlarıdır. Burada esas amaç sülfür madeninin yaşamasını sağlamak değil, o endüstrideki gerilemenin önüne geçmektir.
- b) Avrupa'nın ortak olarak menfaatine olan önemli bir proje için veya üye ülke ekonomisindeki önemli bir sorunu halletmek için verilen yardımlardır. Bu projeler, genellikle üye ülkeler arası yollar, uluslararası demiryollarının elektrifikasyonu ve birden fazla devletin faydalanacağı barajlardır. Bu tip yardımlar genellikle Avrupa Kalkınma Fonundan da önemli miktarda yardım alırlar. Ayrıca uçak endüstrisi ile enerji tasarrufu ile ilgili projeler de önemli projeler olarak kabul edilmektedir.
- c) Belli ekonomik faaliyetlerin ve sahaların gelişmesini hızlandırmak için verilen yardımlar. Bu kategori genellikle 1975 ve sonrası ekonomik kriz nedeniyle güçlük içinde bulunan şirketlere verilen yardımlardır.

Komisyon tarafından izin verilen bu tip yardımlar şöyle özetlenebilir:

- Belli bir süre için bazı maddi destekler verilebilir (vergi indirimi ve düşük faizli krediler)
- Yardımlarda aşırılıktan kaçınılmalı, yardım zor durumdaki firmalara yaşamlarını devam ettirecek miktarda olmalı ve esasen kuvvetli olan ve ekonominin düzelmesi ile problemlerinden arınacak şirketlere verilmelidir.
- Yardım şirketi faal tutabilmek için gerekli miktarı aşmamalıdır.
- Şirketi kurtarmak için uygun ve gerekli önlemlerin belirleneceği bir süre içinde bu yardımlar verilmelidir (Örneğin altı ay).
- Ciddi sosyal güçlükler olması halinde yardım verilmesinin ve şirketi faal tutmanın diğer üye ülkelerdeki sanayi üzerinde ters etkileri olmamalıdır.

Bu politikalar çerçevesinde Komisyon yatırım subvansiyonları (Fransa, Almanya), yatırımlarda özel amortisman (Belçika, Fransa, Danimarka), kredi ve kredi garantileri (Fransa, Danimarka), faiz subvansiyonları ve düşük faizli krediler (İtalya) ve istihdam subvansiyonlarının verilmesine izin vermiştir.

Topluluk herşeyden önce korumacı eğilimlerden kaçınılmasını istemektedir. Örneğin bir resesyon döneminde, şoklara açık bir sektör, sözgelimi sermayenin marjinal etkinliğinin düşük olduğu bir sektör, devletlerden korumacı tedbirlere başvurmasını talep edebilir.

Devlet bu durumlarda, bazı sektörleri feda, bazı sektörleri de feda etme yolunu seçebilir. Özellikle istihdam konusu bu fedadan sonra, büyük bir mesele haline gelecekse, devlet fedadan kaçınabilir ve sektörün faaliyeti- ne devam etmesi için korumacı tedbirlere başvurabilir. Korumacılık, malların serbest dolaşımına bir engel olduğundan, bu Topluluğun hedefine ters düşer.

Hem Topluluğun hedeflerine ulaşmasını sağlamak, yani korumacı politikalara başvurulmaması için; hem de fedası birkaç açıdan doğru olmayan sektörler için, devlet birtakın yardımlar sağlayabilir.

Daha önce belirtildiği gibi, bu yardımın rekabet kurallarını bozmaması, bir firmayı diğerleri karşısında avantajlı hale getirmemesi gerekir.

Avrupa Topluluğu bu türden bir devlet müdahalesine, Komisyonun izin şartı ile, yer vardır.

Bölgesel Yardımlara İzin Verilmesinde Uygulanacak Kriterler:

Bölgesel yardım programlarından, Komisyon onay için haberdar edilmelidir. Yardımlarda şu noktalara dikkat edilmektedir: Yardım verilmesinde belli bir tavan sınır uygulanır. Bölgelere göre, bu yardımlar için bazı tavanlar belirlenmiştir (Yatırımın belli bir yüzdesi kadar). Bu tavanlar 1981 yılı sonunda üç sene için belirlenmiştir. Yıllık avantajlar şeklinde verilen yardımlar (kira indirimleri, faiz, subvansiyonlar) bugünkü değere indirilerek karşılaştırma yapılır.

Yardımların şeffaf olması, yani amacın açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Üye devlet yardımı esasen bir başka amaç için kullanıyorsa şeffaflıktan söz edilemez.

Bölgesel yardımlar kesinlikle yardım alacak bölgeye gitmelidir. Burada belli başlı bazı prensipler göze çarpmaktadır:

- a) Yardımın uygulandığı bölge tüm diğer bölgelerden ayrılabilmesi için bölgesel yardımlar genel yardımlardan tamamen ayrı olmalıdır.
- b) Yardımın programları sınırlandırılmalıdır. Bu sınırlama coğrafik veya kantitatif olabilir.
- c) Bölgesel yardımlar isole edilmiş, yani kalkınmaya hiçbir etkisi olmayan bölgelere verilmemelidir.
- d) Bölgelerarası yardım oranlarındaki farklılıklar ve dereceler açıkça belirlenmelidir.

Bir projenin yardıma uygun görülmesi için de bazı kriterler kullanılmaktadır. Bu kriterler şunlardır:

- Yardım uzun dönemde o sektörün yaşama şansını arttırmalıdır. Dolayısıyla yardım yapısal problemleri çözmeye yönelik olmalıdır. Statükoyu koruyan bir yardım kabul edilemez.
- Düzenleyici kurallar altında, yeterli düzelme zamanı verilerek, yardım, sosyal maliyetleri azaltmalı, ekonomik değişmeyi esnekleştirmelidir.
- Kabul edilmiş kısa periyodlar dışında, yardım giderek azalan bir eğilim göstermeli, sektörün yeniden yapılanmasını sağlamalıdır.

- Yardım oranlı olmalı; yani her duruma aynı tür yardım yapılmamalıdır.
- Devletler sanayi dalındaki problemleri ve işsizliği bir başka devlete transfer eden bir politika izlenmemelidir.

Komisyon'un gözünde desteklenmesi gereken sektörler, bilgisayar, elektronik ve havacılıktır (uzay çalışmaları). Çünkü bu üç alanda, uluslararası düzeyde bir rekabet vardır. Komisyonun önerisine göre bu alanlarda üye devletler işbirliğine girmeli ve yardımlar ve çerçevede gerçekleşmelidir.

Bu çerçeve içinde yeni istihdam imkanları yaratan projeler desteklenmeli ve küçük ve orta boy işletmelere istihdam imkanları yarattıkları ölçüde, devlet yardımı yapılmalıdır.

Aynı şekilde hızlı gelişme sinyalleri veren, ancak mali sıkıntılar içinde olan sektör ve firmalara yardım yapılmalıdır. Çünkü bu firmalar, birincisi istihdam açısından; ikincisi rekabeti arttırmaları nedeniyle, bir bütün olarak, Topluluğa yararlı olacaklardır.

Bu sayılanlar dışında, bir de "Genel Yardımlar" başlığı altında toplanabilecek yardımlar vardır. Bunların başlıkları da şöyledir:

- "Genel Ekonomik Canlanma" için yardım,
- "Ulusal Ekonominin Modernizasyonu" için yardım,
- "Adaptasyon Zorluğu İçindeki Firmaların Yeniden Yapılanması" için yardım.

İhracata Yardım: İhracata yardım, Topluluk içi durumlarda ortaya çıkıyorsa, kesinlikle yasaktır.

Küçük ve Ortaboy İşletmeler: Bu konuda gözönüne alınması gereken birçok nokta vardır:

Birçok sektör küçük ve ortaboy işletmeler hakim bir durumda bulunmaktadır. Bu açıdan önemleri büyüktür.

Öncelikle hangi işletmenin küçük, hangisinin ortaboy sayıldığını belirlemek gerekir. 1'den 100'e kadar işçi çalıştıran işletmeler küçük; 100-500 arası işçi çalıştıran işletmeler ortaboy kabul ediliyor.

Bu işletmeler bazı sektörlerde, çok uzmanlaşmış alanlarda faaliyet gösterdikleri için ekonominin bütünü açısından önemli bir fonksiyonu yerine getiriyorlar. İstihdama ve rekabete katkıları gözönüne alındığında, küçük ve ortaboy işletmeler bazı sektörlerde "kullanması" gereken ekonomik birim muamelesi görüyor.

İstihdama yardım: Öncelikle sosyal sorunlar açısından değerlendirildiğinde, işsizlik her toplum için ciddi bir sorundur. AT'da firmalara, istihdam yaratmaları koşuluyla, devletyardımı yapılabilir.

IV. AVRUPA TOPLULUĞU'NUN SANAYİLEŞME STRATEJİSİ

Herhangi bir sanayinin herhangi bir zamandaki hedefi, tüketici ihtiyaçlarını iç ve dış pazarlarda istenen miktarlarda, nitelikte ve fiyatta temin edebilmek; bu noktalarda rakipleriyle de rekabet edebilmektir. AET, kendisini oluşturan ülkelerin zengin bir sanayileşme tecrübesine, yeterli bir sermaye birikimine ve kalifiye bir işgücüne sahip olduğundan, dünya üzerinde belli bir avantaja sahiptir. Fakat hızlı bir teknolojik değişimin söz konusu olduğu günümüzde, sanayilerin yeni ürünlere ve yeni pazarlara hızla uyum sağlaması gerekmektedir.

AET'nin sanayileşme stratejisinin dinamiklerinin birini, dış dünyayla olan ilişkileri; diğerlerini, homojen bir AET sanayi yaratılması hedefi oluşturmaktadır.

İspanya ve Portekiz'in Topluluğa girmesiyle, Topluluğun nüfusu 320 milyona ulaşmıştır. Bu gelişmiş ülkeler arasında en büyük pazar demektir. Sanayi, Toplulukta aktif nüfusunun %35'ini istihdam etmektedir. Sanayi, Toplulukta GSMH'nin %40'ını üretmektedir. Bu, değer olarak, Amerika'da sanayiın ürettiği değere eşit, Japonya'da üretilen değer iki katıdır.

Ancak bütün bunlara rağmen, Topluluk önemli problemlerle karşı karşıyadır. Bu problemler giderek artmaktadır:

Bu problemlerin birincisi, Topluluğun yeni ürün keşfetme ve üretmede Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'dan geride kalmasıdır. Dolayısıyla Topluluk, yeni ürün üretmekte rakiplerinden geride kaldığı gibi, dünya pazarlarındaki payını rakiplerine kaptırmak tehlikesiyle karşı karşıyadır.

İkinci problem ise, Toplulukta ortalama büyüme hızının, gelişmekte olan bazı ülkelerin ve Japonya'nın büyüme hızından küçük olması; dolayısıyla iç ve dış piyasalarda rakiplerine karşı koyamaması nedeniyle temel sanayi kollarında düşük kapasiteyle faaliyet göstermesidir. Bu, Toplulukta, sanayiinin yeni bir organizasyona ihtiyacı olduğu anlamına gelmektedir.

Eğer bu yapılamazsa, Topluluğun zayıf ekonomik performansını yükseltmek ve yüksek işsizlik problemini çözmek mümkün olmayacaktır.

Dolayısıyla Topluluğun sanayileşme stratejisinin eksenleri şöyle çizilebilir:

1. 'Tek bir Avrupa Pazarı'nı gerçekleştirmek. Bu, geniş bir piyasa imkanı doğurduğundan, Topluluk Amerika ve Japonya karşısında avantajlı duruma geçecektir.
2. Sanayi gruplarının birleşmesini sağlamak, rekabet gücü azalan sektörlerde yeniden organizasyon yaparak bu kesimde yitirilmiş avantajları ele geçirmek. Ayrıca, birleşme ve yeniden yapılanma yoluyla, yeni teknolojilere uyum sağlamak ve yeni teknolojiler üretmek.

1. Milli Sınırların Olmadığı bir Topluluk: "Tek Bir Avrupa Pazarı"nın Gerçekleşmesi

Tek Bir Avrupa Pazarı AET'nin esas amaçlarından biridir. Gümrük birliğinin sağlanması, üye ülkeler arasındaki ticarete miktar kısıtlamalarının ortadan kalkmasına yol açmıştır. Topluluk önce 6'dan 9'a; daha sonra 10'a ve son olarak 10 ülkeden 12 ülkeyi kapsayan bir genişleme göstermiştir. Bu genişleme ticaretin boyutlarını; sadece ticaretin değil tüm ekonomik büyüklükleri değiştirmektedir. İspanya ve Portekiz'in girmesiyle, Toplulukta üretilen katma değer %8'lik bir artış göstermiştir. İşgücündeki genişleme %14 olmuştur. İspanya ve Portekiz'in girmesi, Topluluk Pazarına 50 milyonluk bir tüketici grubu getirmiştir.

Topluluk sadece kendi üye ülkeleri arasında gümrüğe dayalı engellerin kalkmasını sağlamış değildir. Bu başarıya ek olarak diğer başarıları da şunlardır:

a) Dış Ticarete Ortak Gümrük Tarife Oranları Uygulaması ve Ortak Ticaret Politikasının Gelişmesi:

Topluluk dış dünyayla çeşitli anlaşmalar imzalamıştır. Bunlardan biri EFTA Ülkeleriyle yapılan anlaşmadır. Diğer anlaşmalar, Akdeniz Ülkeleri, Afrika ülkeleri, Karayipler, Pasifik ülkeleri ve bazı Asya ve Latin Amerika ülkeleriyle yapılan anlaşmalardır. Bu anlaşmalar her iki taraf için, sanayi ve ticaretin gelişmesini sağlamaktır.

b) Tam Rekabet İçin Topluluk Kurallarının Geçerliliği ve Devlet Yardımları Üzerinde Kontrol:

Bu politikalar her firmaya Topluluk Pazarına eşit koşullarda giriş imkanı vermektedir.

c) Sanayi Yatırımlarına Topluluk Desteği:

Topluluk, sanayi yatırımları ve bölgesel gelişme için birçok fonun imkanlarını sürekli harekete geçirmektedir. Topluluk Bölgesel Gelişme Fonu, Avrupa Yatırım Bankası, en uygun koşullarda uzun dönemli krediler vermektedir. Bu kredilerin amacı, sanayi projelerinde üretkenliğin artırılmasını sağlamaktır. Ayrıca bu krediler, büyük orta ve küçük boy işletmelerde yeni teknolojilerin uygulamaya sokulmasına destek olmaktadır.

d. Topluluk içinde Ticareti Aksatan Birçok Engelin Ortadan Kaldırılması:

Topluluğun ticaret politikası, kamu kuruluşlarının yaptığı birçok alış-veriş ilişkilerine, diğer ülkelerin de katılmasını öngörmektedir. Dolayısıyla rekabet artırılmaktadır. Ayrıca, Topluluk üye ülkelere birbirleriyle yaptıkları ticarete 'Tek Bir Döküman' kullanmalarını söylemiştir.

Ancak tüm bunlara rağmen hizmet ve mal ticaretinin akışı dışında kalan birçok engeller bulunmaktadır. Bunlar Topluluk piyasasının etkin işleyişine zarar vermektedir.

Farklı Ulusal Uygulamaların Yarattığı Teknik Engeller:

Bu tür engellemelerin ortadan kaldırılması sanayiye, özellikleri tüm Toplulukça kabul edilen malların üretmesini ve dolayısıyla 'ölçek ekonomisi'ni gerçekleştirme imkanı verecektir. Topluluk Adalet Divanı, bu alanda şu prensibe kesinlikle uyulmasını istemektedir: Güvenlik ve halk sağlığını tehdit eden durumlar dışında, herhangi bir üye ülkede üretilmiş ve markası konmuş bir malın, Topluluk Piyasasında satışına hiçbir engel olmamalıdır. Ülkelerin, birbirlerinin hukuki kurallarını tanımaları ve bunların karşılıklı kabulü problemi çözmek için yeterli değildir. Dolayısıyla, Topluluk Hukukî Düzenlemeleri tek uygulama olmalıdır. Elbette ki bu, çevre, tüketici, güvenlik ve sağlığın korunmasını garanti edecek düzeyde sağlanmalıdır; ya da sınırları teknik sorunların çözümüyle Topluluk Standartlar Komitesi meşgul olmalıdır.

Ticaretin Yapılmasına Mali Engeller:

Katma Değer Vergisinin uygulamaya sokulması, mali engellerin ortadan kaldırılmasında önemli bir aşama olmuştur. Ne var ki, bu verginin oranı üye ülkelerde büyük farklılıklar göstermektedir.

Sonuç, üye ülkelerde fiyat farklılıkları, vergi kaçırılması ve sınır kontrollerinin ortadan kaldırılmasını engellenmesidir. Komisyon bu konuda, verginin sınırda değil, daha satışın başında fiyata eklenilmesini önermiştir. Bu uygulama, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'da vardır. Şu anda hedef farklılıkların %2.5'dan fazla olmamasıdır. 1992'de farklılığın ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

2. Sanayi Gruplarının Birleşmesi ve Yeni Teknolojiler

Ayakta kalma çabası gösteren sanayilerin yeniden organize edilmesi, tüm üye ülkelerin üzerinde anlaştığı bir konudur. Bu yapılırken, Topluluk yeni bir ekonomik büyüme imkanları yaratmak üzere, yeni teknolojilerin gelişmesini ve yaygın uygulayımını gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Zira geleneksel sanayi kollarında Avrupa Ülkeleri yeni teknolojileri uygulamada biraz geç kalmış görünmektedirler.

Ancak Avrupa Ülkelerinin iletişim teknolojisinde dış dünyaya bağımlılığı alarm zillerini çaldıracak noktaya gelmiştir. Bu sektörün on yıllık bir süre içinde Toplulukta 10 milyon kişiyi istihdam edeceği ve diğer sektörlerin istihdam kapasitesi üzerinde %30 ila %50 arasında pozitif etki yaratacağı beklenmektedir. Topluluk mikro-işlemci (Micro-processor) parça ihtiyacının yarısını, video kayıt aletleri ihtiyacının %75'ini ve mikro-bilgisayar ihtiyacının %80'ini ithal etmektedir. Zaman, artık Topluluğun bu konuda inisiyatifi ele alması gerektiğini göstermektedir.

Ne varki Topluluk ileri teknolojiler alanında büsbütün de geride değildir. Bazı alanlarda işbirliğinin meyvaları da alınmıştır: Havacılık alanında Airbus ve Ariane (Avrupa Yatırım Bankası'ndan destek görmüşlerdir) JET (Termo-nükleer alanda). Yeni alanlarda birçok yeni işbirliği sözkonusudur. Amaç, varolan veya potansiyel piyasaya ihtiyaçlarını karşılamak yeni ürün ve teknolojilerin gelişmesini sağlamak üzere tüm ülkeler vasıtasıyla, laboratuvarlar, üniversiteler ve iş dünyası arasındaki işbirliğini hızlandırmaktır. Bu yalnızca araştırmayı gerçekleştirmek değil, teknolojik gelişmenin rekabet öncesi sağında işbirliğini sağlamaktır. İş dünyası, 'Tek Bir Avrupa Pazarı' geliştiği oranda üretimi üzerine alacak ve dinamik bir ticari ve rekabetçi çevreyi yaratabilecektir.

Bu noktada ileri teknoloji konusunda Topluluğun işlerliğe soktuğu programlara bakılabilir:

- ESPRIT (İletişim Teknolojileri için Avrupa Statejik Programı -European Strategic Programme For Information Technologies) Bu program (1984-1988) beş yıllık bir süre içinde Avrupa'nın iletişim teknolojisinde dış dünyadan gelen rekabetçi baskılara

cözüm bulmayı amaçlamaktadır. Bu program bir anlamda ileri teknolojiler alanında diğer faaliyetler için bir model oluşturmaktadır. Bu program altında Topluluk rekabet öncesi araştırma ve geliştirme çalışmalarının %50'sini finanse etmektedir. Ancak aranan bir şart vardır: Bu çalışmalar, en az iki devletin, üniversitenin ve araştırma kurumunun işbirliği altında olmalıdır. Araştırma alanları şu şekilde tesbit edilmiştir: Yüksek entegre devrelerde ileri mikro-elektronik, programlama teknikleri, ileri bilgi-işlem, büroların bilgisayarla donatımı, bilgisayarın kontrolü altında üretim teknikleri. Program, ayrıca araştırma sonuçlarının dağıtımı, standart problemlerin gözönüne alınması, işlerde koordinasyon, iştirak edenler arasında bilgi alışverişi yoluyla bir 'altyapı' oluşturulması çalışması içindedir.

- RACE (Acrupa için İleri Haberleşme Teknolojilerinde Araştırma ve Geliştirme - Research and Development in advanced Communications technologies for Europe) Altyapı ve standardizasyon alanlarını da kapsayarak bu program Avrupa'nın haberleşme teknolojisinde ön sırada bulunmasını temin etmeye çalışmaktadır.

Esas nedefleri şunlardır: ses, resim ve bu alanın içerdiği tüm teknolojik gelişmeleri kapsayacak şekilde, ileri düzeyde entegre haberleşme sisteminin kurulması. Program 1985-1986 için belli bir model geliştirmeyi öngörmüştür. 1995 yılında ise program kamunun ve iş dünyasının hizmetine sunulabilecek bir gelişme stratejisi içinde bulunuyor.

- BRITE (Avrupa için Sanayi Teknolojilerinde Esas Araştırmalar - Basic Research in Industrial Technologies for Europe). Bu program ESPRIT modeli içinde hazırlanmıştır. Finansmanı da oradan yapılmaktadır. Amaç, toplam istihdamının dörtte üçünü sağlayan geleneksel sektörlerde yeni teknolojilerin kullanılması ve bunun yaygınlaştırılmasıdır. Program iki bölümden oluşmaktadır: Birincisi, çeşitli sanayilerde kullanılan esas teknolojiler meselesi; ikinci tekstil, dericilik... vs gibi sektörlerde kullanılan esnek girdiler konusudur.

- Bio-Teknolojide Araştırma Programı (1985-1989)

- A Research Programme In Biotechnology - Bu program anahtar bir sektörü ele almaktadır. Tüm sanayi mallarının %40'ı doğası gereği biyolojiktir. Bu en çok, tarım, kimya, eczacılık görülür. Bu programın amacı, bio-enformatik, biyotik materyallerin toplanması, genetik ve enzim mühendisliğinin esas teknolojisi, hücre teknolojisi vb. gibi alanlarda araştırma ve eğitimin geliştirilmesi ve hızlandırılmasıdır.

- Bu araştırma programlarının yanısıra 18 Avrupa ülkesi (Türkiye Dahil) teknolojik Avrupa düşüncesi etrafında bir araya gelerek EUREKA'yı kurmuşlardır. EUREKA'nın amacı, iştirak eden ülkeler arasında işbirliğinin artmasıdır. Bunun için management ve finansman yöntemlerine yeni yöntemleri kullanılacaktır. Program ileri teknoloji isteyen üretim alanlarında işbirliği ve araştırmanın geliştirilmesini öngörmektedir.

İç piyasanın tamamlanması ve yeni teknolojilerin yaygınlaşması çabaları, Topluluğun birbirine bağlılığını sosyal ve ekonomik düzeylerde artıracaktır. Hükümet ve devlet başkanları gibi, Komisyon da bölgesel farklılıkların ortadan kaldırılmasına büyük önem vermektedirler. Ayrıca işçilerle işverenler arasındaki diyalogun geliştirilmesi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi Komisyonun önem verdiği konular arasında yer almaktadır. Keşif ve yatırımların artması için;

- İnsan kaynakları geliştirilmelidir. Bir başka deyişle niteliği artırılmalıdır. Bunun için teknolojik eğitim ve öğretim programı (COMETT) üzerinde anlaşmaya varılmıştır. Bu program öğrencilerin daha nitelikli yetiştirilmesi, üniversiteler arasında işbirliği, evde audiovisual kullanımıyla bilgisayar kullanımının öğrenilmesini sağlamaya çalışmaktadır.

- İş dünyası, gücünü azaltan kamu yönetiminden kurtarılmalıdır. Bunun için her devlet iş dünyası üzerindeki kamu baskısını peyderpey azaltmalıdır. Rekabet kamu baskısına ikame edilmelidir.

- Ekonomide kamu payı azaltılmalıdır. Bu karışık iş dünyasında risk alma teşvik edilmeli ve sermaye yatırımlarının artmasına yolaçılmalıdır. Taşımacılık ve haberleşme sektörlerinde geniş çapta yatırımlar ve ülkeler arasında işbirliği desteklenmelidir.

Avrupa'nın sanayileşme stratejisi bir bütün olarak ele alındığında strateji bir tek cümleyle şöyle özetlenebilir: Rekabette dünyada lider, içerde vatandaşlarına istihdam bulmuş bir Avrupa'ya doğru!

V. AT'NDA KOÇUK VE ORTA BÜYÜKLÜKTE İŞLETMELER (KOBİ)

Türkiye'de küçük, orta, büyük sanayi yerine küçük ve büyük sanayi ayırımı yapılmıştır. 1985 DiE İmalat Sanayii istatistiklerine göre 25 ya da daha fazla eleman çalıştıran işletmeler büyük işletmeler olarak sınıflandırılmıştır. Bu tanıma göre; Türkiye'de büyük işletme olarak ele alınan işletmelerin önemli bir bölümü AT'de küçük ve orta büyüklükte işletme olarak değerlendirilmektedir. Keza, AT ülkeleri içinde de küçük, orta ve büyük işletme tanımı farklılıklar göstermektedir. Topluluk istatistikleri 10-100 eleman çalıştıran işyerlerinin çoğunlukta olduğunu, hizmetler sektöründe ise 100-500 eleman çalıştıran orta büyüklükte işletmelerin ağırlık kazandığını göstermektedir.

KOBİ'lerin sorunları genellikle; mali, yönetim ve idarecilik, işgücünün niteliği ve çevresel altyapıdan kaynaklanmaktadır.

KOBİ'lerin yönetim ve idarecilik ve işgücünün niteliğine ilişkin sorunlarının çözümü; çağdaş mesleki eğitimde aranmaktadır. KOBİ'lerin data bankalarına ve yeni bilgi teknolojilerine ulaşmaları, gerektiğinde dağıtım ve bilgi-işlem hizmetlerinden yararlanmaları için yöneticilerin ve elemanların eğitime önem verilmektedir.

KOBİ'lerin en önemli sorunu büyüme ve modernizasyon finansmanıdır. Küçük firmaların yeni projeleri kendi kaynaklarıyla finanse etmeleri, istirak sermayesi sağlamaları veya kredi piyasasından kredi almaları güçtür. KOBİ'lerin boyutları ve yasal statüleri nedeniyle girdikleri finansman darboğazı, AT ülkelerinde Tasarruf Bankalarının KOBİ'ye hizmet vermesi ile aşılmaya çalışılmaktadır.

Sermaye istiraki, şirketler arasında işbirliğinin gelişmesi ve yeniliklerin finansmanında etkinliği; komisyonun bu konuda bir projeyi finanse etmesi ve EUCA'nın (Avrupa İştirakçi Sermaye Birliği) kuruluşunu desteklemesi ile sonuçlanmıştır. Batı Almanya'da Tasarruf Bankaları aracılığıyla 'özsermaye yatırım şirketleri' kurulmuştur.

KOBİ'lere vergi konusunda da 2 tür ayrıcalık sağlanabilecektir.

1. Firma içi sermaye birikiminin arttırılmasına yönelik vergi politikası

- a) Yatırıma kanalize edilecek karlar üzerinden alınan vergilerde indirim,
- b) Yeni kurulan şirketlerde vergilerden indirim,
- c) İşletme sermayesinde vergi indirimi veya vergi muafiyeti.

2. Sermaye iştirakini arttırmaya yönelik vergi politikası.

KOBİ'ye Yönelik Yardım, Sübvansiyon, Kredi ve Destek Tedbirleri

AET'nin 1983 yılında başlattığı etkinlik programı çerçevesinde Avrupa Yatırım Bankası (EIB, European Investment Bank) ve Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (ECSC, European Coal and Steel Community) kredilerinin genişletilmesi, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF, European Regional Development Fund) ve Yeni Topluluk Aracı (NCI, New Community Instrument) kredilerinin artırılması ve gene KOBİ'ye Topluluk kredilerinin faizlerinin sübvansiyonu için ERDF kaynaklarının %5 oranında artırılması çağrısında bulunuldu. Ayrıca kredi verme işlemlerinin kolaylaştırılması ve büyük işletmelere sağlanan koşullara eşit koşullarda kredi verilmesi gereğine de dikkat çekildi.

Endüstri sektöründe yapılan devlet yardımlarını incelemek, rekabet, özellikle KOBİ aleyhine uygulamaların olup olmadığını kontrol etmek AT komisyonunun görevidir.

Bütün ülkeler, şu ya da bu biçimde işletmelere yardımda bulunmaktadır. Ancak Roma Antlaşmasının 92. maddesine göre, bir üye ülkenin devlet kaynaklarından yapacağı, belirli işletmeleri ya da bazı malların üretimini gözeterek rekabeti engelleyecek ya da tehlikeye alacak her yardım, hangi türde olursa olsun, üye ülkelerarası ticareti engelleyeceğinden, aksi belirtilmedikçe ortak pazar kurallarıyla çelişmektedir.

Burada sözü edilen 'yardım' hükümet hibelerinden, ucuz kredilerden ve faiz sübvansiyonlarından çok daha geniş kapsamlıdır. Vergi indirimi, bankalardan ya da sermaye piyasalarından alınacak borçlara devlet (kamu) güvencesi, tercihli koşullarla mal ve hizmet tedariki, ve bazı durumlarda, kamunun özel sektör hisselerine ulaşabilmesi gibi uygulamalar da yardım kapsamındadır. Ayrıca yukarıda sayılanlara benzer etkileri olan tüm önlemler de 'yardım' kapsamına dahil edilmektedir.

AET KURUMLARINCA KOBİ'YE YÖNELİK
KREDİ VE SÜBVANSİYONLAR

<u>KONUSU</u>	<u>TÜRÜ</u>
Yatırım Malları	<ul style="list-style-type: none">- ERDF Sübvansiyonları- FEOGA Sübvansiyonları- EIB, ECSC ve NCI'den Global krediler ve dolaysız krediler
Fizibilite etüdlerinin finansı	<ul style="list-style-type: none">- ERDF Sübvansiyonu
İşletme için danışma ve yardım	<ul style="list-style-type: none">- ERDF Yardımları
Teknolojik yeniliklerin desteklenmesi	<ul style="list-style-type: none">- ERDF Sübvansiyonları- ESF Eğitim Sübvansiyonları
Meslekî Eğitim Programları	<ul style="list-style-type: none">- ESF Sübvansiyonları- Toplulukça Finanse Edilen Pilot Programları
Altyapı Yardımları	<ul style="list-style-type: none">- EIB ve NCI'den Global ya da dolaysız krediler- ERDF Sübvansiyonları

Bütün ülkeler KOBİ'ye, şu veya bu biçimde yardımda bulunmaktadır. Bunlardan Topluluk içi rekabet ve ticaret üzerinde etkisi önemsenmeyecek kadar az olanlar Antlaşma'nın devlet yardımlarıyla ilgili maddesiyle çelişmektedir.

Ancak normal koşullarda KOBİ'ye yapılan hükümet yardımları, özellikle AET ülkeleri arasında küçük firmalar ürünleri ticaretinin yoğun olarak yapıldığı endüstrilerde, Topluluk-içi rekabet ve ticareti olumsuz olarak etkileyecek niteliktedir.

Komisyon, KOBİ'nin içinde bulunduğu güç koşulların bilincinde olarak KOBİ'ye mümkün olduğunca ayrıcalık tanır. Bunun yanısıra ekonomik gelişmede ve iş olanağı yaratmadaki rolünü, gerek ulusal pazarlarda gerek Topluluk pazarlarında etkin rekabetin sürdürülmesine ve bölgelerin dengeli biçimde ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkılarını da değerlendirerek KOBİ'lerin belirli ulusal-yardımları gerek ulusal çıkarlar gerek Topluluk çıkarları nedeniyle hakettiğini kabul eder. Bütün bunlar KOBİ'nin, büyük işletmelere kıyasla daha kolay yardım almasını sağlamaktadır.

Sonuçta Komisyonun kabul edeceği yardımlar belirli harcamaları dolaysız olarak finanse etmek ya da garanti sağlamak şeklinde olabilir. Harcamalar ise, firma dışına yaptırılan araştırma, geliştirme çalışmaları harcamaları, yönetimi, iç organizasyonu yenilemek, geliştirmek için danışmanlık hizmetlerine yapılacak harcamalar ya da küçük firmaların dağıtım düzenlemeleri olabilir.

Komisyon Küçük ve Orta Büyüklükte işletmelere yapılan aşağıdaki yardım türlerini onaylamıştır:

- Küçük işletmelerin kurulması için hibe, düşük faizli kredi ya da kredi garantisi,
- Büyük firmaların sermaye piyasalarından ya da bankalardan kolayca alabildiği krediye karşılık küçük firmalara yatırımları için düşük faizli krediler ya da kredi garantisi,
- Risk sermayesinin küçük sanayiye akmasını sağlamak amacıyla kamu desteği Komisyon, örneğin; küçük firmalardan geçici süreyle hisseler alan uzmanlaşmış kamu bürolarını da içeren çeşitli yardım programlarını, gene küçük firmalardan geçici süreyle hisse satın alan özel sermaye iştiraki şirketleri için hükümet garantilerini, küçük işletmelerin hükümet kredilerini, bankacılık sektörünün sağladığı koşullarla almasını onaylamaktadır.

- Araştırma geliştirme yardımları KOBİ her zaman A+G çalışmalarını yürütecek elemana ve olanaklara sahip değildir. Bu nedenle bazı ülkeler firma dışında yaptırılacak A+G çalışmalarının maliyetini düşürmek için yardım programları hazırlamışlardır.
- Teknolojik ve mali açıdan, içerdikleri yüksek risk nedeniyle, hükümet desteği olmaksızın yürütülemeyecek, KOBİ'ce girişilen yenilik projelerine (yeni ürünlerin ya da imalat sürecinin geliştirilmesi, ya da varolan ürünlerin veya süreçlerin radikal biçimde yenilenmesi) yardım ya da düşük faizli kredi sağlamak,
- Enerji ya da hammadde tasarrufu sağlayacak ya da diğer enerji kaynaklarının petrolün yerine ikame edilmesini sağlayacak yatırım projelerine düşük faizli kredi ve yardım sağlamak,
- Küçük işletmelerin yönetim ya da satış politikasını, dış danışmanlık ya da kompüterizasyon yoluyla geliştirilmesinin maliyetini azaltmaya yönelik yardımlar.

Avrupa Toplulukları Konseyi başlıca amacı özellikle yenilik alanında gelişmeler sağlayabilecek KOBİ'ye hizmet verecek, Topluluk çapında bir altyapı oluşturmaya yönelik bir plan hazırlamıştır. Yenilikleri uygulamaya ve teknoloji transferlerine yönelik, uluslararası bir altyapı oluşturma projesi Topluluğun endüstriyel yenilik politikasının bir bölümünü oluşturmaktadır. Ayrıca gene bu plan çerçevesinde, yenilik ve teknoloji transferleri alanında yapılacak konferansların ve KOBİ'ye teknoloji ve yöneticilik konusunda danışmanlık hizmetleri yapma yönünde uluslararası işbirliğinin desteklenmesi de karara bağlanmıştır.

KOBİ'nin en önemli sorunlarından birini oluşturan finans sonucu da gene bu plan içinde ele alınmış ve bütçe kaynaklarından ya da kredilerden KOBİ'nin yararlanması sağlanmıştır.

Küçük ve Orta Sanayii önemli bir yenilik kaynağı olmasına karşın, olması gerekenin tersine Araştırma ve Geliştirme (A+G) çalışmaları içinde çok küçük bir paya sahiptir. Bunun nedeni ise KOBİ'nin toplam harcamaları içinde araştırma-geliştirme harcamaları-

na ayırabilecekleri miktarın çok düşük olması ve AET'de A+G fonlarının çok küçük bir miktarının küçük sanayie kanallize edilmesidir.

KOBİ'nin çoğunlukta olduğu deri endüstrisi, kimya endüstrisi, tekstil endüstrisi, selülöz endüstrisi, kağıt endüstrisi ve besin endüstrisi doğal kaynakların daha ekonomik olarak kullanılmasına, çevrenin daha az kirletilmesine olanak verecek yeni teknolojilerin uygulanabileceği alanlardır.

KOBİ'yi dolaysız olarak ilgilendiren bilgiler Topluluk yasaları ve idaresi, Topluluğun mali araçları ile ilgili ayrıntılı bilgi, üçüncü ülkeler pazarları, fason imalat olanakları, kamuya açık ihaleler, teknik standartlar ve teknoloji transferleri ile ilgili olanlardır.

KOBİ, teknik olanaksızlıklar nedeniyle, gerek Topluluk düzeyinde, gerek ulusal düzeyde, bilgi kaynaklarına tek tek ulaşmak olanaklarından yoksundurlar.

KOBİ arasında işbirliği, işlerin yürütülmesini kolaylaştırmada, olanakları geliştirmede, üretkenliği artırmada, genelde ve büyük firmalar karşısında rekabet gücünü yükseltmede ve KOBİ'yi ticari açıdan daha etkili kılmada, giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

KOBİ'de satın alma, üretim, hizmetler, pazarlama, idare, finans ve araştırma alanlarında işbirliği yapılması artış bir gereklilik haline gelmiştir.

Topluluk içindeki firmalar arasında işbirliğini kolaylaştırmak amacıyla kurulan işbirliği Merkezi (Business Cooperation Centre, BCC) etkinliklerini üye olmayan ülkelere kadar ulaştırmışlardır.

VI. BÖLGESEL POLİTİKA VE FONLAR

Topluluğa, üye ülkeler Roma Anlaşmasında bölgeler arasındaki farklılıkların azaltılması ve geri kalmış bölgelere destek sağlanması amacını açıkça belirtmişlerdir. İç pazar oluşumunun tamamlanması durumunda bölgelerarası büyük farklılıkların önlenmesi amaçlanmaktadır. Topluluk, daha sonra bu amaca yönelik olarak 1975 yılında Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (European Regional Development Fund - ERDF)'nu kurmuştur. Bölgesel politikanın koordinasyonunda ana araç olan bu fonun yardımı ile üye ülkelerdeki çeşitli projelere yardım edilerek, az gelişmiş bölgelerde yatırımları arttırma ve yeni istihdam yaratma yolunda adım atılmıştır. Uzun vadede amaç zengin ve fakir bölgeler arasındaki farklılıkları azaltmak ve özellikle tarımın hakim olduğu bölgeler ile (Güney İtalya, Kuzey-Batı İrlanda ve Yunanistan) kriz içinde bulunan kömür, çelik, gemi inşa ve tekstil endüstrilerine yardım etmektir.

Bölgesel kalkınma konusu, topluluk düzeyinde ele alınmadan önce ulusal çerçevede yürütülmekteydi. Ancak, topluluk kurulduktan sonra, ulusal politikaların yetersizliği ve bir topluluk politikası oluşturulmasının gereği ortaya çıkmıştır. Bunun nedenleri şöylece özetlenebilir:

1. Ulusal politikalar ülke içinde bölgeler arasındaki farklılıkları hedef almaktadır. Ayrıca zengin bir ülke için gelişmemiş olarak tanımlanan bir bölge, diğer bir ülke için gelişmiş olarak kabul edilebilir. Bu nedenle, bölgesel kalkınma konusunun Avrupa ölçeğinde ve topluluk düzeyinde ele alınması zorunlu olmuştur.
2. Ulusal çerçevede rastlanan bölgesel farklılıklar gittikçe artan politik baskılarla verimlilik farkına bakılmaksızın en üst ölçüdeki ücret ve sosyal olanakların en geri bölgelere de uygulanmasına yol açmakta ve bu uygulama enflasyonist eğilimleri arttırmaktadır.
3. Ulusal düzeyde yürütülen bölgesel kalkınma politikaları üye ülkeler arasında çoğu kez tutarsız, bazen de çelişkili durumlar ortaya çıkarmaktadır. Topluluk politikasının sağlayacağı düzen ve koordinasyon, kaynak savurganlığını önleyeceği gibi yatırımların da uygun bölgelere kaymasını sağlayacaktır.

Bölgesel politikada 1984 yılı bir dönüm noktası olmuştur. Konsey Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu ile ilgili bazı yeni düzenlemeler getirerek fonun tek ve spesifik amacının Topluluk içinde bölgesel farklılıkları gidermeye yardım etmek olduğunu kabul etmiştir.

1975 yılında kurulan Fon'un kaynakları dezavantajlı bölgelerin yapısal az gelişmişlik problemlerini çözümlemede oldukça yetersiz kalmaktadır. ERDF'nin yıllık bütçesi 1984'de 2140 mn ECU olup bu tutar Topluluk bütçesinin yüzde 7.3'üne veya topluluk GSYİH'sının sadece yüzde 0.08'ine denktir. Bununla birlikte ERDF yardımı bazı bölgelerde toplam kamu ve özel sektör yatırımlarının yüzde 20'sine ulaşmakta ve bölgesel kalkınmada önemli bir rol oynamaktadır.

Topluluğun bölgesel politikaya en belirgin katkısı şüphesiz karşılıksız yardımlar ve krediler şeklindeki mali destektir. ERDF dışında Avrupa Sosyal Fonundan (European Social Fund - ESF) Bölgesel Fon yardımına layık bulunan projelere önemli yardımlar yapılmaktadır. Öte yandan, Avrupa Yatırım Bankasının fonlarının önemli bir kısmını (%57) az gelişmiş veya endüstrinin gerilemesi neticesi önemli sorunlarla karşılaşmış bölgeler almıştır. Bu bölgeler ayrıca Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğundan ve Avrupa Tarımsal Danışma ve Garanti Fonu (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund - EAGGF)'nin danışma bölümünden de önemli yardım almışlardır.

Topluluk içinde çeşitli fonlar yolu ile yapılan yardımların yanısıra özellikle tam rekabetin sağlanması konusunda devlet yardımları dikkatle takip edilmesi gereken bir konudur. Roma Anlaşmasına göre devlet yardımlarının topluluk içi ticareti etkileyecek ve rekabeti engelleyecek şekilde verilmesi kesinlikle yasaklanmıştır. Topluluk, belli kriterlere uyan yardımları onaylama yetkisine sahiptir. Bu nedenle yardım teklifleri ve genel ekonomik şartlar dikkatle incelenir. Endüstri için çok büyük önem taşıyan iki tip yardımın araştırma geliştirme faaliyetleri ve bölgesel kalkınma için verilenler olduğu kabul edilmiştir.

Araştırma-geliştirme faaliyetleri için verilen yardımların toplulukta dinamik bir rekabetin sağlanmasında önemli bir rolü olduğu belirtilmektedir. Ancak bunun da bir sınırı bulunmaktadır. Aşırı subvansiyonlar, sürekli ve yardım alınması gibi bir mantığın yerleşmesine neden olabilir. Şirketler, piyasanın ihtiyaçlarını gözönüne almadan sadece devlet yardımlarının miktarına göre araştırma geliştirme faaliyetlerini ayarlayabilirler.

Bu noktalar gözönünde bulundurularak komisyon araştırma-geliştirme yardımları ile ilgili prensipler koymuştur. Bu prensipler komisyonun tutumunu ve hangi noktadan sonra yardımların daha sıkılaştırıldığını göstermektedir.

Bölgesel kalkınma sadece topluluk fonları ile değil, üye devletlerin kendi yardımları ile de desteklenmektedir. Topluluk ve üye devletlerce verilen yardımların gelecekte daha sağlıklı bir sınai yapı oluşturulması konusunda topluluk politikalarını destekleyici olması şarttır.

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF)

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu'nun bölgesel politikaya en önemli katkısı şüphesiz bu fonun sağladığı finansal yardımdır. 1975 yılında kuruluşundan beri fon 20 yatırım, 19000 altyapı, 6500 sınai projeye karşılıksız yardım sağlamıştır. 1984 yılında ise finanse edilen proje sayısı bir evvelki seneye göre 700 civarında artarak 4400 olmuştur. Her proje için ortalama 450.000 ECU yardım yapılmıştır. Toplam yardımlar ise 1975-84 arasında yardım sağlanan yatırımların toplam maliyetinin (80.000 milyon ECU'dan fazla) yüzde 14'ü civarında yani 11700 milyon ECU olmuştur.

1984 yılında Fonun bütçesi topluluk bütçesinin yüzde 7.3'ü (2140 milyon ECU) civarında bulunmakta idi.

Bölgesel Kalkınma Fonunun son on yılda yardımlarının İtalya, İngiltere, Fransa ve İrlanda'da yoğunlaştığı görülmektedir. Söz konusu ülkeler Fon'un toplam yardımlarının onda dokuzunu almışlardır.

1985 yılında fonların ülkelerarası dağılım sisteminde yapılan değişiklikten sonra fon yardımının önemli bir kısmı Yunanistan, İrlanda, İtalya ve İspanya'ya verilecektir.

Nüfus farklılıkları gözönüne alınarak yapılan hesaplamalara göre ise en yüksek yardımı kişi başına 46 ECU ile İrlanda almıştır. Bunu Yunanistan (41 ECU), Danimarka ve İtalya (31 ve 35 ECU) takip etmektedir.

TOPLAM ERDF YARDIMLARI

Üye Ülke	(Milyon ECU)			
	1984	%	1975/84	%
Belçika	33.18	1.4	115.39	0.01
Danimarka	24.60	1.0	131.88	-
Almanya	110.24	4.6	545.69	4.6
Yunanistan	268.20	11.3	1.098.43	9.4
Fransa	277.83	11.7	1.721.89	14.7
İrlanda	163.27	6.9	725.16	6.2
İtalya	823.06	34.7	4.407.58	37.5
Lüksemburg	4.73	-	11.97	-
Hollanda	35.82	1.5	156.41	1.3
İngiltere	640.98	26.9	2.824.37	24.0
Toplam	2.381.93	100.0	11.738.78	100.0

Kaynak: European Regional Development Fund

Fon kurulduğundan buyana yardımların beşde dördü altyapı projelerine ayrılmıştır. Federal Almanya kendine ayrılan fonun yarısını sınai projeleri desteklemek için kullanırken İtalya ve Yunanistan altyapı projelerine ağırlık vermiştir.

Fon tarafından yapılan yardımlarla geliştirilen projeler sayesinde 1984 yılında 69.000 yeni istihdam olanağı yaratılmıştır. Yapılan tahminlere göre 1975 yılından beri hem fon hem de ilgili üye ülkelerin yardımları ile 640.000 yeni iş imkanı yaratılmıştır.

ÜLKELER İTİBARIYLA YARATILAN YENİ İŞ İMKANLARI

	1984	1975-84
Belçika	410	6650
Danimarka	1010	5810
Almanya	14630	95950
Yunanistan	930	6480
Fransa	15370	189330
İrlanda	9790	68470
İtalya	6700	81630
Lüksemburg	-	-
Hollanda	250	1760
İngiltere	19860	182240
Toplam	68950	638320

Kaynak: European Regional Development Fund

Toplulukta faaliyet gösteren diğer mali araçlar ve fonlar' şöyle özetlenebilir:

1) Avrupa Tarımsal Danışma ve Garanti Fonu (EAGGF)

1962'de kurulan bu fon iki bölümden oluşur.

- Piyasaların işleyişi için gerekli harcamalar ve fiyat garantisi ile ilgilenen garanti bölümü.
- Tarım sektöründe sosyo-yapısal önlemlerle ilgilenen danışma bölümü. Danışma bölümünün kaynaklarının çok çeşitli olmamasına rağmen Yunanistan'da ortak sulama tesislerinin hızlandırılmasından İtalya'da tarımsal danışma hizmetlerinin verilmesine kadar çok çeşitli yardım uygulanmaktadır. Bunlar esas olarak beş kategoriye ayrılabilir. Şahsi projeler ve direkt önlemler (yatırımcılara verilen direkt yardımlar), sosyo-yapısal yönlendirmeler, az gelişmiş bölgeler için özel programlar, özel sektörel önlemler (daha çok piyasanın organizasyonu ile ilgili) entegre kalkınma programları.

EAGGF Danışma Bölümünden Yardımlar: (Mn Ecu)

	1974	1984
Belçika	14.2	19.5
Danimarka	9.9	20.2
Almanya	57.9	89.5
Fransa	53.8	203.3
Yunanistan	-	111.3
İrlanda	12.0	74.8
İtalya	66.1	205.0
Lüksemburg	1.0	4.3
Hollanda	16.2	26.1
İngiltere	27.8	134.6

Kaynak: Grants and Loans from the European Community

Bu yardımların tümü ilgili devletlerin yardımları ile birlikte verilmektedir. Yani kanuni ve mali açıdan yardımlar ortak önlemlerdir (Topluluk/üye devlet). Ancak bir kategoriden diğerine Topluluk ve devlet yardımlarının miktarı değişir.

Önceleri yardımlar proje bazında iken, bugün üye devletlerin, topluluk ve devlet tarafından ortaklaşa finanse edilecek projeler için bir esas teşkil edecek milli ve bölgesel programlar yapması istenmektedir. 1977 yılında yürürlüğe konan diğer bir yenilik ise bazı tarımsal bölgeler için daha fazla ve uygun şartlarda yardım verilmesidir.

2) Avrupa Sosyal Fonu (ESF)

Bu fonun amacı ortak pazarda işçilerin istihdan fırsatlarını, yaşam standartlarını yükseltmek ile mesleki ve coğrafi mobilitayı sağlamaktır.

1984 yılından sonra yürürlüğe konan yeni kurallara göre, öncelikli bölgelerin çıkarları saklı kalmak üzere fonun kaynaklarının yüzde 75'i gençlerin istihdamını desteklemek için harcanacak, orta ve ufak boydaki işletmelerin modernizasyonuna özel bir önem verilecek işsizliği önlemek için uygulanacak yenilikler ve önlemler için fonun toplam kaynaklarından yüzde 5 ayrılacaktır.

Fonun yardımlarının yüzde 40'ı Yunanistan, Fransa'nın denizaşırı toprakları İrlanda, Mezzogiorno ve Kuzey İrlanda'da istihdam arttırıcı projelere ayrılmıştır. Kaynakların kalan kısmı yüksek ve uzun vadeli işsizlik olan diğer bölgelere gitmektedir.

Bu fon mesleki eğitim konusunda da önemli katkılarda bulunmaktadır. Fon tarafından sağlanan yardımlar ve krediler 1973 yılında yaklaşık 170 mn ECU iken 1983 yılında 1900 mn ECU'ya yükselmiştir. Bununla birlikte istihdam durumunun kötüleşmesi üye ülkeler arasında dayanışmanın arttırılmasını gerektirmektedir.

AVRUPA SOSYAL FONU
(Yardım ve Krediler)

	(Milyon ECU)		
	1981	1982	1983
Belçika	22.7	23.6	32.3
Danimarka	24.4	27.3	42.2
Almanya	73.7	95.0	110.3
Fransa	141.1	264.7	277.3
Yunanistan	29.9	52.4	113.3
İrlanda	105.7	43.1	182.0
İtalya	340.8	440.9	532.9
Lüksemburg	0.6	0.5	0.9
Hollanda	12.7	15.9	23.7
İngiltere	248.6	442.7	557.6

Kaynak: Grants and Loans from the European Community

3) Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Yardımları (ECSC)

ECSC 1951 yılında kurulduğunda esas amaç savaş sonrası Avrupa'da barışı korumak idi. Ancak bu topluluğa bugün özellikle kömür ve çelik endüstrilerinin rasyonalize edilmesi ve piyasanın kontrolü konusunda yetkiler verilmiştir.

ECSC çeşitli finansal araçlar kullanarak yatırımların masraflı olduğu ve yatırım kararlarının işçiler için sosyal yönden ve işin yapısı ile ilgili önemli sonuçlar yaratacağı sektörlerde üretim araçlarının modernizasyonu ve gelişmesini hızlandırma ve destekleme konusunda yardım ve kredi vermektedir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

- a) Kömür ve çelik endüstrisine verilen yatırım kredileri
- b) Yaklaşık 3-5 puan dolayında faiz subvansiyonu
- c) Kömür ve çelik endüstrisinde teknik, sosyal ve sağlık şartları ile ilgili araştırmalar için yardımlar
- d) İşsiz endüstri işçileri için alternatif istihdam imkanı yaratacak çalışmaların finansmanı

Bu krediler ve yardımlar 20 yıldan uzun bir süredir tatminkar bir şekilde işlemektedir. Ancak bugün kömür ve çelik endüstrisinin rekabet gücünün ve kârlılığının sağlanması için üretim araçlarının modern bir hale getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, topluluğun ithal enerjiye bağımlılığının azaltılması için özellikle kömür ve diğer katı yakacakların kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu nedenle kömür ve çelik endüstrisinde yapısal değişime katkı sadece mali destek ile olmamaktadır. Minimum ve yol gösterici fiyatların tespiti, üye olmayan ülkelerin topluluğa satışlarına kısıtlama getirilmesi kömür ve çelik endüstrisinde arz ve talebi dengeleyen genel orta vadeli amaçların belirlenmesi gibi önlemler de alınmaktadır.

4) Ulaştırma altyapısı için özel yardım:

Ulaştırma sektörü topluluğun anahtar sektörlerinden biri olup, 6 m'n kişiye istihdam sağlarken topluluğun GSYİH'sının yüzde 6.5'ini teşkil etmektedir. Avrupa'da ulaştırma sektöründe entegrasyon sağlamak için çalışmalar yapılmış ise de gelişmeler çok yavaş olmuştur.

Bu nedenle ilerki yıllar için belli başlı şu amaçlar ortaya konmuştur:

- a) Üye ülkelerin ulaştırma politikalarının daha fazla entegrasyonu
- b) Çeşitli ulaştırma şekilleri arasında rekabet şartlarının geliştirilmesi
- c) Avrupa ulaştırma sisteminin etkinliğinin ve verimliliğinin arttırılması
- d) Topluluk için faydalı belli başlı projelere finansal destek sağlanması

Topluluk bazı ulaştırma projelerini desteklemek için Avrupa Yatırım Bankası, New Community Instrument yolu ile 2700 m'n ECU, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu yolu ile 2300 m'n ECU harcanmıştır.

5) Avrupa Yatırım Bankası

Kâr amacı gütmeyen Avrupa Yatırım Bankası Avrupa devletlerinin ekonomik ve sosyal gelişmesini hızlandırmak için kurulmuştur. Belli başlı görevleri şunlardır:

- a) Toplulukta geri kalmış bölgelerin kalkınması
- b) Topluluğun enerji politikası amaçlarının yerine getirilmesi yerli kaynakların geliştirilmesi, enerji tasarrufu vs.
- c) Topluluk endüstrisinin rekabet gücünün yükseltilebilmesi için ileri teknolojinin kullanılması ve geliştirilmesi
- d) Üye ülkeler arasında haberleşmenin sağlanması ve diğer amaçlar.

Topluluk içi ve dışı sermaye piyasalarından borçlanma yolu ile elde edilen Banka kaynaklarının önemli bir kısmı geri kalmış bölgelere akmaktadır.

1986 yılında bankanın verdiği borçların yaklaşık üçte ikisi bölgesel kalkınmayı destekleyici yatırım projelerine ayrılmıştı. Banka tarafından verilen toplam kredilerin yüzde 42.8'ini İtalya, yüzde 8.8'ini Fransa, yüzde 6.2'sini Almanya, yüzde 19.4'ünü İngiltere ve yüzde 5.8'ini İspanya almıştır. Krediler, daha çok topluluğun bölgesel politikada öncelik verdiği bölgeler ile GSYİH'nin düşük, işsizliğin yüksek olduğu bölgelerde yoğunlaşmıştır.

Fonların dağıtımında bir diğer öncelik, yeni faaliyetleri destekleyen ve varolan işletmeleri modern hale getiren yatırım projelerindedir.

Avrupa Yatırım Bankası tüm sektörlerde aktif bir rol oynamaktadır. Örneğin, 1983 yılında dağıtılan fonların sektörler arası ayrımı şöyledir: Enerji %33, endüstri ve hizmetler %25, altyapı %17, haberleşme %25.

1981/86 Arasında Avrupa Yatırım Bankası'na Sağlanan
Finansman

(Mn. Ecu)

	1986	%	1985	%	1981/86	%
Belçika	46.1	0.7	77.8	1.2	399.5	1.2
Danimarka	258.2	3.7	332.5	5.1	1.698.0	5.2
Fransa	623.4	8.8	1.247.4	19.1	4.694.0	14.3
Almanya	441.8	6.2	91.4	1.4	1.132.5	3.5
Yunanistan	253.0	3.6	423.7	6.5	2.073.3	6.3
İrlanda	262.1	3.7	174.5	2.7	1.665.8	5.1
İtalya	3.024.0	42.8	2.978.0	45.6	15.386.3	46.9
Lüksemburg	18.0	0.3	-	-	34.6	0.1
Hollanda	98.2	1.4	69.1	1.1	167.3	0.5
Portekiz	190.3	2.7	-	-	190.3	0.6
İspanya	409.3	5.8	-	-	409.3	1.2
İngiltere	1.371.5	19.4	1.130.1	17.3	4.861.5	14.8
Üye Olmayan Ölkeler	75.0	1.1	-	-	97.8	0.3
	7.071.1	100.0	6.524.4	100.0	32.810.2	100.0

Kaynak: Avrupa Yatırım Bankası

Banka 1986 yılında birçoğu sanayi sektöründe olmak üzere üretken sektörlerle toplam 1.9 milyar ECU dolayında destek sağlamıştır. 574 milyon ECU dolayında kredi ise endüstri ve telekomünikasyon sektörlerinde ileri teknoloji geliştirecek projelere ayrılırken, 430 mn ECU kuruluşların modernizasyonu için harcanmıştır.

) New Community Instrument

1978 yılında Avrupa Toplulukları Konseyi topluluğun faaliyette bulunan finansal araç ve fonlarına ek olarak borç alma ve verme işlemlerinde yeni bir araç kurmaya karar vermiştir. Bunun amacı kredi şeklinde üye devletlerin ekonomik politikalarının entegrasyonuna yardımcı olacak yatırım projelerine yardım etmektir. Projeler enerji, sanayi veya altyapı sektörlerinde topluluğun dikkate aldığı önceliklere uygun olmalı ve işsizliği azaltıcı etkisi olmalıdır.

7) Balıkçılığı geliştirmek için önlemler:

Ortak balıkçılık politikası başlıca dört alanı kapsamaktadır:

- a) Esas amaçlardan biri üye ülkeler arasında ayırım yapılmaması ve Topluluk deniz sularına (Atlantiğe doğru 200 mil) her ülkenin serbest girişinin sağlanmasıdır.
- b) Balıkçılığın rasyonel gelişiminin üreticiler için kabul edilebilir bir yaşam standardının ve istikrarlı bir piyasanın elde edilmesi
- c) Topluluk dışı ülkelerle, yeni kaynaklar aranması ve topluluk gemilerinin geleneksel faaliyetlerinin devamı için anlaşmalar yapılması

Topluluk balıkçılığın gelişmesi için yatırım projelerinin finansmanına yardımcı olmaktadır.

8) Araştırma Geliştirme Faaliyetleri için Önlemler

Avrupa Topluluğunun diğer endüstrileşmiş ülkelere Japonya ve ABD'ne göre, rekabet gücü çok daha düşüktür. Bu nedenle, komisyon, endüstri, bilim ve teknoloji alanlarında bazı stratejiler geliştirerek, Avrupa endüstrisinin Ortak Pazar olarak büyüklüğünün sağlayacağı avantajlardan yararlanılması için çalışmaktadır.

Ortak araştırma politikası ile mevcut fonların en iyi kullanımı sağlanacak ve öncelikli alanlarda araştırmalar yapılarak üye ülkelerde araştırma-geliştirme faaliyetlerinin etkin bir şekilde gerçekleşmesine çalışılmaktadır.

1984-87 için saptanan bilimsel ve teknik amaçlar şöyle özetlenebilir:

- a) Tarımda, sanayide rekabet gücünün yükseltilmesi
- b) Hammaddelerin, enerji kaynaklarının kullanımının ve yaşam ve çalışma şartlarının geliştirilmesi
- c) Kalkınma yardımlarını kuvvetlendirme
- d) Topluluğun teknik ve bilimsel potansiyelini arttırma

YAPISAL AMAÇLARLA YARDIM VE
KREDİLERİN DAĞILIMI (1983)

YARDIMLAR

Ülke	Tarım Fonu	Sosyal Fon	Bölgesel Fon	Avrupa Para Sistemi ve Deprem Faiz İadesi	Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu	Toplam
İtalya	232,4	534,0	818,9	151,8	2,0	1.739,1
İngiltere	157,3	558,0	459,9	-	101,2	1.276,4
İrlanda	101,4	182,0	106,5	60,8	0,1	450,8
Yunanistan	85,1	114,0	355,4	1,8	-	556,3
Almanya	113,0	110,6	43,8	-	53,0	320,4
Fransa	186,6	277,6	285,4	-	10,8	760,4
Hollanda	29,3	24,2	20,1	-	1,2	74,8
Belçika	16,0	32,7	8,9	-	16,9	68,5
Lüksemburg	1,5	0,9	0,0	-	0,2	2,6
Danimarka	21,1	42,1	22,4	-	1,6	87,2
	943,7	1.876,1	2.121,2	214,4	181,0	5.336,4

BORÇLAR
(1983)

Ülke	Avrupa Yatırım Bankası	Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu	Euratom	New Community Investment	Toplam	%
İtalya	1.945,7	32,0	89,2	665,4	2.732,3	41,3
İngiltere	591,3	270,0	45,6	100,1	1.007,0	15,2
İrlanda	234,6	4,3	-	69,4	308,3	4,7
Yunanistan	364,3	0,5	-	85,3	450,1	6,9
Almanya	152,2	149,0	-	-	301,2	4,6
Fransa	707,9	278,0	199,4	186,2	1.371,5	20,7
Hollanda	-	39,0	-	-	39,0	-
Belçika	-	3,8	32,3	-	36,1	-
Lüksemburg	-	0,0	-	-	0,0	-
Danimarka	259,7	0,0	-	105,4	365,1	5,5
	4.255,7	776,6	366,5	1.211,8	6.610,6	

BÖLGESEL YARDIMLAR
(1983)

	Yardım Alan Bölgelerdeki		Yardım Alan Bölgelerin	
	Nüfus (000)	Toplam Nüfusa Oranı % /	Yüzölçümü (km ²)	Ülke Yüzölçümüne Oranı %
Almanya	27.577	45,1	156.943	63,1
Fransa	22.402	40,2	424.566	78,0
İtalya	27.773	48,9	204.791	67,9
Hollanda	3.914	27,1	12.885	31,0
Belçika	3.264	33,1	16.230	53,2
Lüksemburg	291	79,7	1.487	57,5
İngiltere	21.279	37,7	97.706	21,6
Danimarka	1.233	24,1	14.223	33,0
İrlanda	3.508	100,0	70.285	100,0
Yunanistan	6.390	65,6	126.550	95,9

VII. AVRUPA PARA SİSTEMİ

1979 Mart'ında Avrupa Para Sistemi (EMS)'nin kurulmasına yol açan etkenler, 1974 petrol krizi, sabit parasal pariteler sisteminin çözülmesi ve dalgalanan döviz kurlarının Avrupa ekonomilerini altüst etmesidir. Sistemin amacı, Avrupa sanayii ve ticaretinin, yararlanma konusunda gereken çabayı göstereceği ümidiyle, ABD büyüklüğündeki bir ortak pazar için gerekli ekonomik ve mali temeli sağlamaktır.

EMS, sisteme katılan ülkeler arasında parasal istikrarın sağlanmasına ve enflasyonist fiyat eğilimlerinin birbirine yaklaştırılmasına katkıda bulunmuştur. İngiltere, sistemin tam üyesi olmamasına karşın Avrupa Para Birimi içinde %15'lik bir hisseyle temsil edilmektedir.

EMS'nin özü, özellikle, sisteme katılan ülkelerin döviz kurları arasındaki dalgalandırmaları sınırlandırmada başarı sağlayan bir döviz kuru mekanizması olmasıdır. Sisteme üye ülkeler; Batı Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda, Danimarka, İrlanda ve Lüksemburg'dan oluşmaktadır.

Her üye ülke parası için, kısa adı ECU olan Avrupa Para Birimi (European Currency Unit) üzerinden bir merkezi kur kararlaştırılır ve belirlenir.

Avrupa Para Birimi (ECU) ve Fonksiyonları

ECU 'sepet' paradır. Topluluk üyesi her ülkenin kendi ekonomik potansiyeline göre sepette bir payı vardır. Her ülke sepete kendi parasından bir miktar koyar. Bu miktar yalnızca GSMH'ya göre değil, üye ülkelerin Topluluk dışı ilişkilerine ve kısa vadeli para dayanışma sistemindeki kotalarına bağlıdır. Üye Devletlerin, ECU'ya bu kadar önem vermeleri, onun sadece teknik bir araç olmadığına işarettir.

Değişim mekanizması olarak: Mekanizmaya dahil olan bir üye ülke parasının ECU'ye belli bir merkezi karşılık oranı mevcuttur. Bu oranlar üye ülkelerin ortak mutabakatı üzerine belli marjlar dahilinde değiştirilebilir. Merkezi ECU oranlarından üye ülkelerin paralarının birbirlerine karşı nisbi değerleri de hesaplanmıştır. \pm %2.25'lik marjlarla (Liret içi \pm %6) "alt" ve "üst" sınırlar teşkil olmaktadır.

Bu limitler aşılmı tehlikesi olduğunda Merkez Bankaları üye ülkelerin topluluk para birimleri piyasalarına müdahale edeceklerdir. Uygulamada bunun anlamı değeri üst sınıra erişen para biriminin piyasaya arzı ve alt sınıra inen paranın da piyasadan çekilerek birincisinin nispi değerinin düşürölüp ikincisinin yükseltilmesi demektir.

Yunanistan ile yapılan üyelik anlaşmasına göre Yunan drahmisi ECU sepetine Eylül 1984 başında dahil edilmiştir.

ECU'yu oluşturan 10 paranın sepetteki miktarları şöyledir:

ECU'yu Oluşturan Sabit Para
Birimleri Miktarı

	17.10.84'e dek	17.10.84'den itibaren
DM	0.828	0.719
FF	1.15	1.31
UKL	0.0885	0.0878
LIT	109. -	140. -
HFL	0.286	0.256
DKR	0.217	0.219
DR	-	1.15
IRL	0.00759	0.00871
FB	3.66	3.71
LFR	0.14	0.14

Avrupa Topluluğu ülkelerinin paraların biriktiren bir turist, isterse, yukarıda belirtilen miktarları bir araya getirip 'ECU'yu elde edebilir.

1974'de bu miktarların ECU sepetini oluşturmak için saptanmalarının, nedeni ise, bir ECU'nun IMF'nin bir özel çekim hakkında eşit olmasını sağlamak içindi.

ECU'nun günlük değeri, sepetin bileşimine göre, onu meydana getiren paraların değerlerinden hesaplanabilir. Sepete giren her paranın miktarı onun mesela, dolara göre olan günlük değeri ile çarpılır. 9 paranın bu şekilde elde edilen değerleri toplanılarak ECU'nun dolara göre olan değeri elde edilir.

28 Şubat 1984'de ECU'nun Resmi Değeri

1 ECU =	45.8953	Belçika Lüksemburg Frangı
	2.24137	Alman Markı
	0.576966	Sterling
	6.91143	Fransız Frangı
	1394.347	İtalyan Lireti
	2.52988	Hollanda Florini
	0.729244	İrlanda Paundu
	86.8384	Yunan Drahmisi
	8.22697	Danimarka Kuru

1. İspanyol Pezetası ve Portekiz Escudosu Eylül 1989'daki gelecek 5 yıllık revizyon esasında sisteme dahil olacaklardır. 8 Eylül 1986'da 1 ECU=£0.69 veya US\$ 1.0'e eşitti.
2. Bazı topluluk üyeleri örneğin İngiltere, Yunanistan değişim oranı sistemine dahil değildir.

ECU sepetindeki paraların payları, kurların değişmesi sonucunda şöyle değişmiştir:

Ağırlıklı Katsayılar

	Mart 1975	Mart 1979	Mart 1983	Mart 1984
DM	27.3	32.98	37.38	32.0
FF	19.5	19.83	16.93	19.0
UKL	17.5	13.34	14.06	15.0
LIT	14.0	9.50	7.86	10.2
HFL	9.0	10.51	11.46	10.1
DKR	3.0	3.06	2.70	2.70
DR	-	-	-	1.3
IRL	1.5	1.15	1.06	1.2
FB	8.2	9.63	8.46	8.2
LFR	-	-	-	0.3
	100	100	100	100

EMS'nin En Önemli Unsuru

EMS bünyesinde ECU, Topluluğun yarattığı para belgesi olmasıdır. ECU için Devlet ve Hükümet Başkanları şu 4 işlevi öngörürler:

1. Kambiyo işlerinde ortak hesap birimi
2. Farklılık göstergesinin saptanmasına esas
3. Müdahale ve kredi mekanizmalarında araç
4. Avrupa Topluluğu malî kuruluşları arasında ödeme aracı.

1) Kambiyo İşlerinde Ortak Hesap Birimi

ECU'nun birinci işlevi EMS kambiyo mekanizmasında resmî değer olarak kullanılmaktadır. Bu sayede diğer paralar arasında ilişkiler kolayca kurulur. Paraların esas kurları keyfi olarak değil, katılanların ortak kararları ile saptanır. APS'de her para için ECU ile belirtilen birer limit kur kurulmuştur. Bunlardan itibaren katılan paralar için karşılıklı çapraz kurlar düzenlenir. Bu çapraz kurlar etrafında %2,25' den yukarı veya aşağı kur oynama alanı kabul edilmiştir. İstisna olarak bu oran İtalyan Lireti için %6 civarında tutulabilir.

2) Farklılık Göstergesi

ECU, uygulanan ekonomik ve parasal politikalar sonucu ortaya çıkacak farklılaşmaları belirleyerek göstergenin saptanmasına temel olur. Göstergenin işlevi bir paranın başka paraların ortalamasından uzaklaşıp uzaklaşmadığını önceden saptamaktır. Eğer herhangi bir para ECU'ya göre saptanmış farkedebilme limitini aşarsa Devlet Hükümet Başkanlarının 5 Aralık 1978'de aldıkları karar uygulanır. Buna göre, yetkililer gerekli önlemleri alıp farkı düzeltebileceklerdir. Konu olan Devlet, parasının saptanmış kambiyo sisteminden çıkmasını önlemek için gereken önlemleri alır. Böyle yaptırımcı işlevi ile ECU, üye Devletleri gerektiği zaman parasal ve ekonomik bir disipline bağlar.

3) Müdahale ve Kredi Mekanizmalarında Araç

ECU'nun payda olarak üçüncü bir işlevi vardır. Bu işlevi sistemin müdahale ve kredi işlemlerini kolaylaştırır. Müdahale işlemleri şunlardır: para yetkililerince ulusal paraya karşı bunun arzını arttırmak veya azaltmak, kambiyo kurunu etkilemek için dövizlerin alınması veya satılması, EMS içinde eğer bir para ona verilen %2.25 (İtalyan liretine %6) çalkantı alanından çıkacağı işaretleri vererek sistemi tehdit ederse ona müdahale etme mecburiyeti vardır. Kuvvetli parası olan Devletin Merkez Bankası zayıf dövizini satın alır, aynı zamanda zayıf paralı Devletin Merkez Bankası kuvvetli dövizini satar.

4) Ödeme Aracı

ECU'nun EMS'deki dördüncü işlevi para yetkilileri arasındaki alacak-verecek bakiyelerini düzenlemektir. ECU'lu borçlardan alınan faizler de ECU'yla ödenir. Buna rağmen EMS'nin ilk aşamasında ECU'nun bu ayarlama işlevi kısıtlıdır.

Birinci aşama 1981 Mart ayında bitmeliydi ama, uzatıldı. Alacaklı Merkez Bankası, bu nedenle, borçlu Merkez Bankası'ndan ECU olarak borcunun sadece %50'sini alabilmektedir. Alacaklı, arta kalanların başka rezerv aktifleri şeklinde ödenmesini de isteyebilir. Ama bu uygulama oldukça kısıtlıdır. EMS'nin ikinci aşamasında ortadan kaldırılması Komisyonca arzulanmaktadır.

Rezerv Varlık Oluşması

Avrupa Devlet ve Hükümet Başkanları Konseyi, Aralık 1978'de yaptığı girişimle ECU'nun yalnızca ödeme birimi olarak değil, alacak rezervinin para birimi olarak da görülmesini istediğini belirtti. EMS uygulamaya girdiğinden beri üye Devletler 1970'de kurulan Avrupa Para Dayanışması Fonu'na altın rezervlerinin %20'sini, dolar rezervlerinin %20'sini verirler. Karşılık olarak, ECU, varlık Fonunun kredi alma hakları olur.

ECU'nun özel kullanımı çeşitli biçimler alabilmekte olup, ECU giderek bağımsız bir para birimi olarak kabul gördükçe bu kullanım biçimleri de hızla genişlemektedir. Özel kullanan için ECU iki çekici özelliğe sahiptir.

1. Güçlü ve zayıf paraların bir bileşimi olması,
2. Sterlin ve Drahmi hariç olmak üzere, yeni kur ayarlamaları arasındaki parasal dalgalanmaların sadece belirlenen dar limitler içinde gerçekleşmesi.

Bu; faiz oranlarının yüksek, paranın zayıf olduğu ülkelerde borçlananların, ECU ile finansman sağlayarak, daha sınırlı kur riskiyle, daha ucuz fon elde edebilecekleri anlamına gelir. Bunun aksine, faiz oranlarının düşük, paranın güçlü olduğu ülkelerdeki yatırımcılar, sınırlı bir döviz riskiyle daha iyi getiri kazanabilirler.

Avrupa Para Sisteminin Bugünkü Durumu ve Geleceği

EMS'nin en olumlu yönü istikrarlı bir değişim bölgesi yaratılması olmuştur. Sistem olumsuz koşullarda başlamış olmasına rağmen (Doların artışı, 2. petrol krizi), üye ülke paralarının değişim oranlarındaki karşılıklı dalgalanmalar sistem dışındaki paralara oranla çok daha az olmuştur. Değişim mekanizmasına katılan paraların faiz hadleri arasında halen farklılıklar devam etmektedir. Bununla birlikte enflasyon oranları büyük ölçüde düşürülmüştür. (1980'de sistem üyesi ülkelerin enflasyon ortalaması 1980'de yüzde 12'den 1985'de yüzde 5'e düşmüş bulunmaktadır. Aynı dönem içinde en düşük - en yüksek enflasyon oranları arasındaki fark yüzde 6.2'den yüzde 2.8'e düşmüştür. Aynı zamanda devlet harcamaları ve bütçe açığını düşürmek için (bilhassa Danimarka, Belçika ve Fransa'da) çalışmalar yapılmakta ve faiz oranlarının düşürülmesi ve ödemeler dengesinin iyileştirilmesi yolunda önemli adımlar atılmış bulunmaktadır.

EMS'nin kurulması ne kadar güç şartlar altında olmuşsa da şu ana kadarki başarısı da o derece kayda değerdir. Fiyat farklılıkları azalmış, döviz kurlarında istikrar sağlanmıştır.

Komisyonlar Başkanı Delors'un belirttiği gibi 'Bundan böyle AET içinde açık bir ticaret sistemini oturtmak mümkün hale gelmiştir' Bununla birlikte tam anlamıyla ekonomik ve parasal birliğin sağlanması için alınacak yol uzundur. 1992'de tamamen yerleştirilmesi düşünülen, içinde mal hizmet ve sermayenin tam bir serbestlik içinde dolaşabildiği bir ortamın gerçekleşmesi gerekmektedir.

VIII. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA VERGİ POLİTİKALARI

Avrupa "Ortak Pazarı"nın Kurulmasında Vergi Politikalarının Önemi

Avrupa Topluluğunun (AT) nihai amacı, ortak bir pazarın oluşturulması, üye ülkelerin ekonomik politikalarının tedricen birbirine yakınlaştırılması suretiyle topluluğun tümünde ekonomik faaliyetlerin uyumlu bir şekilde gelişmesi ve üye ülkeler arasında daha sıkı bir işbirliğinin oluşturulması şeklinde öngörülmüştür. AT'nu kuran Roma Andlaşmasında öngörülen bu hedef, daha sonra 1985'te Milano'da bir araya gelen AT üyesi devlet ve hükümet başkanlarının vardıkları bir anlaşma ile daha da pekiştirilmiş ve somutlaştırılmıştır. Bu anlaşma, 1992'ye kadar bütün ulusal sınırların tamamen ortadan kalktığı bir Avrupa'ya ulaşmayı öngörüyordu.

Bu hedef, üye ülkelerin ulusal düzeyde izledikleri ekonomik politikaların uyumlu hale getirilmesini gerektiriyordu. Topluluk içinde malların, hizmetlerin, kişilerin ve sermayenin serbestçe dolaşımı için, mevcut fiziksel, teknik ve mali engellerin ortadan kaldırılması şarttı. Bu engellerin ortadan kaldırılmasıyla topluluk içi ticaret topluluk üyesi ülkelerin diğer ülkelerle ticaretinden daha fazla gelişecek, daha geniş bir pazarda faaliyet göstermenin avantajlarından yararlanan firmalar arasında yoğun bir rekabet başlayacak, rekabet artışı ve çeşitli mali engellerin ortadan kalkmasıyla maliyetlerde bir azalma gerçekleşecektir.

Tek bir "Avrupa Pazarı"nın oluşturulması amacıyla ortadan kaldırılması gereken mali engeller, esas olarak vergi politikalarının ve vergi sistemlerinin uyumlu hale getirilmesi suretiyle aşılabilirdi. Ancak, vergileme, çeşitli sebeplerden dolayı uyum sağlanması kolay olmayan bir alandır. Sebeplerden birincisi, vergileme ile ilgili her kararın Bakanlar Konseyinin oybirliği ile alınması şartıdır. İkincisi üye ülkelerin

yönetimlerinin ve kamuoyunun vergilemeyi ulusal egemenliğin en önemli bir göstergesi olarak kabul etmeleri ve bu konuda taviz vermeye yanaşmamaları, nihayet üçüncü olarak da vergi konusunun çok teknik, karmaşık ve değişken bir konu olmasıdır.

Avrupa Topluluğu Üyesi Ülkelerin Vergi Sistemlerine Genel Bir Bakış

Avrupa Topluluğu içinde yer alan ülkelerin dolaysız ve dolaylı vergi sistemleri ile politikaları arasında çeşitli farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar dolaylı ve dolaysız vergilerden birine veya ötekine vergi sistemi içinde daha fazla ağırlık vermek, vergi oranlarının ve matrahların farklı oluşu vs. şeklinde olabilmektedir.

Bu konuda bir fikir vermek üzere, AT ülkelerinde bazı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payları aşağıda tabloda gösterilmiştir:

BAŞLICA VERGİ TURLERİNİN TOPLAM VERGİ GELİRLERİ İÇİNDEKİ PAYI(1984)

	Gelir ve Kazanç Vergileri	Sosyal Güvenlik Kesintileri	Öcret Vergileri	Servetten Alınan Vergiler	Mal ve Hiz- metten Alı- nan Vergiler	Diğerleri
Belçika	40.99	32.31	-	1.75	24.88	0.07
Danimarka	56.23	3.89	0.49	4.11	35.14	0.14
Fransa	17.46	43.55	2.46	4.39	28.72	3.43
Almanya	33.25	36.37	-	3.25	27.10	0.02
Yunanistan	17.98	34.80	1.50	2.65	43.00	0.07
İrlanda	34.02	14.55	2.52	3.78	45.12	-
İtalya	36.25	33.94	-	2.85	26.09	0.87
Lüksemburg	43.00	26.10	0.57	5.89	24.45	-
Hollanda	26.58	44.32	-	3.35	25.45	0.29
Portekiz	24.45	25.89	2.47	1.76	43.92	1.51
İspanya	27.76	41.12	-	3.78	25.51	1.82
İngiltere	38.15	18.12	1.02	12.23	30.47	0.01
Ağırlıksız AT Ortalaması	34.39	28.79	0.86	4.43	31.04	0.49

Kaynak: Revenue Statistics of OECD Member Countries 1965-1985

Tablodan da görüleceği gibi, birçok ülkenin vergi gelirleri içinde dolaysız vergiler (gelir ve kazanç üzerinden alınan vergiler) daha büyük bir yer işgal ederken Fransa, Portekiz, Yunanistan, İrlanda gibi ülkelerde dolaylı vergiler (mal ve hizmetlerden alınan vergiler) daha önemli bir yere sahiptir.

Bir başka açıdan, gelir vergisinin AT üyesi ülkelerin GSYİH'ları içindeki payları da aynı sonucu doğrulamaktadır.

GELİR VERGİSİNİN AT ÜYESİ ÜLKELERİN
GSYİH'LARI İÇİNDEKİ PAYI (%)

	1980	1981	1982	1983
Belçika	15	16	17	16
Danimarka	24	24	24	24
Fransa	5	6	6	6
Batı Almanya	11	11	11	11
Yunanistan	4	4	5	4
İrlanda	11	11	11	12
İtalya	8	9	10	11
Lüksemburg	10	9	10	12
Hollanda	12	11	11	10
İngiltere	11	11	11	10
Portekiz	n.a	n.a	n.a	n.a
İspanya	5	5	5	6

Kaynak: Revenue Statistics of OECD Member Countries: 1965-1984.

Tablodan görüleceği gibi, Fransa, Yunanistan ve İspanya gibi gelir vergisinin daha az önem taşıdığı ülkelerle Belçika, Danimarka ve İrlanda gibi ülkeler arasında büyük bir farklılık göze çarpmaktadır. Bu farklılık, vergi dilimlerinin ve oranlarının farklı olmasından ve matrahın tesbitindeki (istisna, muafiyet ve indirimlerdeki) farklılıklardan ileri gelmektedir. Örneğin ilk gelir dilimine uygulanan vergi oranı Danimarka'da yüzde 33.8, İrlanda'da yüzde 15.6 iken İspanya'da yüzde 8.9, Yunanistan'da yüzde 1.7 ve Fransa'da 3.1'dir.

Dolaysız vergilere toplu olarak bakıldığında AT üyesi ülkeler arasında ortaya çıkan genel farklılıkları şöyle sıralayabiliriz:

- Vergilerin kapsamı (kapsadığı gelir unsurları) arasında farklılıklar vardır.
- Vergi oranları ülkeden ülkeye farklılık arz etmektedir.
- Vergilerin matrahları her ülkede aynı değildir.
- Bu farklılıkların bir sonucu olarak vergi yükü bir ülkeden diğerine değişebilmektedir.

TOPLAM VERGİ GELİRLERİNİN GSYİH
İÇİNDEKİ PAYI

	(Piyasa Fiyatlarıyla)					
	1980	1981	1982	1983	1984	1985*
Danimarka	45.48	45.34	44.48	46.47	48.02	49.40
Belçika	43.71	44.27	45.65	45.55	46.73	
Hollanda	45.82	45.19	45.43	47.03	45.54	44.78
Fransa	42.53	42.80	43.79	44.57	45.49	45.55
Lüksemburg	42.23	42.72	41.19	42.29	41.43	-
İtalya	33.21	36.14	38.91	42.10	41.17	-
İrlanda	34.04	35.27	37.03	38.70	39.48	38.37
İngiltere	35.33	36.51	39.27	37.91	38.51	38.58
Almanya	38.00	37.57	37.44	37.45	37.73	37.97
Yunanistan	28.62	29.17	32.05	33.59	35.23	-
Portekiz	28.72	31.03	30.95	32.93	31.97	31.47
İspanya	24.11	25.00	25.38	27.33	28.39	28.47

Sıralama 1984 rakamlarına göre yapılmıştır.

Kaynak: Revenue Statistics of OECD Member Countries 1965-1985

* Geçici rakamlar

Avrupa Topluluğu'na son katılan üç ülkenin 1984 yılı vergi yükü rakamları OECD ortalamasının (37.11) altındadır.

Avrupa Topluluğunun yoğun ahenkleştirme çabalarına konu teşkil eden dolaylı vergilerde, özellikle Katma Değer Vergisinde (KDV) de üye ülkeler arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. KDV'nin üye ülkelerin GSYİH'ları içindeki payı (1985 rakamları) yüzde 5.22 ile 9.84 arasında değişmektedir. Danimarka, Fransa ve İrlanda, KDV'nin payının en yüksek olduğu üç ülkedir. En düşük rakam ise İngiltere'nindir.

KDV'NİN AT ÜYESİ ÜLKELERİN GSYİH'LARI
İÇİNDEKİ PAYI
(1985)

	KDV/GSYİH
Danimarka	9.84
Fransa	9.19
İrlanda	8.22
Belçika	7.67
Hollanda	6.83
Almanya	6.34
İtalya	5.48
İngiltere	5.22

Kaynak: Commission of the European Communities
"Completing the Internal Market" White
Paper, June 1985.

Avrupa Topluluğu üyesi ülkelerde Katma Değer Vergisi standart oranları yüzde 12 (İspanya ve Lüksemburg) ile yüzde 23 (İrlanda) arasında değişmektedir. Bu ülkelerdeki KDV standart oranları ile en düşük ve en yüksek oranlar arasındaki farklılık aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

KDV ORANLARI
(Ocak 1986 Durumu)

	En Düşük	Standart	En Yüksek
Belçika	6-17	19	25-33
Danimarka	-	22	-
Almanya	7	14	-
İspanya	6	12	33
Fransa	5.5-7	18.6	33.3
İrlanda	0-10	23	-
İtalya	2-9	18	38
Lüksemburg	3-6	12	-
Hollanda	5	19	-
Portekiz	8	16	30
İngiltere	0	15	-

Kaynak: "The Approximation of European Tax Systems"
European File, May 1986.

Avrupa Topluluğu ülkelerindeki KDV uygulamalarının farklı tarafları, vergi oranlarındaki farklılıklar ile istisna ve muafiyetlerdeki farklılıklardan oluşmaktadır. Ancak bütün AT ülkelerinin ortaklaşa benimseyip uyguladıkları ilkeler de bulunmaktadır. AT ülkelerindeki KDV uygulamalarının benzer özellikleri şunlardır:

- Bütün KDV sistemleri tüketim türü vergilendirmeyi öngörmektedir. Yani sermaye harcamaları vergiden istisna edilmektedir.
- Vergi genel kapsamlıdır. Yani üretim ve dağıtımın her safhası vergilenmektedir.
- Verginin hesaplanmasında ödenen katma değer vergisinin indirilmesi yöntemi uygulanmaktadır.
- Bütün ülkelerde ithalat vergiye tabi iken ihracat muaf tutulmaktadır.
- KDV matrahı, firmanın ilave ettiği katma değer olarak hesaplanmakta ve KDV matraha ilave edilmemektedir.

Vergi Sistemlerinin Ahenkleştirilmesi Çabaları

Avrupa Topluluğu içinde insan, mal, hizmet ve sermayenin serbest dolaşımını sağlayabilmek ve Topluluğun nihai hedefi olan "tek pazar" içinde serbest rekabetin, sürekli ve istikrarlı kalkınmanın altyapısını oluşturabilmek için kaldırılması gereken en önemli engellerin başında mali engeller gelmektedir. Bu engellerin en önemli yanı ise, vergi sistemlerinin ve politikalarının ülkeden ülkeye farklılık göstermesidir.

Üye ülkelerin izledikleri vergi politikalarının ve vergi sistemlerinin ahenkleştirilmesi, Topluluğu kuran Roma Andlaşmasının en önemli hedefi olduğu gibi Topluluk organlarının da başından beri gerçekleştirmeye çalıştıkları bir hedef olmuştur.

Toplulukta mali ahenkleştirmenin sağlanması ile ilgili hükümler Roma Antlaşmasının 95-100'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. Söz konusu hükümleri şöyle özetleyebiliriz:

- 95'nci madde, üye ülkelerin ithal ürünlerine yurt içinde üretilen benzer ürünlere uygulanan vergi oranlarından daha yüksek oranlarda vergi uygulamalarını yasaklamıştır.
- 96'ncı madde, üye ülkelerden birine yapılan ihracata ödenen vergi iadesinin bu ülkenin aynı mala yaptığı iadedden daha yüksek olmamasını öngörmektedir.
- 97 ve 98'nci maddeler üye ülkelerin ithalata koydukları vergiler veya ihracata yaptıkları iadeler için belli ilkeler getirmektedir.
- 99'ncü madde üye devletlerde dolaylı vergilere ilişkin mevzuatın ahenkleştirilmesini öngörmektedir.

Topluluğun nihai hedefini gerçekleştirme yolundaki ilk aşama olan "gümrük birliği"nin kurulması 1968 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu tarihten itibaren üye devletler arasındaki mal ve hizmet mübadelelerinde gümrük vergilerinin kaldırılması ve Topluluk dışındaki ülkelere yapılan ithalatta ortak bir gümrük tarifesi uygulanması kararlaştırıldı.

Ancak, sadece tarifelerin ve kotaların kalkmasının gerçek bir "Ortak Pazar"ın oluşturulması için yeterli olmadığı açıktır. Esasen Roma Antlaşmasının 99'ncü maddesi, iç pazarın entegrasyonu için gerektiğinde dolaylı vergilerin ahenkleştirilmesi konusunda komisyonun teklifte bulunmasını öngörüyordu. Bu sebeple, üye ülkelerin milli vergi yapılarının ahenkleştirilmesi için Topluluk, çeşitli komiteler oluşturarak çalışmalara başlamış ve ilk aşamada dolaylı vergilerde ahenkleştirmenin sağlanmasına karar verilmiştir. Dolaylı vergiler alanında, üye devletler arasındaki mal ve hizmet mübadelelerinde ithalatı ülke sınırlarında vergilemeyi, ihracata vergi iadesi yapmayı ve diğer kontrolleri tamamen ortadan kaldırmak; böylece Topluluk içinde gerçek bir ülke iç pazarı niteliğinde tek bir pazar oluşturmak başlıca hedeftir.

Bu hedefe ulaşmak için öncelikle muamele vergilerinin (turnover taxes) bütün üye ülkelerde Katma Değer Vergisi şeklinde, homojen bir vergiye dönüştürülmesi kararlaştırıldı.

Üye ülkelere ait işletmeler arasında dengeli bir rekabet oluşturmak ve sermaye hareketlerinin önündeki vergi engellerini ortadan kaldırmak için dolaysız vergiler alanında da bir ahenkleştirme hedeflenmiştir. Ancak bu, dolaylı vergilere göre ulaşılması daha güç bir hedef olduğundan şimdiye kadar ancak vergilendirmenin bazı unsurları ve yöntemleri üzerinde sınırlı bir yakınlaşma sağlanabilmiştir.

Aşağıda bu ahenkleştirme çalışmaları üzerinde biraz daha detaylı olarak duracağız.

- Dolaylı Vergilerin Ahenkleştirilmesi

-- Katma Değer Vergisi (KDV)

Dolaylı vergilerin ahenkleştirilmesinde kaydedilen en büyük başarı, üretimden alınan vergilerin Katma Değer Vergisi şeklinde ortak bir vergiye dönüştürülmesidir. Avrupa Topluluğuna dahil ülkelerde KDV uygulamasını öngören kararı F. Neumark başkanlığında bir komite vermiş; Bakanlar Konseyi, Neumark Komitesinin önerisini benimseyerek 1967 yılında onayladığı direktif ile üye ülkelerde 1970 yılına kadar KDV'ye geçişi zorunlu kılmıştır. Bugün İspanya ve Yunanistan dahil bütün AT ülkeleri KDV uygulamasına geçmiş bulunmaktadır. Portekiz ise mevcut sistemini 1989 yılına kadar diğer ülkelerdeki uygulamalara benzer hale getirecektir.

Muamele vergilerinin bütün üye ülkelerde ortak bir esasa (bazı istisnalar korunarak) dayalı Katma Değer Vergisine dönüştürülmesini öngören direktiflerde aynı zamanda bu 'Ortak esas'ın ilkeleri de yer almaktaydı. Üretim veya dağıtımın her aşamasında, bir önceki aşamada satıcının veya teslim edenin ödediği KDV, tahsil ettiği KDV'den indirilir. Bu suretle vergi yükü mal ve hizmetin değeriyle orantılı hale gelmiş olur.

Daha sonraki yıllarda kabul edilen direktiflerle de bazı mal ve insan hareketlerine ilişkin Katma Değer Vergisi uygulamalarına yön verilmiştir.

Bunların başında, başka bir üye ülkede yerleşik olan şahıslara KDV iadesine, bazı malların kesin veya geçici olarak ithalinde ve bir takım menkul malların kiralamasında KDV uygulamasına ilişkin kuralların ahenkleştirilmesi gelmekteydi.

Topluluk üyesi ülkelerde 'Ortak bir esas'a dayalı KDV sisteminin uygulanması kararına yön veren önemli bir faktör, Topluluk bütçesinin kendi 'öz kaynaklar'ına kavuşturulması ve üye ülkelerce aynı esasa dayalı olarak hesaplanan KDV'nin belli bir oranı (önce yüzde 1, şimdi 1.4) üzerinden Topluluk Bütçesine kesinti yapılması kararı olmuştur.

Halen Topluluk üyesi ülkelerde uygulanmakta olan KDV sisteminin bazı ortak özellikleri (KDV'nin her aşamada yaratılan katma değer üzerinden alınması, ödenen KDV'nin indirilmesi, ithalat vergilendirilirken ihracatın vergiden istisna edilmesi vb gibi) bulunmasına rağmen hala bazı temel uygulama farklılıkları vardır.

Bu farklılıkları şöyle sıralayabiliriz:

- Vergi oranlarındaki farklılık (Bazı ülkeler tek vergi oranı uygularken, çoğunluğu ikili veya üçlü oranlar uygulamaktadırlar. Standart vergi oranları da ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir)
- Verginin kapsamı (Vergiye tabi mal ve hizmet türleri ile vergiden muaf tutulan veya istisna edilen mal ve hizmet hareketleri ülkeler arasında değişiklik gösterebilmektedir).
- Bazı ülkelerde (İrlanda ve İngiltere) temel mal ve hizmetler sıfır vergi oranına tabidir.

Vergi oranlarında ve Verginin kapsamındaki farklılığın mal ve hizmet fiyatlarını da farklılaştırması ve bunun da ülkeler arasında serbest mal ve hizmet dolaşımını engellemesi karşısında Topluluk Komisyonu, KDV alanında bir ahenk-

leştirme veya başka bir deyişle "yakınlaştırma" sağlamak için Konsey'e çeşitli direktifler götürmüştür.

Burada işaret etmemiz gereken bir husus, AT literatüründe "yakınlaştırma" deyiminin kullanılmasındaki gerekçelerdir.

Çeşitli sosyal, politik ve ekonomik sebeplerden dolayı, vergi sistemlerinin birbirinin aynı olmasını beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Vergi yüklerindeki farklılıktan doğan fiyat farklılıklarını tüketiciler tarafından kabul edilebilir düzeyde tutacak ve serbest ticareti engellemeyecek bir marj dahilinde oranların farklılaşabileceği kabul edilmektedir (Burada, genellikle ABD'deki eyaletler arasında yüzde 5'lik marjlar dahilindeki farklılığın mal ve hizmet akımında herhangi bir sorun yaratmadığı örneği verilir).

Bu noktada önemli olan, Topluluk üyesi ülkelerdeki KDV oranlarının bu marj içinde kalmasını sağlamak ve vergilerin kapsamını yakınlaştırmaktır.

Topluluklar Komisyonu KDV alanındaki ahenkleştirmeyi sağlamak amacıyla bazı öneriler geliştirmiş ve Konsey'e sunmuştur.

Bu konuda Topluluğun hedefi, nihai aşamada 'Benzer matrah', 'Aynı standart vergi oranı' ve 'Aynı kapsam'ı gerçekleştirmek ise de bundan önce oranları birbirine yaklaştırmak (Veya en azından daha fazla farklılaşmasını önlemek) ve her oranın uygulanacağı mal ve hizmet listelerini homojen hale getirmek amaçlanmıştır.

Ayrıca, Komisyon'un sunduğu 14.direktif, mal akımlarıyla ilgili sınırlardaki işlemlerin basitleştirilmesini ve ticarî hareketlerin hızlandırılmasını öngörmektedir. Bu, sınırdaki kontrollerin tamamen kaldırılması anlamına gelmeyip, KDV'nin hesaplanmasını sınırlardan yurtiçindeki vergi dairelerine kaydırmayı amaçlamaktadır (Ancak bu Direktif Konsey'ce henüz kabul edilmemiştir).

Öte yandan, Komisyon sınırlardaki işlemleri tamamen kaldırmayı ve ülkeler arasındaki alış-satış işlemlerini aynı ülke içinde yapılmış gibi vergilendirmeyi önermişse de ülkeler arasında vergi oranlarındaki bütün farklılıklar devam ettiği sürece bu sisteme geçiş mahzurlu görülmektedir.

Önerilen bu sistemde , her türlü satışlar satıcının elinde vergilendirilecek ve alıcının yüklendiği KDV, hangi ülkede tahsil edildiğine bakılmaksızın indirim konusu yapılabilecektir. O zaman ihracatçı ülkede ödenip ithalatçı ülkede indirilen KDV'nin ithalatçı ülkeye iadesini sağlayacak bir 'Takas Odası Sistemi'nin kurulması gerekmektedir. Ancak ülkeler arasındaki vergi oranlarının farklı oluşu, bu sistemin kötüye kullanılmasına ve vergiden kaçınmaya yol açabilir.

Bu sebeple, sınırlardaki kontrollerin tamamen kaldırıldığı bir sisteme geçiş için vaktin henüz erken olduğu görüşü hakim bulunmaktadır.

-- Tüketim Vergileri

Avrupa Topluluğu üye ülkelerin uyguladıkları muamele ve istihsal vergilerinin Katma Değer Vergisi şeklinde ortak bir vergiye dönüşmesini başarmışsa da belli mallar üzerinden alınan tüketim vergileri (excises) konusunda henüz fazla bir yakınlaşma sağlayabilmiş değildir.

Komisyon bir çok öneride bulunduğu halde bugüne kadar sadece sigara üzerinden alınan tüketim vergisinin esasları ile ilgili öneri kabul edilmiş ve bu konuda bazı ortak yöntemler belirlenmiştir. Ancak vergi oranlarındaki farklılık devam etmektedir.

Ayrıca Avrupa Mahkemesi de bazı kararlarında, üye devletleri, kendi üreticilerine diğer ülkelerdeki üreticiler aleyhine avantaj sağlayan vergi düzenlemelerinden vazgeçmeye zorlamıştır.

Bütün AT ülkeleri, alkollü içkiler, işlenmiş tütün ve madeni yağlar gibi ürünler üzerinden tüketim vergisi almaktadırlar. Şarapta ise durum farklıdır. Ba-

zı ülkeler (İtalya ve Yunanistan) şaraptan tüketim vergisi almazken Almanya'da yalnız köpüklü şaraptan, Lüksemburg'da ise ithal şaraptan vergi alınmaktadır. Bazı işlenmiş petrol ürünleri de bazı ülkelerde vergiye tabi değildir.

Sigara, bira, şarap, diğer alkollü içkiler ve bazı petrol ürünleri gibi mallardan alınan tüketim vergisi oranları ile bu vergilerden sağlanan gelirlerin GSMH içindeki payların ülkeler arasında büyük farklılık göstermektedir.

Komisyon, geleceğe yönelik olarak, üye devletlerin alkollü içkiler, tütün ve madeni yağ ürünleri dışındaki ürünlerden tüketim vergisi almamalarını ve mevcut oranlarında yükseltilmemesini önermiştir.

Ayrıca, Komisyon, gelecekteki 'Tek pazar' amacına ulaşmayı kolaylaştırmak için ilk etapta, KDV'de olduğu gibi Tüketim Vergilerinde de oranların belli sınırlar dahilinde kalmasını ve bu sınırları aşacak değişikliklerden kaçınılmasını Konsey'e önermiştir. Bu politikanın uygulanması, 1992'ye kadar gerçekleşmesi hedeflenen bütünleşmeyi kolaylaştıracaktır. Aynı dönem içinde, alkollü içkiler, tütün ürünleri ve madeni yağlar dışındaki ürünlerden alınan diğer bütün tüketim vergilerinin kaldırılması da hedeflenmiştir.

Sınır kontrollerinin tamamen kaldırılmasından önce uygulanması önerilen başka bir tedbir, ihrac edilecek ürünlerin depolandığı ve ihracatın bu depolardan gerçekleşmesi halinde tahakkuk eden tüketim vergisinin terkin edildiği aynı ülkedeki antrepoların bir zincir halinde birbirine bağlanmasıdır. Ancak bu uygulamanın başarılı olması, üye ülkelerdeki vergi oranlarının birbirine daha fazla yakınlaştırılmasına bağlıdır.

-- Yolcular için Uygulanan Muafiyetler

Topluluk içi seyahatleri kolaylaştırmak ve formaliteleri azaltmak için yolcuların beraberlerinde getirdikleri belli değerleri aşmayan mallardan vergi alınmaması kararlaştırılmıştır.

İlk defa 1969 yılında başlanan bu 'Yolcu beraberli eşya muafiyeti' uygulaması , halen 280 ECU değerini aşmayan mallar ile sınırlı miktardaki sigara ve alkolü içkileri kapsamaktadır.

- Dolaysız Vergilerin Ahenkleştirilmesi

Topluluk içinde mal, hizmet, sermaye ve insan dolaşımını sınırlandıran mali engelleri kaldırma çabaları, yalnız dolaylı vergilerde ahenkleştirmeyi sağlamakla sınırlı kalmayıp, dolaysız vergilerin ahenkleştirilmesini de amaçlamıştır.

Üye devletlere ait firmalar arasında haksız rekabetin önlenmesi ve sermaye dolaşımını aksatan vergi engellerinin ortadan kaldırılması için firmaların vergi yüklerinin yakınlaştırılması gerektiği şüphesizdir.

Dolaysız vergilerin, konjonktürel şartlara bağlı olarak, fiyatlara yansıtılabilmesi veya yansıtılamayıp müteşebbis üzerinde kalması, ya mal veya sermaye dolaşımını engelleyici bir etki yapar.

Dolaysız vergilerdeki ahenkleştirme çalışmaları esas olarak aşağıdaki ilkeler ve hedefler çerçevesinde yürütülmüştür.

- Üye ülkeler arasında malların ve sermayenin serbest dolaşımını sağlayabilmek için üretim maliyeti ve yatırımın verimliliği vergilendirme dolayısıyla bir ülkeden diğerine farklılık göstermemelidir.

- Vergi sistemi firmaların büyümesini engellememelidir.

- Verginin Topluluk içinde ekonomik ve sosyal bir müdahale aracı olarak aynı etkileri yaratabilmesi için ortak bazı esaslara bağlanması gerekir.

Bu ilkeler çerçevesinde yürütülen ahenkleştirme çalışmaları, üye ülkeler arasında vergi yapılarının yakınlaştırılmasını, firmalar üzerindeki vergi yükü farklarının kabul edilebilir sınırlar içinde çekilmesini ve nihayet çifte vergilemenin kesin olarak önlenmesini amaçlıyordu.

Bu çerçevede, ilk olarak üretimin maliyetini doğrudan ve devamlı şekilde etkileyen vergi yükü farklılıklarının ortadan kaldırılması düşünüldü ve amortisman hesaplama yöntemleri ile aktifteki değer artışları ve stok değerlemeleri konuları üzerinde duruldu.

Şirket kârlarının, menkul sermaye iratlarının, şirket birleşmelerinin ve menkul kıymetlerin vergilendirilmeleri konusu, sermayenin serbest dolaşımını etkileyen en önemli unsurlar olarak komisyonun çeşitli çalışmaları ve önerilerine konu oldu.

Bu önerileri alt başlıklar halinde şöyle sıralayabiliriz:

-- Gelir Vergisi ile İlgili Öneriler

Avrupa Komisyonu, 1979'da Konsey'e ikametgah sahibi olduğu ülke dışında bir üye ülkede iş yapmak isteyen kişilerden alınan gelir vergisi farklılıklarını kaldırmayı teklif etti. Bu farklılıklar özellikle sınır bölgelerinde çalışan kişileri doğrudan etkiliyordu. Bu teklif henüz Konsey'ce bir karara bağlanmamıştır.

Komisyon gelir vergisi konusunda bunun dışında bir çalışma yapmamıştır. Çünkü gelir vergisi, genellikle ülkelerin milli ekonomik politikalarının bir aracı olarak telakki edilmektedir.

-- Kurumların Vergilendirilmesi ve Sermaye Kazançlarının Vergilendirilmesi ile İlgili Öneriler

Topluluk içinde sermayenin serbest dolaşımını, endüstriyel işbirliğinin kolaylaştırılmasını ve rekabet şartlarının daha eşit bir duruma getirilmesini sağlamak, firmalar üzerindeki vergi yükünün yakınlaştırılmasını gerektirir. Bu da üretim maliyetlerinin, yatırımın yapılacağı bölgenin ve sermayenin verimliliğinin vergilendirme farklılıklarından etkilenmemesini sağlar. Bu sebeple kurumların ve sermaye kazançlarının vergilendirilmesinde belli bir yakınlaşmanın sağlanması büyük önem taşır.

Bu konuda üç Topluluk Direktifi yayınlanmış olup, Komisyonunun sunduğu bir çok öneri de hâlâ Komisyon'da beklemektedir.

Bu öneriler şu konuları kapsamaktadır:

- Değişik üye devletlere ait şirketler arasındaki birleşme ve devirler.

Bu öneri, üye devletlere ait şirketler arasındaki birleşme ve devirlerde bir ülke iç pazarı şartlarını oluşturmayı öngörür. Amaç; verginin ekonomik tarafsızlığını sağlamak ve işletmelerin böyle durumlara intibaklarını kolaylaştırmaktır.

Öneri, ülke içi birleşme ve devirler için geçerli olan vergi mevzuatının ahenkleştirilmesinden çok farklı ülkelerdeki firmalar arası birleşme ve devirler için ortak bir rejim oluşturulmasını öngörüyordu.

Bu ortak rejim, firmalar arasındaki birleşme ve devirler sonucunda ortaya çıkan değer artışları, provizyonlar, zararların indirimi ve işlemlerden doğan karları kapsıyordu.

- Aynı öneri, değişik üye devletlerdeki ana şirket ile bağlı şirketlerin vergilendirilmesi esaslarını da düzenliyordu. Bu her ülkenin konu ile ilgili ver-

gi hükümlerini ahenkleştirmeyi amaçlamamakta, daha çok yükümlülük ve vergi konusu kavramlarına ortak bir tanımlama getirmektedir.

- 1976 tarihli öneri, menkul kıymetlerin vergilendirilmesinde oran ve konu olarak ahenkleştirmeyi ve bu konuda üye devletler arasındaki çifte vergilemenin önlenmesini öngörüyordu.

- 1975 tarihli öneri, kurumların vergilendirilmesinde ortak bir sistem getirmeyi amaçlıyordu. Vergi oranlarının yakınlaştırılması ve kâr paylarının mükerrer vergilendirilmesini (hem şirket kazançlarını, hem de hisse senetleri kâr paylarının vergilendirilmesini) kısmen önleyen bir vergi mahsubu sisteminin uygulanması teklifte yer alan hususlardı.

Kurumların vergilendirilmesine ilişkin düzenlemelerin ahenkleştirilmesi, verginin kapsamı ve konusu üzerinde bir mutabakat sağlamayı gerektirir. Mesela, kurum ortaklarının vergilendirilmesi yöntemleri bir ülkeden diğerine farklılık göstermektedir. Bu konuda genel eğilim, üye ülkeleri şirketlerin vergilendirilmesi ile şirket ortaklarının vergilendirilmesi arasında serbest bırakmaktır. Ortak bir vergi matrahının belirlenmesinin, konunun karmaşıklığı ve ülke mevzuatının farklılığı sebebiyle bir çok problem doğuracağı açıktır.

- Komisyonun diğer önerileri, şirket zararlarının gelecek yıllara nakli ile menkul kıymet alım satımı üzerinden alınan dolaylı vergilerin ahenkleştirilmesi konularını kapsıyordu.

-- Vergi Kaçakçılığı ve Vergiden Kaçınmayı Önleyici Politikaların Ahenkleştirilmesi

Topluluk ülkeleri 1977 ve 1979'da kendi vergi idareleri arasında dolaysız vergiler ile KDV alanlarında işbirliğini düzenleyen iki direktifi kabul ettiler. Bu işbirliği, vergiden kaçınma ile mücadelede etkinliği arttırmayı ve Avrupa firmaları arasında haksız rekabeti engellemeyi amaçlamaktadır.

-- Çifte Vergilemenin Önlenmesi

Topluluklar Komisyonu Konseye muhtelif tarihlerde sunduğu önerilerle özel durumlarda üye ülkeler arasında çifte vergilemeyi önleyen esaslar getirmiştir.

Mesela Komisyon, 1976'da birleşen şirketlerin kârlarının mükerrer olarak vergilendirilmesini önleyen ve bazı düzeltmeleri öngören bir öneriyi Konsey'e sundu. Bu öneriye göre ilk aşamada vergi idareleri karşılıklı olarak yapacakları görüşmelerle çifte vergilemeyi önleyecekler. Bu konuda bir anlaşmaya varamazlarsa bu defa vergi idareleri ile bağımsız kişilerden kurulu bir Komisyon'un sorunu çözmesini kabul edeceklerdir.

Diğer bazı direktifler de, menkul kıymetlerin, kurum kazançlarının vs. mükerrer vergilendirilmesini önleyen hükümler taşıyordu. 16. Konsey Direktifi, bir üye ülkede satın alınan malların başka bir üye ülkeye ithalinde KDV'nin mükerrer alınmasını ortadan kaldırmayı düzenlemekteydi.

Bunun dışında özel durumlar sonucu ortaya çıkan mükerrer vergilendirmelerde ikili anlaşmalarla sorunun çözülmesi kararlaştırılmıştır.

Komisyon'un son olarak Konsey'e sunduğu bir öneri, özellikle ikinci el mallarda çifte KDV alınması konusunu düzenlemektedir.

IX. TOPLULUK BÜTÇESİ

Roma Antlaşması, Topluluk bütçesi ile ilgili ayrıntılı düzenlemeler getirmiştir. 200'üncü maddede Topluluk üyesi ülkelerin Topluluk bütçesine finansal katkı payları belirlenmekte; 201'inci maddede ise bu mali katkıların Topluluğun kendi oy kaynakları ile özellikle de Ortak Gümrük Tarifesi'nden doğan gelirlerle hangi koşullarda değiştirilebileceği konusunda Komisyonun araştırma yaparak Konseye öneri getirmesi öngörülmektedir.

21 Nisan 1970 tarihli Konsey kararı ile üye ülkelerin finansal katkılarının yerini Topluluğun öz kaynaklarının alması kabul edilmiş, 22 Nisan 1970 tarihli antlaşma ile de bütçenin hazırlanma ve onaylanma sürecinde bazı değişiklikler yapılarak Parlamantonun rolü güçlendirilmiştir.

Yeni finansman sistemi 1971'den itibaren başlamak ve 1975 yılı sonunda tam olarak gerçekleştirilmek üzere aşamalı bir uygulamayı gerektiriyordu. Çeşitli gecikmelerden dolayı tam uygulamaya ancak 1 Ocak 1979'dan sonra geçilebilmiştir.

Bütçenin Gelirleri:

Topluluk bütçesinin gelirleri, tarım ürünleri ithalatından alınan prelevmanlar (ön kesintiler), gümrük vergileri ve KDV'nin belli bir yüzdesinden oluşmaktadır. Bu gelir kalemleri aşağıda kısaca açıklanmaktadır:

- Topluluk dışından ithal edilen ürünler üzerinden Ortak Gümrük Tarifesine göre alınan gümrük vergileri bütçenin gelir kalemlerinden birini oluşturmaktadır. Bu kaynak, üye ülkeler arasında bir "gümrük birliği" oluşturulması, Topluluk içi mal dolaşımında gümrük tarifelerinin kaldırılması ve ortak bir gümrük tarifesi ihdasının doğal bir sonucudur. Bu suretle Topluluğun yaptığı ithalat, başka bir üye ülkeye ait olsa da en uygun limandan veya gümrük deposundan yapılmaktadır. Bu ithalatla tahsil edilen gümrük vergilerinin hangi ülkeye ait olduğu sorununu çözmek için söz konusu gelirlerin Topluluk Bütçesine aktarılmasına karar verilmiştir.
- Tarım vergileri ise ithal edilen gıda maddelerinin fiyatlarını Topluluktaki fiyat düzeyine getirmek için Topluluk gümrük sınırlarında alınan vergilerdir.

- Şeker üzerinden alınan vergiler, şekerdeki üretim fazlasını sınırlamak ve üreticileri bunun maliyetine ortak etmek için konulmuştur.
- KDV'nin belli bir oranı üzerinden yapılan tahsilat bütçenin önemli bir gelir kalemi haline gelmiştir. KDV sistemleri ve oranları ülkeler arasında farklılık gösterdiğinden üye ülkeler katkı paylarının yerini bu gelir kaynağının alması için KDV'nin ortak bir matrah üzerinden alınması gerekiyordu. Bütçe için yapılacak kesinti bu ortak matrahın belli bir oranı olarak belirlenmiştir. Bu oran önce yüzde 1 olarak kararlaştırılmış, 1986'da yüzde 1.4'e çıkarılmıştır.

Topluluk bütçesinin 1985 yılı gelirlerinin dağılımı şöyle olmuştur:

BÜTÇE GELİRLERİ
(1985)

Gelir Kalemleri	Tutarı (Milyon ECU)	Toplam içindeki Oranı (%)
Gümrük Vergileri	8.310	29,6
Tarımsal Vergiler	1.122	4,0
Şeker	1.057	3,8
KDV	15.219	54,2
İade Edilmeyen Avanslar	1.651	5,9
Diğer	726	2,6
	28.085	

Topluluk gelir bütçesinin üye ülkelere dağılımına (Mayıs 85 itibarıyla) bakıldığında en yüksek payların sırasıyla Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'ya ait olduğu görülür.

BÜTÇE GELİRLERİNİN ÖYE ÜLKELERE DAĞILIMI*

	Şekerden Alınan Vergi	Tarım Vergileri	Gümrük Vergileri	Cari Bütçe Yılına Fi- nansal Katkı	Katma Değer Vergisi	Toplam	Ülkelerin top- lam içindeki Payı (%)
Belçika	75.680.000	278.400.000	468.000.000		546.626.040	1.368.706.040	5.4
Danimarka	35.400.000	5.800.000	190.000.000		337.717.474	568.917.474	2.3
Almanya	266.600.000	190.000.000	2.340.000.000		4.624.451.501	7.421.051.501	28.9
Yunanistan	21.200.000	41.300.000	137.500.000	259.726.127	-	459.726.127	1.8
Fransa	346.000.000	90.000.000	1.164.000.000		3.734.375.918	5.334.375.918	20.7
İrlanda	14.800.000	5.500.000	125.100.000		146.777.210	292.177.210	1.1
İtalya	69.320.000	342.100.000	805.000.000		2.466.311.748	3.682.731.748	14.3
Lüksemburg	-	150.000	4.600.000		43.297.112	48.047.112	0.1
Hollanda	79.430.000	154.600.000	705.000.000		812.362.066	1.751.392.066	6.8
İngiltere	78.500.000	280.000.000	2.157.000.000		2.248.470.501	4.763.970.501	18.5
TOPLAM	986.930.000	1387.850.000	8.096.200.000	259.726.127	14.960.389.570	25.691.095.697	

* 1985 bütçe yılı tahmini rakamları

Kaynak: The European Community's Budget, European Documentation, February 1985.

Bütçe Harcamaları

Bütçe harcama kalemlerinin büyük bir kısmı işletme giderlerinden oluşmaktadır. Yönetim giderleri, Topluluğun son derece geniş bir kadroya sahip olmasına rağmen toplam giderlerin yüzde 5'inden az bir kısmını oluşturmaktadır. "Çeşitli giderler" kalemi ise daha çok üye devletlere yapılan çeşitli ödemelerden oluşmaktadır. Bütçenin yüzde 90'ından fazlası üye devletlere ve üçüncü dünya ülkelerine yapılan ekonomik, sosyal ve bölgesel ödemelerden oluşmaktadır.

Bütçenin başlıca harcama kalemlerinin tutarları ile toplam harcamalar içindeki payları şöyledir:

BÜTÇE GİDERLERİ (1973 - 1985)

Gider Kalemleri	Milyon ECU		Toplam İçindeki Payı (%)	
	1973	1985	1973	1985
Tarım ve Balıkçılık	3.627	20.570	80,6	72,9
Bölgesel Politikalar	-	1.662	-	5,9
Sosyal politikalar	249	1.620	5,5	5,7
Araştırma, Enerji Sanayi ve Ulaştırma	70	721	1,6	2,6
Kalkınma İçin İşbirliği	61	1.092	1,4	3,9
Çeşitli	250	1.244	5,5	4,4
Yönetim	248	1.314	5,5	4,7
	<u>4.505</u>	<u>28.223</u>		

- Tarım ve balıkçılık için yapılan harcamaların yüzde 69.9'u tarımsal fiyat destekleme ödemelerini kapsamaktadır. Bu oranın yüksekliğinin sebebi, tarımın finansmanının üye ülkelerden alınarak Topluluğa devredilmesidir. Destekleme politikasının üretim fazlasına yol açması ve büyük stokların eritilememesi, Topluluk fonlarından sürekli olarak sübvansiyonda bulunmayı imkansız hale getirmektedir. Bu

sebeple Topluluk, destekleme fiyatlarını sınırlayan, üreticilerin de üretim artışı-
sının maliyetine belli ölçüde ortak olmasını sağlayan ve süt üretim kotaları belir-
leyen yeni yapısal tedbirler de almaya başlamıştır. Bu suretle yapılan tasarruf
1985'de 3.000 milyon ECU değerinde olmuştur.

- Bölgesel politikalar, 1985'te harcamaların yüzde 5.9'unu oluşturmuştur. Yoksul bölgelere ve durgunluktan en çok etkilenen alanlara yardım için Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonunun 1975 yılında kurulmasından sonra bu fasıldan ödemeler yapılmaya başlanmıştır. Fon, kalkınma programlarının, altyapı yatırımlarının, sanayi ve hizmet projelerinin ve aynı zamanda çeşitli teşvik programlarının ortak finansmanına katkıda bulunmaktadır.
- Harcamaların yüzde 5.7'sini oluşturan sosyal politikalar, ağırlıklı olarak eğitim ve geliştirme programlarının ve iş bulma yardımlarının ortak finansmanını sağlayan Avrupa Sosyal Fonu aracılığıyla yürütülmektedir. Bu harcamalar, daha çok gençleri, sorunlu sektörlerdeki işçileri ve yüksek işsizliğin görüldüğü alanlarda geri kalmış bölgeleri kapsamaktadır.
- Bütçenin yüzde 3.9'unu oluşturan kalkınma için işbirliği harcama kalemi, daha çok Akdeniz, Asya ve Latin Amerika ülkelerindeki gıda yardımlarını ve diğer destekleme ödemelerini kapsamaktadır.

Bütçenin Kapsamı ve Sınırları

Topluluk Bütçesi, henüz Avrupa Topluluğunun ve Topluluk bünyesinde kurulan bir çok kurumun bütün faaliyetlerini ve harcamalarını kapsayan bir genişliğe ulaştırılabilmemiş değildir.

- Topluluğun bir çok malî işlemleri hâlâ bütçe dışında yürütülmektedir. Mesela Avrupa Kalkınma Fonu (European Development Fund) ile Avrupa Komisyonu ve Avrupa Yatırım Bankası'nın çeşitli kredi işlemleri Bütçeye dahil edilmemektedir. Üçüncü dünya ülkelerindeki projeler, çelik, kömür ve enerji sektörlerinin modernizasyonu, küçük ve orta boy işletmelerin desteklenmesi, bölgesel yatırımlar, altyapı yatırımları, sanayi ve yüksek teknoloji alanında işbirliği, haberleşme ve çevre korunması gibi amaçlar için sermaye piyasalarından finansman sağlanmaktadır. 1985'de bu amaçlar için verilen krediler 8.300 milyon ECU (Bütçenin yaklaşık yüzde 29'u) tutarına ulaşmıştır. Ancak Parlamento ve Komisyon Topluluk finansmanının saydamlığını sağlamak için bu işlemleren bir kısmını genel bütçeye almaya çalışmaktadır.

- Yukarıda belirtilen Kredi işlemleri dışında kalan ve herhangi bir harcama gerektirmediği için Bütçeye alınmayan birçok faaliyet de Topluluğu bütçenin sınırlı kaynaklarının çok üstünde katkılar sağlamıştır. Toplulukta daha fazla ticaretin daha çok rekabetin, daha yüksek verimliliğin ve ölçek ekonomilerinin sanayiye, işçilere ve tüketicilere sağladığı yararları, bütçede (1985) sanayi, araştırma ve geliştirme için ayrılan toplam ödeneklerin yüzde 2'si oranındaki harcamaların sağladığı katkı ile eş tutmak mümkün değildir.

X. DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER

a) Topluluğun Ortak Dış Ticaret Politikası (ODTP)

Topluluğa üye ülkelerin birbirleri ile olan ticaretlerinde gümrük vergilerini kaldırıp üçüncü ülkelere karşı ortak bir gümrük tarifesi uygulamasını gerektiren Gümrük Birliği 1 Temmuz 1968'de tamamlanmıştır.

Ortak Dış Ticaret Politikası (ODTP), genel anlamda Topluluğun üçüncü ülkelerle dış ticaretinde geçerli ortak kuralların yer aldığı bir sistemdir. ODTP, aynı zamanda, Topluluğun üçüncü ülkelerle gerçekleştirdiği tercihlili ticaret rejimlerinin ilkelerini belirlemesi ve bu girişimlerin temelinde siyasi faktörlerin de bulunması nedeniyle ticari boyutunun yanısıra daha geniş olarak ekonomik boyutları da olan bir politikadır.

ODTP, Topluluğun kuruluşundan geçiş döneminin sonuna kadar tamamlanmıştır. Ancak, sürekli bir değişim ve gelişim içindedir. ODTP, esas olarak ithalatta olmak üzere ihracatta da geçerli ortak kurallar oluşturulması hususunda hükümler içermektedir.

ODTP'nin oluşturulması ile ilgili yetkiler üye ülkelerin tek başlarına uluslararası anlaşmalara katılamayıp otonom önlemler alamamalarını öngörmektedir.

ODTP, ticarete konu olan mallarda kalite yerine ticaretin hacmi konusunda hükümler öngörmekte ve gerektiğinde miktar bazında ithalatın denetlenmesi ve bir dereceye kadar da ihracatın teşvik edilmesi amacını gerçekleştirmeye yöneliktir.

ODTP'nin uygulama araçları büyük ölçüde uluslararası ticaretin temellerini oluşturan GATT kurallarıyla uyumlu olup bu sözleşmenin hükümlerinden uyarlanmıştır. Dolayısıyla, ODTP'nin araçlarının uygulanmasında GATT

ilkelerine aykırı davranılmaması gerekmektedir. Bilindiği gibi bu ilkeler;

- Çok taraflı görüşmeler yoluyla gümrük vergilerinin indirilmesi ve GATT'ı imzalamış ülkelerin sözkonusu indirimleri gerçekleştirmelerinin sağlanması,
- Genel olarak miktar kısıtlamaları ve diğer tarife dışı engellerin kaldırılması,
- GATT'ı imzalamış ülkeler için en ayrıcalıklı ülke (MFN)'nin uygulanması olmaktadır.

ODTP'nin Uygulama Araçları:

1) Ortak Gümrük Tarifesi (OGT)

2) Korumacı Önlemler

2.1) İthalatın Gözetimi ve Miktar Kısıtlamaları

2.2) Anti-Damping ve Anti-Subvansiyon Önlemleri

2.3) Yeni Ticaret Politikası Aracı

2.4) Ekonomik Yaptırımlar

3) Ortak İhracat Rejimi

1) Ortak Gümrük Tarifesi (OGT)

AT'nun Topluluk dışı (üçüncü) ülkelere uyguladığı gümrük tarifesidir.

1 Ocak 1957'de Almanya, Fransa, İtalya ve Benelüks ülkelerinde uygulanan gümrük vergilerinin aritmetik ortalaması üzerinden OGT saptanmıştır. 12 yıllık geçiş dönemi boyunca üye devletler ortak gümrük tarifesi ile ulusal tarifeleri arasındaki farkları kaldırmışlardır. Geçiş döneminin sonu olan 1 Temmuz 1968'den itibaren üye ülkeler OGT'yi bütünüyle uygulamaya başlamışlardır.

Daha sonraki yıllarda Topluluğa üye olan ülkelere kısa süre içinde OGT'ye tam uyum sağlamakla yükümlü sayılmışlardır.

OGT, Roma Antlaşması'nın ilgili maddeleri uyarınca ve Konsey tarafından çıkartılan bir tüzük ile oluşturulmuştur. Bu tüzük Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna uygulanamamaktadır. Fiili gümrük vergisi oranları ve malların sınıflaması (nomenklature) tüzüğe bağlı bir ek ile saptanmıştır. Bu ek her yıl değiştirilerek o yıl için geçerli olacak gümrük tarifeleri belirlenmektedir.

OGT'nin yapısı, topluluk üyesi ülkelerin imzaladığı 15 Aralık 1980 tarihli Gümrük Nomenklatürü hususunda Brüksel Antlaşması" tarafından oluşturulmuştur. Uygulanan gümrük vergileri, birkaç istisna dışında "değer" üzerinde alınan "advalorem" vergilerdir.

OGT, ODTP'nin en önemli aracı durumundadır. Geçiş döneminin sona ermesiyle ulusal düzeyde gümrük vergileri uygulanmamaktadır. GATT çerçevesinde yapılan çok taraflı ticaret görüşmeleri sonucu gümrük vergilerinde büyük ölçüde indirimlere gidilmesi dış ticaret politikası aracı olarak OGT'nin önemini son yıllarda nispeten azaltmıştır. Ancak, üçüncü ülkelerden yapılan ithalatta gümrük vergilerine eş etkili önlemleri uygulama olanağı bulunması bu aracın önemini korumasını sağlamaktadır.

OGT'de ortalama gümrük vergisi düzeyi, ABD ve Japonya'nın ithalatta uygulamakta olduğu düzeyin altında olup 1989'da yüzde 6 düzeyine ineceği tahmin edilmektedir.

2) Korumacı Önlemler

Topluluk Roma Antlaşmasının ilgili maddesi (Madde 113) uyarınca belirli koşulların gerçekleşmesi durumunda üçüncü ülkelerden topluluğa yapılan ithalata karşı koruma önlemleri almaktadır. Bu önlemler şunlardır:

İthalatın Gözetimi ve Miktar Kısıtlamaları

Üçüncü ülkelerden yapılan ithalata karşı topluluğun en etkili koruma önlemi miktar kısıtlamalarıdır. İthalatın gözetimi ise, miktar kısıtlamalarına gidilmeden önceki aşamada uygulanan bir ara önlemdir. Bu alandaki mevzuat, üçüncü ülkeler kaynaklı mallar ile Roma Antlaşmasında ticaret politikasının kapsadığı ürünlerin ithalatı ile ilgilidir.

Ticaretin devlet tarafından yürütüldüğü ülkelere yapılan ithalat ile tekstil ve giyim ürünleri ithalatında ayrı mevzuatlar oluşturulmuştur.

İthalatın gözetimi ve miktar kısıtlamaları gerek topluluk ve gerekse ulusal düzeyde uygulanabilmektedir.

Mevzuat uyarınca;

- a) İthalatın gözetimi; Üçüncü ülke kaynaklı ve mevzuatta belirtilen bir ürünün Topluluğa ihracatının toplulukta benzer veya dolaysız rakip malları üreten üreticilere ciddi zarar verme tehdidi oluşturması ve topluluk çıkarlarının gerekli kılması durumunda kararlaştırılabilmektedir.

- b) Miktar kısıtlamaları; Üçüncü ülke kaynaklı bir ürünün ithalatının miktarının önemli ölçüde artması ve benzer ya da dolaysız rakip malları üreten topluluk üreticilerine önemli oranda zarar vermesi veya böyle bir zarar tehdidi oluşturmaları durumunda kararlaştırılmaktadır.

Miktar kısıtlamalarına ilişkin önlemlere en çok tekstil sanayiinde başvurulmaktadır. Her yıl sadece 1-2 soruşturma açıldığı gözlenmektedir.

Anti-Damping ve Anti-Subvansiyon Önlemleri

AET'nin ODTP çerçevesinde uyguladığı korumacı önlemlerden en önemlilerinden biri de topluluk dışı ülkelere yapılan ithalatta damping ve subvansiyon uygulamalarına karşı oluşturulan politikalardır.

Topluluk mevzuatı, dampingli veya subvanse edilen ürünün ihrac fiyatının iç piyasa fiyatından veya üretim maliyetinden düşük olması ve bundan toplulukta belirli bir üretim alanının ya da sektörün maddi zarar görmesi veya böyle bir zarar tehdidinin oluşması durumunda "anti-damping veya fark giderici vergi" alınmasını öngörmektedir.

Toplulukta, 1 Ocak 1958'den 1 Temmuz 1968'e kadar olan geçiş döneminde üye ülkeler anti-damping ile ilgili kendi ulusal mevzuatlarını uygulamışlardır. AT'nun bütünü için geçerli olan mevzuat, GATT çerçevesinde kabul edilen anlaşmaların (yeni anti-damping kodu ve subvansiyonlar anlaşması) topluluğa uyarlanmasıyla oluşturulmuştur.

Korumacı önlemler arasında en sık uygulamanın anti-damping alanında olduğu görülmektedir. AT'nun 1970 yılından buyana açtığı anti-damping soruşturma sayısı 586'dır. 1970-76 arasında sadece 26 soruşturma açılırken 1977'den itibaren hızlanmıştır.

Yeni Ticaret Politikası Aracı

Topluluk, 1984 Nisanında yeni bir adım atarak korumacı önlemlere bir başka mekanizma daha eklenmiştir. Yeni Ticaret Politikası Aracı (YTP) adı verilen bu yeni sistem ABD'deki benzerinden esinlenmiştir. YTP, üçüncü ülkelerin topluluğa yönelik haksız ticari uygulamalarına karşı GATT kuralları çerçevesinde bir korunma mekanizması oluşturmaktadır. Topluluğa, topluluk dışından yönelen haksız ticari uygulamaların yol açtığı zararın önlenmesi amaçlanmaktadır.

Mevzuat uyarınca; haksız ticari uygulama, üçüncü ülkelerin uluslararası ticarete uluslararası hukuka ve genel kabul görmüş kurallara uygun olmayan uygulamaları olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre, Topluluk dışından maddi zarar gördüğünü ya da görme tehdidi altında olduğunu iddia eden topluluk sanayii korunma isteğiyle komisyona başvurabilmektedir.

Haksız ticari uygulamaya konu olan ürünün -miktar kısıtlamaları ve anti-damping tedbirlerinden farklı olarak- üreticilerin yanı sıra tüketicileri veya işleyicileri tarafından da koruma önlemleri için başvuru yapılabilmektedir.

Haksız ticari uygulamalara karşı Konsey, miktar kısıtlamaları konulması, verilmiş bir ticari tavizin geri çekilmesi veya gümrük vergilerinin arttırılması gibi önlemler alabilmektedir.

Yeni Ticaret Politikası Aracı, Toplulukta korumacı eğilimlerin yükseldiğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu mekanizmanın işletilmesi bugüne kadar bir kere sözkonusu olmuştur.

Ekonomik Yaptırımlar

Topluluk, Roma Antlaşmasının ilgili (113.maddesi) maddesi uyarınca ODTP kapsamında ticari anlaşmazlık durumunda kendisine karşı uygulanan bazı kısıtlayıcı önlemlere karşı misilleme önlemleri ve bazı siyasi amaçlı diğer yaptırımlar olmak üzere iki bölümde ekonomik yaptırımlar kararlaştırabilmektedir.

a) Ticari Anlaşmazlıklarda Misilleme Önlemleri:

Topluluk, uluslararası hukuk uyarınca sahip olduğu hakların üçüncü bir ülkenin uygulamaları sonucu zarar görmesi durumunda Roma Antlaşması hükümlerine göre tamamen uluslararası yasal sorumlulukları çerçevesinde misilleme önlemleri alabilmektedir. Örneğin, ABD hükümetinin AET'den 1986 yılındaki yarı mamul çelik ithalatını resmi olarak 400 bin ton, özel bir düzenleme sonucu ekstra kota ile 600 bin tonda sınırlaması karşısında; bu durumu ABD'nin GATT çerçevesindeki taahhütlerine aykırı bir uygulama olarak nitelendiren AT karşılık olarak misilleme önlemleri almıştır.

b) Diğer Ekonomik Yaptırımlar:

Topluluk, sınırları dışında gelişen ancak topluluk olarak kendisini ilgilendiren ve büyük ölçüde de siyasi faktörlerden etkilenen yaptırımlar uygulayabilmektedir.

İngiltere ile Arjantin arasındaki Falkland savaşı karşısında topluluğun tutumu Arjantin'den yapılam tüm ürünlerin ithalatını durdurmak olmuştur.

3) Ortak İhracat Rejimi

ODTP, esas olarak Topluluğa üçüncü ülkelere yapılan ithalata ilişkin bir mevzuat olmakla beraber Topluluktan üçüncü ülkelere yapılan ihracata ilişkin kuralları da içermektedir. Konsey tarafından çıkartılan iki tüzükte ihracatta geçerli ortak kurallar ODTP çerçevesinde belirlenmiştir. Bu düzenlemelere rağmen, ayrıntılarda üye ülkeler arasında önemli ölçüde farklılıklar bulunmaktadır.

İhracatla ilgili ortak kurallar ODTP'nin küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Topluluk bünyesinde ihracata ilişkin mevzuatta hükümler, ithalata oranla çok daha basit ve kısadır. Bu konudaki mevzuat Topluluktan üçüncü ülkelere yapılan ihracatta uygulanan yöntemlerin (procedure) harmonizasyonu, ihracatta miktar kısıtlamalarının kaldırılması ve ihracat kredileri konusundaki kuralların uyumuyla ilgilidir.

İhracatta Teşvik Uygulamaları

İhracat Kredileri ve İhracat Sigortası

Ortak İhracat rejiminin en önemli bölümünü ihracat kredileri (gelişmekte olan ülkelere verilen krediler) konusundaki kurallar oluşturmaktadır. Topluluğun da kabul ettiği OECD çerçevesinde imzalanan İhracat Kredileri ve Kredi Garantileri Hususundaki Anlaşma (İKKGHA) uyarınca, ihracat kredilerine uygun faiz oranları asgari bir oranla sınırlandırılmıştır. Bununla beraber, daha uygun koşullarda finansman kolaylıkları sağlama yöntemlerinin kullanılması yaygınlaşmıştır.

OECD çerçevesindeki İKKGH Anlaşması uyarınca yapılan bazı değişiklikler yanında yardım (bağış) yöntemi de kullanılmaktadır. "Karma Krediler" olarak isimlendirilen bu yöntemin en önemli biçimi "Koşullu Yardım Kredileri"dir. Bu yolla gelişmekte olan ülkeler ihracat kredileri kanalıyla desteklenmekte ve iktisadi ilişkiler arttırılarak fakir ülkelere teknolojik yardım sağlanmaktadır.

İhracat Kredisi Sigortası hususunda da Topluluk içindeki farklılıkları gidermeye yönelik uyumluluk sağlama çalışmaları 1970-71 yıllarında başlamış bulunmaktadır. Halen bu konuda çalışmalar sürdürülmektedir.

Sanayide İhracat Yardımları

Genel ilkeler düzeyinde, üye devletlerin doğrudan ya da dolaylı ihracat sektörüne yaptıkları yardımlar üye ülkeler arasında ticaretin yönünü saptırdığı ölçüde topluluk felsefesine aykırı düşmektedir. Bu nedenle, üye ülkelerin birbirlerine yaptıkları ihracatta devlet yardımları kesinlikle yasaklanmıştır. Buna karşılık, üye ülkelerin topluluk dışına yaptıkları ihracata ilişkin bir görüş belirtilmemektedir. Ancak, topluluk hukukçuları, bir üye ülkenin, diğer bir üye ülkenin topluluk dışına yapacağı ihracatı köstekleyici devlet yardımlarının Topluluk mevzuatına uymayacağı yönünde yorum yapmakta ve bu tür müdahaleleri yasaklama yoluna gitmektedirler.

İhracatta devlet yardımları; ihraç malları fiyatlarında düşüş sağlamaya yönelik subvansiyonlar, vergi ve/veya sosyal sigorta kesintilerinin kısmen veya tamamen kaldırılması, ihracattan doğan risklerin kamusal ve yarı kamusal kuruluşlarca üstlenilmesi, kredi verme koşullarının diğer ülkelere oranla hafifletilmesi, dış tanıtıma yönelik masrafların devletçe finansmanı gibi alanlarda olabilmektedir.

Üye ülkelerin gerek kendi aralarında gerekse üçüncü ülkelere yaptıkları ihracatta faydalanan devlet yardımlarının denetlenmesi yetkisi komisyona verilmiştir.

Tarımsal İhracatta Restitüsyon

İhracatta restitüsyon uygulaması, üçüncü ülkelere yapılan ihracatın temelini oluşturur. Amacı, dünya fiyatları ile Topluluk fiyatları arasındaki farkı gidererek ihracatı mümkün ve cazip kılmaktır. Bu nedenle, restitüsyon oranları, topluluk mal ve fiyatlarından bağımsız ve dünya fiyatlarındaki sıçramalara orantılı olarak değişmektedir.

Restitüsyon sistemi ithalatta uygulanan "prelevman" sistemiyle benzer bir uygulamadır. Ortaklığın tarım politikası çerçevesinde, tarımsal ürünlerin ithalatında uygulanan orijinal bir gümrük vergisi tipi olan prelevman (fark giderici vergi de denilmektedir) yabancı tarım ürünlerinin sınırdan giriş anındaki fiyatlarını içeride kararlaştırılan yüksek destekleme fiyatlarına eşitleme amacını gütmektedir.

Dünya fiyatları düşük ise aradaki fark "Restitüsyon" adı verilen subvansiyonla veya primlerle ihracatçılara ödenmektedir.

Restitüsyon rejimi, şu sektörlerle uygulanmaktadır; tahıl, meyve, sebze, süt ve süt mamulleri, yağlı maddeler, yumurta, balıkçılık, pirinç, şeker, tütün, sığır eti, koyun eti, domuz eti, tavukçuluk, şarap ve meyve-sebze kökenli dönüştürülmüş ürünler.

Restitüsyon oranları, Komisyon tarafından periyodik olarak belirlenmektedir.

Restitüsyon sisteminin amacı ihracatı teşvik etmek olmakla birlikte, topluluk bu yöntemle ancak gerekli gördüğü zaman ve koşullarda başvurmaktadır. İhracatçı firma için bu uygulama hiçbir zaman bir "hak" niteliği taşımamaktadır.

İhracatta Kısıtlamalar

Topluluk üyesi ülkeler genellikle ihracatlarının çok önemli bir bölümünü tümüyle serbest hale getirmişlerdir. Ancak, ithalatı gerçekleştiren ülke ile Topluluk üyesi ülke arasında sözkonusu mala ilişkin bazı önemli sorunlar mevcutsa ihracatta kısıtlamalara gidilebilmektedir. Az da olsa tek tek ülkelerde ulusal düzeyde ihracat kotaları bulunmaktadır. Ayrıca, siyasi ve teknolojik nedenlerle ve kamu düzeni gerekçesiyle bazı sınırlama ve yasaklamalar getirilebilmektedir. Örneğin, bazı malların Doğu Bloku'na satışı yasak olduğu için ve iç piyasada fiyat artışlarını önlemek amacıyla geçici olarak üçüncü ülkelere ihracatı kısıtlanabilmektedir.

Topluluk düzeyindeki ihracat sınırlamaları ise hurda bakır için tek ihracat kotası ve bazı tarım ürünleri ihracatında fark giderici vergi alınması uygulaması ile kısıtlıdır.

Ortak ihracat rejiminde, gerektiğinde yasaklama ve miktar kısıtlamaları koyma yetkisi Avrupa Konseyi'nindir. Ancak, acil durumlarda bu yetki Komisyon'a devredilebilmektedir.

OGT'nin Bütünleyici Parçası: AT'nun İkili Anlaşmalar Yoluyla Tanındığı Tercihli Gümrük Düzenlemeleri

Topluluğun kuruluşundan bugüne kadar birçok Akdeniz ülkeleri, AKP ülkeleri (Afrika, Karayip ve Pasifik ülkeleri), EFTA (Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi) ülkeleri ve diğer birçok üçüncü ülkeler ile çeşitli boyutlarla tercihli gümrük düzenlemelerini öngören anlaşmalar yapılmıştır.

Bu anlaşmalar, Ortaklık, Serbest Ticaret ve Tercihli Ticaret ve işbirliği Anlaşmaları şeklinde olmakta ve (Roma Antlaşmasının ilgili maddesi (122. madde) GATT'ın XXIV maddesinin istisna hükümlerine (en ayrıcalıklı ülke statüsü) dayanılarak yapılmaktadır. Topluluk ile üçüncü ülkeler arasındaki ticareti düzenleyen anlaşmalardır.

Topluluk tarafından üçüncü ülkelerle yapılan tercihli ticaret düzenlemeleri kısaca şunlardır:

a) Ortaklık Anlaşmaları: Topluluk ile topluluk üyesi olmayan ülkeler arasında imzalanan ve Topluluğa tam üyeliği ya da gümrük birliği kurulmasını öngören anlaşmalardır. Topluluk, 1962'de Yunanistan ve 1963'de de Türkiye ile Ortaklık Antlaşması imzalamıştır. Benzer hükümleri içeren Anlaşmalar her iki ülke ile topluluk arasında gümrük birliği kurulmasını ve ülkelerin Topluluğa katılmalarını hedeflemektedir. Yunanistan 1 Ocak 1981'de Topluluğa katıldığı için Türkiye ile Ortaklık Antlaşması topluluğa katılmayı hedefleyen tek antlaşmadır.

Topluluk, ayrıca Malta (1970) ve Kıbrıs (1972) ile de gümrük birliği kurulmasını öngören birer Ortaklık Antlaşması imzalamıştır. Bu anlaşmalar, taraflar arasındaki ticarete gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları ve eş etkili önlemlerin kaldırılması yanında sözkonusu ülkelerin gümrük tarifelerini OGT'ye uydurmalarını öngörmektedir.

b) Serbest Ticaret Anlaşmaları: İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın Topluluğa 1 Ocak 1973'de katılmalarından sonra; Topluluk aynı tarihte EFTA (Avrupa Serbest Ticaret Birliği) ülkeleri Norveç, İsveç, Finlandiya, İzlanda, Avusturya, İsviçre ile serbest ticaret anlaşmaları imzalamıştır. 1977 yılına kadar tamamlanan bu anlaşmalar uyarınca Topluluk ile EFTA ülkeleri arasında sanayi ürünleri ticaretinde serbest dolaşım sağlanmıştır.

c) Tercihli Ticaret ve İşbirliği Anlaşmaları: Topluluk, Akdeniz Bölgesindeki birçok ülke ile ticari kolaylıklar öngören ticaret ve işbirliği anlaşmaları imzalamıştır. Mısır, Tunus, Ürdün, Lübnan, Suriye, Fas, Cezayir ve Yugoslavya ile imzalanan bu anlaşmalar her biri farklı ölçülerde olmak üzere bu ülkelere Topluluğa ihraç edilen sanayi ürünlerinin bir çoğunda ve bazı tarım ürünlerinde tercihli gümrük rejimi uygulamasını öngörmektedir. Anlaşmaların bazılarında topluluktan bu ülkelere mali yardım yapılmasını öngören hükümler de bulunmaktadır.

Dokuz topluluk üyesi ülke ile 46 İngiliz Uluslar Topluluğu üyesi Afrika, Karayip ve Pasifik ülkesi arasında ilk defa 28 Şubat 1975'de imzalanan, 1979 ve 1985'de yenilenen bir sözleşme, "LOME Sözleşmesi" çerçevesinde ticari ilişkiler kurulmuştur.

Sözleşme 1985'de aldığı son biçimiyle Namibya dışında kalan siyah Afrika'nın tamamını kapsamaktadır. Anlaşmada taraf olan AKP ülkelerinin sayısı 66'ya ulaşmıştır.

LOME sözleşmesi, Topluluk mallarının AKP ülkelere serbestçe girmesini sağlarken, AKP mamulleriyle tropik tarım ürünlerine de Topluluk piyasalarına girme hakkı tanınmaktadır. Topluluk, AKP'den yapılan ithalatta gümrük vergisi almamakta ve miktar kısıtlamalarını kaldırmış bulunmaktadır. Buna karşılık, bu ülkelere Topluluk ihraç ürünlerine "En Ayrıcalıklı Ülke" statüsü sağlanmış durumdadır.

Sözleşme uyarınca AKP ülkeleri, temel mallar ithalatından sağladıkları gelirlere istikrar kazandırmak için Topluluk'tan finansman kaynağı da bulabilmektedirler. Bu kaynak Stabex* mekanizmasıyla sağlanmaktadır. 1985 tarihli LOME Sözleşmesi (LOME III) 1985-1989 döneminde AKP ülkelere 6.2 milyar dolarlık bir mali katkıda bulunulmasını da öngörmüştür.

Topluluk, Genel Preferanslar Sistemi (GSP) çerçevesinde çoğu Latin Amerika ve Asya'da bulunan 130 kadar gelişmekte olan ülkelerin mamul ve yarı-mamul maddelerinin ihracatında belirli miktarlar için gümrük vergisi almamakta tarife kontenjanları tanımaktadır.

Gıda ve Tarımsal Ürün İthalat Rejimi

Topluluğa üye ülkelerin ihtiyaçlarını daha çok topluluk içinden karşılamalarını sağlamak amacıyla saptanan "Topluluk Tercihi İlkesi"ni somutlaştırmak üzere bu ülkelerden yapılacak tarımsal ürün ithalatı ile ilgili olarak ortak bir rejim oluşturulmuştur. Bu rejimin araçları mal gruplarına göre değişiklik göstermektedir.

Topluluk, gıda ve tarımsal ürün ithalatı ile ilgili politikasını oluştururken, üye ülkelerin Topluluğa katılmadan önce imzalamış oldukları ikili anlaşmaları gözönünde bulundurmak zorunda kalmıştır.

Topluluk, tarımsal üretimin önemli bir bölümü için (tahıllar, pirinç, şeker, zeytinyağı, süt ve süt mamulleri, koyun eti) sınırda bir "prelevman" sistemi oluşturmuştur.

*Stabex, bir istikrar fonudur. Belli bir yılda herhangi bir ihraç malının fiyatı, önceden belirlenmiş bulunan marjın üstünde bir düşme göstererek ihracat gelirinin azalmasına yol açmışsa kayba uğrayan AKP ülkesi azalan gelirin eşit bir tutarın kendisine transferini isteyebilir. Birçok malda fiyatların önceden belirlenen düzeyin yüzde 7.5 altına düşmesi durumunda Stabex fonundan telefi ödemesi yapılması öngörülmüştür. Enaz gelişmişler grubuna giren ülkeler için bu oran yüzde 25'dir.

Bu sistem, Topluluk dışı ülkelerden yapılan tarımsal ürün ithalatından alınan fark giderici bir vergi düzenidir. Prelevman adı verilen ithal vergisi, Topluluk dışından ithal edilen tarım ürünü fiyatlarını eşik fiyat düzeyine yükselten vergidir.

Topluluğun uyguladığı tarım politikasına göre, Topluluk dışından yapılan tarımsal ürün ithalatında eşik fiyatların altında bir fiyattan ithalat yapılmasına izin verilmemektedir. Eşik fiyatlar ise, Topluluk içinde en yüksek maliyetle üretim yapan çiftçinin üretim maliyetlerini yansıtan hedef fiyatlardan, ithal malı tarım ürünlerinin en yüksek maliyetle üretim yapan bölgeye gönderilmesi için gerekli taşıma ve pazarlama giderlerinin çıkartılmasıyla bulunmaktadır. Eşik fiyatlar her yıl belirlenmektedir.

İthal edilen bir ürünün Topluluğa girebilmesi, fiyatının, eşik fiyatı ile üçüncü ülke arz fiyatı arasındaki farka eşit olan bir prelevman uygulanarak eşik fiyatı düzeyine çıkarılması ile mümkündür.

b) Avrupa Topluluğu'nda Dış Ticaret İlişkileri

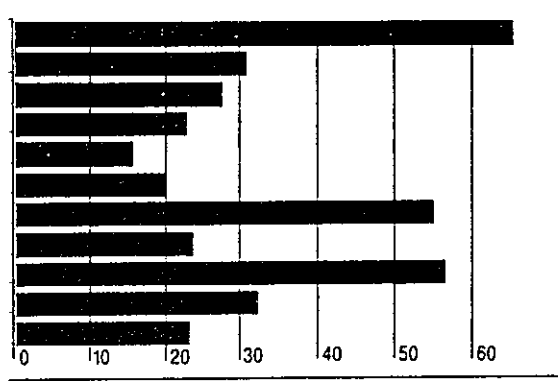
Avrupa Topluluğu (AT) ülkelerinin Gayri Safi Milli Hasılasının yaklaşık %27'sini dış ticaret oluşturmaktadır. Bu ülkeler arasında en yoğun ticaret yapanlar Belçika-Lüksemburg ekonomik Birliği (ithalat ve ihracat toplamı GNP'nin %65'ine ulaşmaktadır.) İrlanda ve Hollanda'dır. Fransa'da bu oran %20, ve İspanya'da %15 düzeyindedir.

TABLO 1

AT ÜLKELERİNİN TOPLAM DIŞ TİCARETİ
(Gayri Safi Milli Hasılanın Bir Oranı Olarak)
(1985 Tahmini)

		<u>İthalat</u>	<u>İhracat</u>
B + L	Belçika, Lüksemburg	66,8	63,5
DK	Danimarka	31, 7	29,8
D	Almanya	25,3	29,4
GR	Yunanistan	31,3	14,0
E	İspanya	16,6	14,0
F	Fransa	21,0	19,0
IRL	İrlanda	53,4	55,2
I	İtalya	25,2	21,9
NL	Hollanda	54,9	57,3
P	Portekiz	36,7	27,3
UK	İngiltere	24,2	22,0

İTHALAT VE İHRACAT ORTALAMALARI

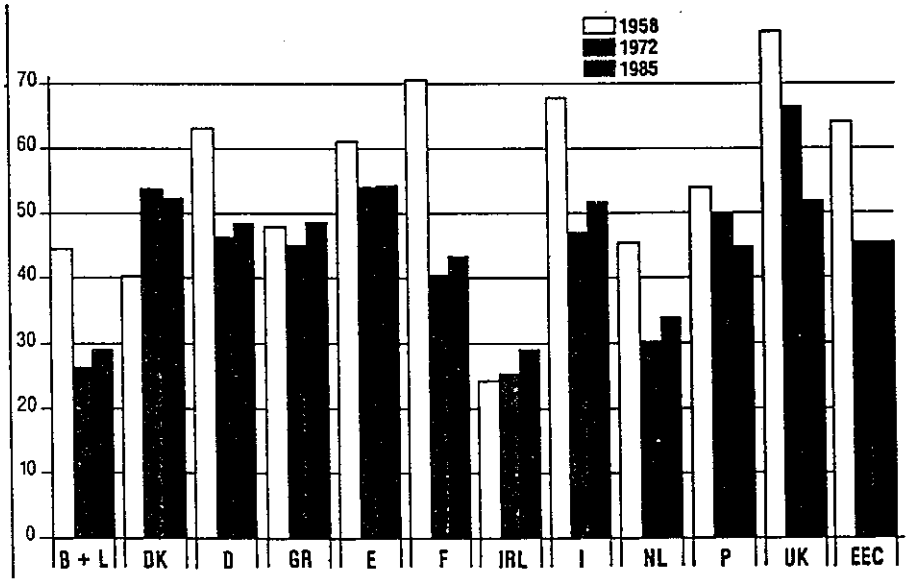
TABLO 2

TOPLULUK DIŞI TİCARETİN TOPLAM TİCARET İÇİNDEKİ YERİ

<u>İthalat</u>	<u>B + L</u>	<u>DK</u>	<u>D</u>	<u>GR</u>	<u>E</u>	<u>F</u>	<u>IRL</u>	<u>I</u>	<u>NL</u>	<u>P</u>	<u>UK</u>	<u>EEC</u>
1958	44,5	40,0	63,7	46,3	68,3	71,7	31,1	69,8	49,3	46,6	78,2	64,8
1972	27,8	52,3	43,9	44,1	56,8	41,4	29,3	49,0	36,4	49,1	65,9	46,2
1985	30,8	49,3	46,9	51,0	62,1	40,5	27,6	52,6	44,0	53,4	52,3	46,4
<u>İhracat</u>												
1958	44,6	40,7	62,1	49,1	53,2	69,1	17,6	65,5	41,7	61,0	78,2	62,8
1972	24,2	55,0	49,4	45,9	51,3	39,6	20,6	45,3	24,0	50,7	66,2	44,6
1985	28,8	54,9	49,9	45,9	46,4	46,2	30,0	50,8	23,8	36,2	51,1	44,5

Kaynak: AT

İTHALAT VE İHRACAT ORTALAMALARI

1985'te topluluk içi ticaret toplamın %54'üne ulaşmıştır. (Bu 1958'de % 36 idi) AT'de topluluk içi kısıtlamaların ve gümrüklerin kaldırılması topluluk içi ticaretin daha fazla gelişmesine neden olmuştur. Tablo 2, bu gelişimin daha çok 1958 ve 1972 yılları arasında gerçekleştiğini göstermektedir. 1972 ve 1985 döneminde 12'lerin topluluk dışı ülkelerle ticaretinin denge düzeyini koruduğunu görmekteyiz. 1973'te İngiltere'nin Ortak Pazar'a girişiyle birlikte dış ticaret dengesi bozulmuş, diğer üye ülkeler içinde daha küçük boyutlarda olmak üzere benzer gelişmeler izlenmiştir. Bu durgunluğun yol açtığı ekonomik krizin nedenleri Avrupa'da talebin kısılması, ithal petrol faturasının yükselmesi, AT ülkeleri içinde henüz tüm ticaret korumalarının kaldırılmamış olması olmuştur. Topluluk, 1992'de, gerçek bir kıta Avrupa'sı iç pazarı yaratarak topluluğun rekabet ve istihdam olanaklarını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Topluluk dünya ticaretinin %18.3'ünü, ABD %17.5 ve Japonya %7.5'ini (Tablo 3 ve Tablo 4) yapmaktadır. AT, enerji gereksiniminin %45'ini ve temel hammaddelerin dörtte üçünü ithal etmektedir.

Dolar bazında 1958-1985 döneminde (Tablo 5) dünya ticareti 17 misli büyümüştür. Hacimsel genişleme yavaş fakat etkili olmuştur, (enflasyon ve parasal dalgalanmalar gözönüne alınarak ve işlenmiş malların gerçek katma değeri gözardı edilerek) ticaret çarpanı 1958-84 arasında 5 kez büyümüştür. 1958-1972'yi kapsayan 14 yıllık dönemde dünya ticaret hacmi ise 3 kez artmış; bunu izleyen 13 yıl içinde ise 1979-83 dönemindeki ekonomik kriz, doların yükselmesi ile 1981'den sonra ticaret hacminin gerçek bir düşüş göstermesi sonucu %60'lık bir artış söz konusu olmuştur.

Topluluğun dış dünya ile olan ticareti aşağı yukarı 1958'den bu yana aynı çerçevede kalmıştır. ECU değeri 17 kez, \$ değeri 13 kez artmıştır.

Topluluğun Önemli Dış Ekonomik İlişkileri

Tablo 6'da görüldüğü gibi, topluluğun ticaretinin %55'i sanayileşmiş demokratik ülkelerle, %36'sı ise 3'üncü dünya ile olmaktadır. AT'nin en önemli ticari partneri olan ABD ile ithalatının %20'sini, ihracatının %23'ünü yapmakta, bazı Batı Avrupa ve Afrika ülkeleriyle de ticaretinin yarısından çoğunu gerçekleştirmektedir.

AT, en büyük sanayileşmiş ticari partneri EFTA ülkeleri ile Avrupa Serbest Ticaret Birliği (Norveç, İsveç, Finlandiya, İzlanda, Avusturya, İsviçre) sanayi malları üzerindeki gümrük vergilerinin kaldırılması anlaşması yapmıştır. 1972'den

bu yana ihracatta azalma görülmekteyse de, 1958'den beri AT'nin toplam ticareti içinde EFTA'nın payı artmaktadır.

- Topluluk ihracatında 1985'te daha büyük payı olan ABD'de, en az EFTA kadar AT'nin önemli bir müşterisidir.
- AT'nin Japonya'dan artan ithalatına karşın ihracatı giderek düşmektedir. Üye ülkeler Japonya'dan ithalatlarının ancak 1/3'ünü oraya ihraç edebilmekte, Japonya'nın ithalatında %7, ihracatında %12 pay almaktadırlar. Ancak AT'nin Japonya'dan ithalatı "hassas sektörlerde" yoğunlaşmaktadır. Topluluk ülkeyle olan ticari ilişkilerinin dengelenmesi üzerinde hassasiyetle durmaktadır.
- Batılı sanayileşmiş ülkelerin ticaretteki payı düşmektedir. 1958'de ABD'nin payından da fazla olan bu pay, şu anda yarının da altına düşmüştür.
- Doğu Blokunun payı halen %10'un altındadır. 1958'den bu yana ithalata yönelik artışlar göstermektedir.
- 1958 ve 72 döneminde azalma gösteren 3'üncü Dünya ile olan ticaret giderek dengelenmiş, OPEC dışındaki ülkelerle olan ticarete petrol fiyatlarına bağlı olarak değişmiştir. OPEC'le olan ticaret 1972'den sonra hızla artmış, topluluk ithalatında 1980-81 döneminde %27'ye, ihracatında %21'e ulaşmıştır. Daha sonra görece bir düşüş göstermiştir. Halen OPEC Lehine büyükçe bir açık mevcuttur. 1958'de 3'üncü dünya topluluk ticaretinin %30'unu oluşturmakta iken, 1972'de %21'lik payını 1980'lerde de korumuştur.

1972'den bu yana Asya ülkeleri ile (Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur, Tayland, Burma) ile topluluk arasında Tercihsiz Birlik Anlaşması imzalanmış ve böylece ticari açık kapatılmıştır.

Afrika, Karayipler, Pasifik (ACP) ülkeleri ve Latin Amerika ile ticarete 1960'lar döneminde ithalata yönelik azalma 1972-1985 döneminde dengelenmiştir. Diğer yandan topluluk ihracatında bu ülkeler payının sürekli azalmasının nedeni bu ülkelerin karşılaştıkları ciddi ekonomik zorluklar yüzünden ithalatlarını kısıtlamalarıdır. Hatırlanacağı gibi 66 ACP ülkesi; toplulukla birçok gümrük ayrıcalığını içeren geniş kapsamlı bir anlaşma, Latin Amerika ve Asya ülkeleri de

çeşitli tercihsiz anlaşmalar imzalamıştır. Ayrıca 3'üncü dünya ülkeleri, 1971'den bu yana sıfır tarifeye düşürülen gümrük anlaşmaları sonucu Avrupa'ya büyük miktarda sanayi ürünü ve işlenmiş tarım ürünü ihraç edebilmektedirler.

Topluluk dış ticaret açığı 1985'te 27.000 milyon ECU'ye ulaşmıştır. En büyük açık OPEC ve Japonya ile olan açıktır. Bunu Latin Amerika ACP ülkeleri ve Doğu Bloku izlemektedir. ABD ile açık 1984'te doların değerinin aşırı yükselmesi sonucu ortaya çıkmıştır. EFTA ve diğer sanayileşmiş ülkelerle ticaretle ise geleneksel olarak bir fazla mevcuttur. 1984'e kadar Akdeniz ülkeleri de aynı durumda idiler.

Son veriler dış ticaret dengesinde büyük gelişmeler olduğunu göstermiştir. 1983 ve 1984'te 41.000 milyon ECU'ye yükselen dış ticaret açığı, 1986'nın ilk yarısında sadece 5.000 milyon ECU düzeyinde hesaplanmıştır. Bu sonuç 1985'te ithalatta %18.1, ihracatta %10 düşüş nedeniyle ortaya çıkmıştır. Doların düşüşü, hammadde fiyatlarının düşüşü ve 3'üncü Dünyanın artan ekonomik güçlüklerinin bu sonuçta payı vardır.

Üye Ülkelerin Payları

Dünyanın 2'inci büyük sanayi gücünü oluşturan AT ülkelerinin ana ithal malı hammadde, ihraç malı da imalat sanayii mallarıdır.

Üye ülkelerin topluluk ticaretindeki payları doğal kaynaklara bağımlı olarak sektörden sektöre, ekonomik kalkınmışlık, sanayide uzmanlaşma ve tarımdaki düzeylerine göre değişmektedir. Yiyecek, içecek ve tütün ihracatı Danimarka, Yunanistan ve İrlanda'nın tüm ihracatının 1/4'ünün üzerinde, Hollanda'nın %18, Fransa'nın %15, İspanya'nın %12, Belçika'nın %10, ve diğer ülke ihracatlarının %5 - %8 düzeyindedir.

Batı Almanya, topluluk içinde toplam ticaretteki payı 1958'de %22'den, 1985'te %28'e ulaşmıştır. (Tablo 9)

Topluluk dış ticaretle İrlanda, Danimarka, Fransa ve özellikle Almanya fazlalık, diğer üye ülkeler açık vermektedirler.

Topluluk; dış ticaretle ortak gümrük tarifesi uygulamak, 3'üncü ülkelerle ticaret

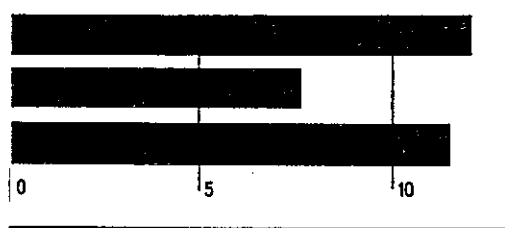
anlaşmaları yapmak, gümrük yönetmelikleri düzenlemek, uluslararası ticaret kurallarını uygulamak konularında uzmanlaşmış durumdadır. Komşu ülkelerle ve 3'üncü dünya ile ekonomik bağlarını geliştirmek niyetindedir. ABD ve Japonya gibi sanayileşmiş ülkelerle diyalogunu güçlendirmek eğilimini taşımaktadır. Temel amacı; uluslararası ticarete mümkün olabilecek en fazla serbestliğin sağlanmasıdır.

TABLO 3
DIŞ TİCARET
GAYRİ SAFİ YURTTİÇİ HASILANIN BİR ORANI OLARAK
(1985 TAHMİNİ)

	<u>İthalat</u>	<u>İhracat</u>
Avrupa Topluluğu (Dış)*	12,6	11,7
ABD	9,3	5,8
Japonya	9,8	13,2

* Üye ülkeler dışında

İTHALAT VE İHRACAT ORTALAMASI

TABLO 4

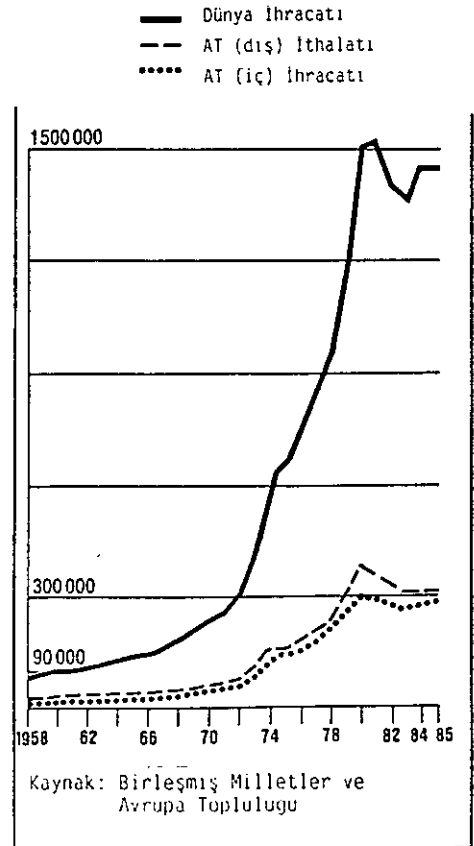
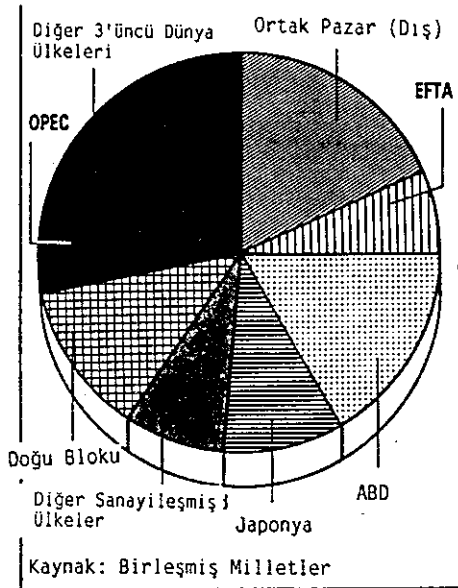
1985 DÜNYA TİCARETİNDE BÖLGESEL DAĞILIM
(ORANSAL)

	İthalat	İhracat
Avrupa Topluluğu (Dış)	18,2	18,5
EFTA	6,5	7,0
ABD	21,3	13,8
Japonya	7,7	11,3
Diğer Sanayileşmiş Ülkeler	7,5	8,3
Doğu Bloku	12,9	12,8
OPEC	7,2	10,1
Diğer 3'üncü Dünya Ülkeleri	18,7	18,2

TABLO 5

DÜNYA VE TOPLULUK TİCARETİNDE GELİŞMELER
(Milyon \$ Olarak)

İTHALAT VE İHRACAT ORTALAMASI

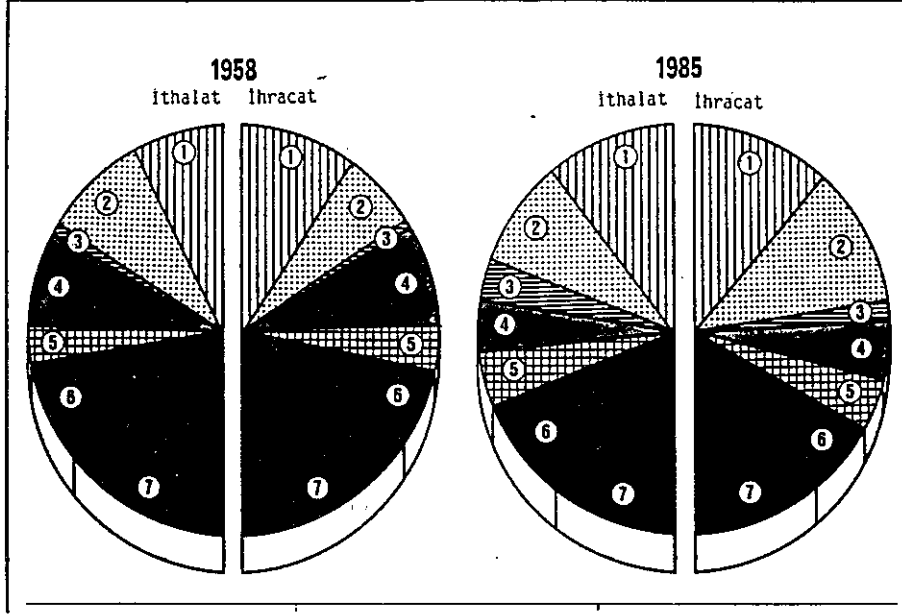

TABLO 6
AVRUPA TOPLULUĞU DIŞ TİCARETİNİN BÖLGESEL DAĞILIMI

(Oransal)	İthalat			İhracat		
	1958	1972	1985	1958	1972	1985
1 EFTA	14,4	18,3	20,2	19,5	25,5	22,4
2 ABD	17,6	18,8	17,0	12,5	18,9	22,6
3 Japonya	1,1	4,4	7,0	1,0	2,5	2,8
4 Diğer Sanayileşmiş Ülkeler	15,4	11,3	8,0	15,5	12,1	9,8
5 Doğu Bloku	5,8	7,9	9,5	6,9	8,8	8,4
6+7 3'üncü Dünya	45,5	39,0	38,4	43,6	31,1	34,1
ACP	9,5	7,6	7,2	9,5	6,5	4,8
Akdeniz Ülkeleri	7,2	8,6	10,9	12,4	11,0	11,7
6 OPEC	16,7	18,7	17,8	12,2	8,5	12,8
Asya Ülkeleri	2,9	1,7	2,6	2,8	2,0	2,6
Latin Amerika	10,3	7,1	7,4	8,8	7,0	3,9
(Milyon ECU)	İthalat		İhracat		Denge	
	1958	1985	1958	1985	1958	1985
EFTA	3.464	81.839	4.241	84.710	+777	+2.871
ABD	4.252	68.934	2.726	85.524	-1.526	+16.590
Japonya	258	28.577	211	10.474	-47	-18.103
Diğer Sanayileşmiş Ülkeler	3.708	32.437	3.363	37.130	-345	+4.693
Doğu Bloku	1.410	38.466	1.504	31.795	+94	6.671
3'üncü Dünya	10.984	155.929	9.496	128.910	-1.487	-27.019
Dünya Toplamı	24.126	405.696	21.762	378.484	-2.364	-27.212
ACP	2.302	29.185	2.067	18.256	-235	-10.929
Akdeniz Ülkeleri	1.729	44.301	2.705	44.115	+976	-186
OPEC	4.023	72.208	2.651	48.600	-1372	-23.608
Asya Ülkeleri	708	10.376	602	9.916	-106	-460
Latin Amerika	2.483	29.872	1.925	14.627	-558	-15.245

Kaynak: Avrupa Topluluğu

AVRUPA TOPLULUĞU DIŞ TİCARETİNİN
BÖLGESEL DAĞILIMI

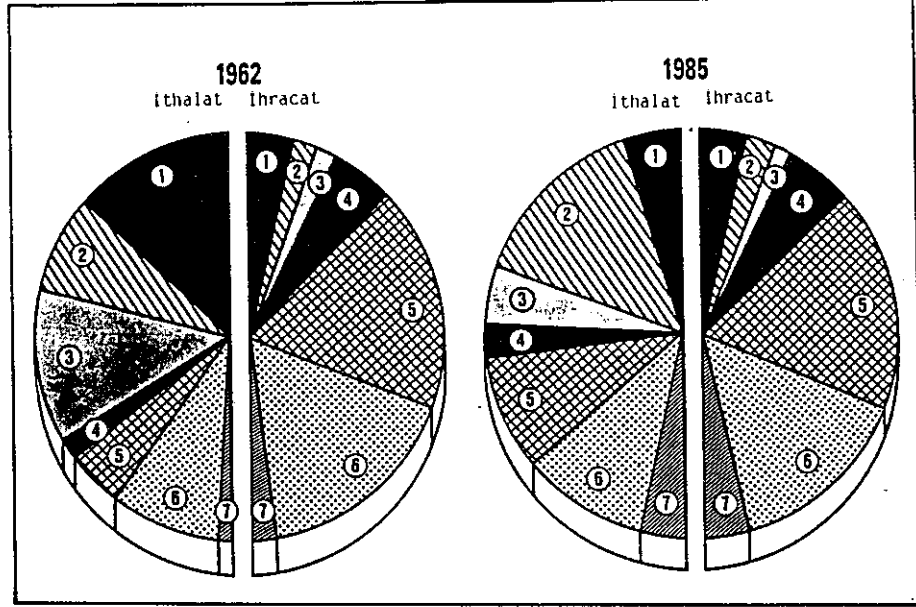

TABLO 7

ÜRÜN BAZINDA DIŞ TİCARETİN DAĞILIMI

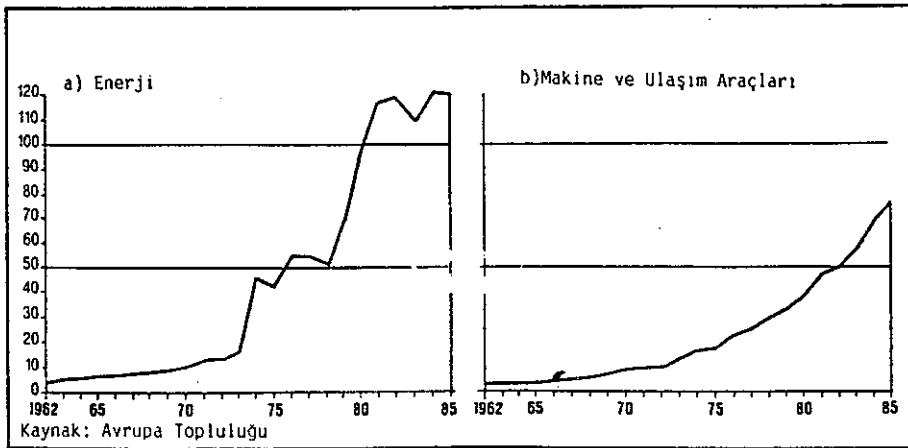
	İthalat				İhracat			
	Milyon ECU		Yüzde		Milyon ECU		Yüzde	
	1962	1985	1962	1985	1962	1985	1962	1985
1 Yiyecek, İçecek, Tütün	8.083	37.824	25,7	9,3	2.290	29.214	8,7	7,7
2 Enerji	4.954	120.185	15,7	29,6	978	18.575	3,7	4,9
3 Hammadde	8.296	41.623	26,3	10,3	992	8.931	3,8	2,4
4 Kimyasal Maddeler	1.159	22.300	3,7	5,5	2.563	42.077	9,8	11,1
5 Makine, Ulaşım Araçları	3.062	76.513	9,7	18,9	9.869	138.624	37,6	36,6
6 Diğer İmalat Malları	5.324	83.832	16,9	20,7	8.797	119.178	33,5	31,5
7 Diğer	621	23.419	2,0	5,8	764	21.885	2,9	5,8

ÜRÜN BAZINDA DIŞ TİCARETİN DAĞILIMI

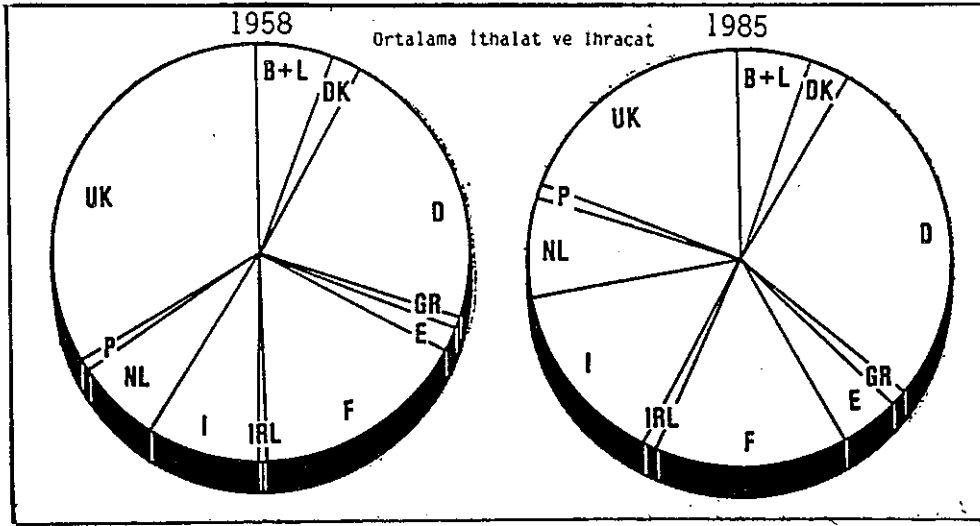

TABLO 8

AVRUPA TOPLULUĞU İTHALATI (Milyon ECU)

AVRUPA TOPLULUĞU DIŞ TİCARETİNDE ÜYE ÜLKE PAYLARI
(Oransal)

TABLO 9

AVRUPA TOPLULUĞU DIŞ TİCARETİNDE
ÜYE ÜLKELERİN PAYLARI
(Oransal)

	B + L	DK	D	GR	E	F	IRL	I	NL	P	UK
İthalat 1958	5,8	2,2	19,4	1,1	2,5	16,7	0,7	9,3	7,4	0,9	34,0
1985	5,6	2,9	24,1	1,7	5,5	14,1	0,9	15,5	9,8	1,3	18,5
İhracat 1958	6,3	2,3	25,1	0,5	1,2	16,3	0,3	7,8	6,2	0,8	33,3
1985	5,4	3,3	31,8	0,7	3,8	15,6	1,1	13,9	5,9	0,7	17,8

TABLO 10

ÜYE ÜLKELERDE DIŞ TİCARET DENGESİ
(Milyon ECU, 1985)

	Topluluk Dışı				Toplam Ticaret	
	İthalat	İhracat	Denge	İthalatı Karşılama	Denge	İthalatı Karşılama*
B + L	22.877	20.359	-2.518	89,0	-3.698	95,0
DK	11.951	12.518	567	104,7	-1.454	94,0
D	97.620	120.520	+22.900	123,5	+33.036	115,9
GR	6.820	2.731	-4.089	40,0	-7.411	44,5
E	22.507	14.242	-8.265	63,3	-5.582	84,6
F	57.325	59.176	+1.851	103,2	-13.462	90,5
IRL	3.635	4.081	+446	112,3	+454	103,4
I	62.811	52.535	-10.276	83,6	-15.973	86,6
NL	39.735	22.377	-17.358	56,3	+3.939	104,4
P	5.358	2.697	-2.661	50,3	-2.585	74,2
UK	75.058	67.250	-7.808	89,6	-11.865	91,7

* İthalatı karşılama = İhracat (FOB), İthalatın (CIF) oranı olarak.

Kaynak: Avrupa Topluluğu

XI. TÜKETİCİNİN KORUNMASI POLİTİKASI

Avrupa Topluluğu'nu kuran Roma Antlaşmasında doğrudan "tüketicinin korunması" ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak ekonomik gelişmenin üretim ve pazarlama politikalarında yarattığı değişimler (üretimin çeşitlenmesi, teknolojik gelişme, yeni pazarlama teknikleri vs.), tüketiciyi korumaya yönelik ortak politikaların saptanmasını zorunlu kılmıştır.

1972 yılında Paris'te toplanan üye ülkeler devlet veya hükümet başkanları bu konuyu tartışmışlar ve ekonomik gelişmenin bizzat bir amaç olmadığını, insanların hayat seviyesinin iyileştirilmesi için bir araç olarak görüldüğünü ifade ederek yeni sosyal ve bölgesel politikalar ile bir çevre politikası belirlenmesine karar vermişlerdir. Tüketicinin korunması politikasına da bu tarihten sonra önem vermeye başlanmıştır.

Bu amaçla önce Komisyon kendi bünyesinde bir tüketiciyi koruma servisi oluşturdu. Komisyon dışında da bir Tüketiciler Danışma Komitesi kuruldu. Avrupa çapında yaygınlığı bulunan başlıca tüketici birliklerinden oluşan bu Komitenin kapsadığı kuruluşlar, Avrupa Tüketici Birlikleri Bürosu (BEUC), Avrupa Sendikaları Konfederasyonu (CES), Topluluk Aile Kuruluşları Komitesi (COFACE), Avrupa Tüketici Kooperatifleri Topluluğu (EUROCOOP) idi.

Komisyon tüketicinin korunmasını ve çıkarlarının savunulmasını öngören ilk eylem programını 1975 yılında Konseye sundu. Konsey, Komisyon tarafından önerilen planı onaylayıp yürürlüğe konulmasını kabul etti.

Tüketicinin hakları komisyon tarafından şu şekilde sıralanmıştır:

- Tüketicinin sağlık ve güvenliğinin korunması,
- Tüketicinin ekonomik çıkarlarının korunması,
- Tüketicinin tazminat istemesi ve alması,
- Tüketicie zamanında bilgi verilmesi ve eğitilmesi

- Tüketicinin temsil edilmesi.

Sözkonusu program bu beş temel hak etrafında yoğunlaşan çeşitli konulardaki eylem önerilerini kapsamaktadır.

Bu programın uygulanması sonucu özellikle tüketicinin sağlığının ve güvenliğinin korunmasına yönelik çok sayıda öneri Konseyce kabul edilerek yürürlüğe girmiş, fakat ekonomik çıkarların korunmasına ilişkin birçok öneri ise henüz kesinleşmemiştir. Bu alanda her ülkenin milli mevzuatında çeşitli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu amaçla Komisyon zaman zaman tüketicilerin yardım ve desteğini istemektedir.

Daha sonra komisyonun hazırladığı ikinci program, üye ülke mevzuatlarının ahenkleştirilmesine ağırlık vermiş ve önceki programda olduğu gibi somut eylemler önermiştir.

1985 yılında Komisyonun hazırladığı yeni bir öneri paketi tüketicinin korunması politikasına yeni bir hız verilmesini önermekte ve gelecek yıllarda özlenecek bir öncelikler programı sunmaktadır. Bu öneriler başlıca üç noktada toplanmıştır:

- Tüketim mallarının kullanılmasından doğan risklerin Topluluk çapında izlenmesi ve kontrolünü sağlayacak bir mekanizmanın geliştirilmesi,
- Üye ülkelerin mevzuatlarının ahenkleştirilmesi için işbirliği,
- Tüketicinin eğitilmesi ve bilgilendirilmesinde üye ülkeler arasında işbirliği.

XII. AVRUPA TOPLULUĞU - ÖZEL SEKTÖR İLİŞKİLERİ (DİYALOG)

1. Özel Sektörün Avrupa Topluluğunda Temsili

Avrupa Topluluğunu oluşturan ülkelerin özel sektörü AT'nun kurulduğu 1957'den beri AT Organizasyonu içinde hem resmen, hem de gayri resmi veya yarı resmi olarak temsil edilmekte ve AT'nun her kademedeki oluşumunda fiilen katkıda bulunmaktadır.

Ancak bu hak yalnız özel sektöre tanınmış olmayıp işçi, serbest meslek erbabı ve diğer çıkar gruplarına da tanınmıştır. Bu da AT'nu kuran Roma Antlaşmasının 193 ile 198'nci maddelerinde kararlaştırılmıştır. Bu maddelere göre kurulması öngörülen Ekonomik ve Sosyal Komite, işveren, işçi, serbest meslek erbabı ve diğer çıkar gruplarının temsilcilerinden oluşmaktadır. AT'nun karar ve icra organları olan Konsey ve Komisyon her karar için Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danışmak zorundadır.

Ekonomik ve Sosyal Komite çok önemli olmakla birlikte, konuların ve çıkarların genişliği nedeniyle yarı resmi niteliği olan çeşitli özel sektör grupları da, bir taraftan Ekonomik ve Sosyal Komite ile yakın temas sağlamakta, diğer taraftan da AT nezdinde kurmuş oldukları temsilcilikleri sayesinde, AT içinde yapılmakta olan çalışmaları yakından izleyebilmekte, hatta bu çalışmaları etkileyebilmektedirler.

AT içinde temsil edilmenin ve çalışmalarda etkili olabilmenin bir diğer koşulu da hayli karmaşık ve geniş yapıya sahip olan AT mekanizmasını iyi izleyebilecek elemanların istihdam edilebilmesidir. Bu elemanları yetiştirmek için hem AT üyesi devletler, hem de özel sektör yoğun çaba harcamışlardır.

Böylece özel sektör - AT ilişkisinin başlıca üç noktada toplandığı söylenebilir. Bunlar:

- Ekonomik ve Sosyal Komitenin faaliyetleri
- Resmi olmayan (veya yarı resmi) özel sektör kuruluşları aracılığıyla AT ve Ekonomik ve Sosyal Komite nezdinde temsil edilmek,
- AT'nun çalışmalarını ve AT ile ilgili konuları izleyip değerlendirecek kadrolar yetiştirmek.

2. Avrupa Topluluğu Dışındaki Ülkelerin Özel Sektörü ile AT ilişkileri
AT dışındaki ülkelerin özel sektörünün Ekonomik ve Sosyal Komite'de temsil edilmeleri mümkün olmadığından bu ülkelerin bir kısmı, yukarda sözü edilen gayri resmi (veya yarı resmi) kuruluşlara üye olmak suretiyle veya AT merkezinde temsilcilikler açmak suretiyle AT'nun faaliyetlerini yakından izlemeye çalışmaktadırlar.

Daha sonra AT üyeliği kazanan bazı ülkelerde, üye olmadan önce AT ile bu şekilde sıkı ilişkiler kurarak çalışmalarını yakından izlemişler ve bu suretle kazandıkları tecrübelerden geniş şekilde yararlanmışlardır.

Özel sektör için AT'na tam üye olmadan önce izlenecek yol, AT Komitesi ve Ekonomik ve Sosyal Komite ile direk ilişki içinde bulunan Eurochambers ve UNICE'ye üye olarak bu kuruluşların çalışmalarını yakından izlemek ve katkıda bulunmaktır.

Ayrıca özel sektör Eurochambers veya UNICE kanallarından geçmeden de doğrudan doğruya Komisyon'a, Konsey'e veya Avrupa Parlamentosu'na yönelik faaliyetlerde bulunabilir. Ancak bu tür faaliyetlerin niteliği, etkisi ve sonuçları, Eurochambers veya UNICE'ye üye olmak suretiyle yürütülecek faaliyetlerden hayli farklı olacaktır.

3. AT Bünyesinde Özel Sektörle İlgili Organlar

a) Resmi Organlar:

- Ekonomik ve Sosyal Komite:

AT'nu kuran Roma Antlaşmasının 193 ile 198'nci maddeleri Ekonomik ve Sosyal Komite ile ilgili hükümleri taşımaktadır.

Çeşitli ekonomik ve sosyal kesimlerin temsilcilerinin oluşturduğu bu komite sayesinde özel sektör AT'nun kuruluşundan itibaren bir taraf olmuş bulunmaktadır. Aynı şekilde işçi kesimi ve diğer kesimler de bu komitenin üyeleri olarak AT mekanizmasının bir parçası haline gelmişlerdir.

189 üyeden oluşan Ekonomik ve Sosyal Komitenin üç grubu vardır. Bunlar:

- İşverenler
- İşçiler
- Diğer kesimlerin temsilcileri

Topluluğun karar organı olan Konsey karar almadan önce Avrupa Parlamentosuna ve Ekonomik ve Sosyal Komiteye danışmak zorunda bulunduğu (mad. 198), işveren, işçi ve serbest meslek erbabının Konsey ile olan diyalogu bu suretle kurulmuş olmaktadır.

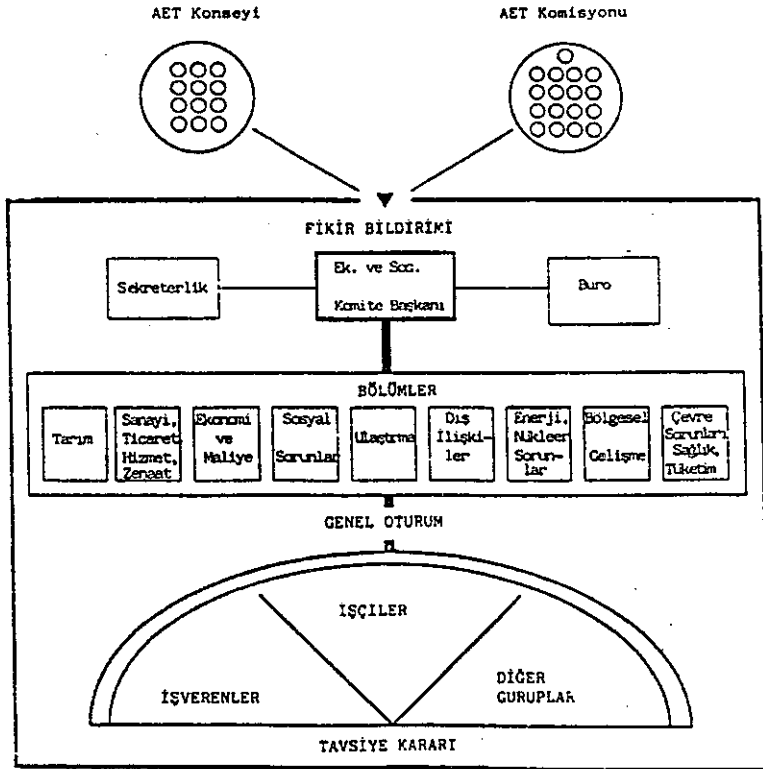
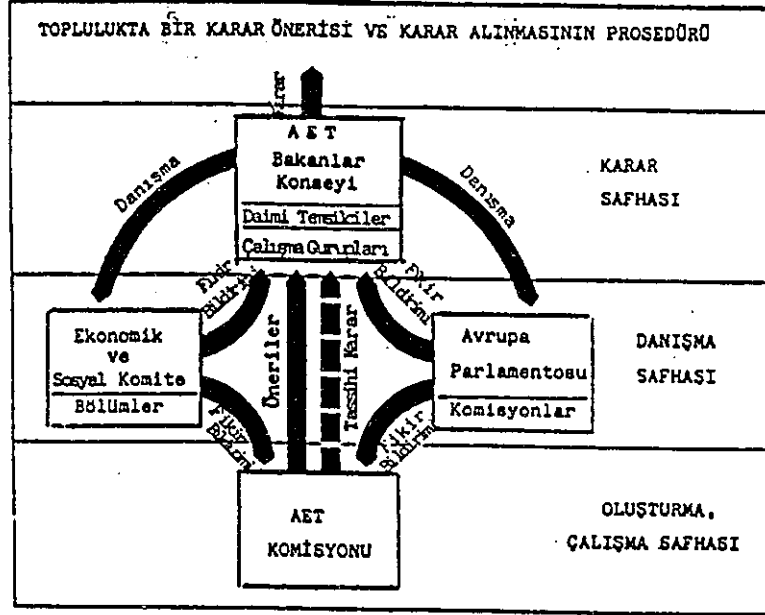
Konseyin kararları icra organı olan Komisyona tevdi edilir. Ancak kararların uygulanmasıyla ilgili olarak Komisyon da Ekonomik ve Sosyal Komiteye danışmak zorundadır (madde 198). Dolayısıyla diyalog Komisyonla da başından itibaren kurulmuş durumdadır.

Ekonomik ve Sosyal Komite'nin 189 üyesi aşağıdaki şekilde ülkelere göre dağılmıştır:

Almanya	24	İrlanda	9
Belçika	12	İtalya	24
Danimarka	9	Lüksemburg	6
İspanya	21	Hollanda	12
Fransa	24	Portekiz	12
Yunanistan	12	İngiltere	24

Komite'de yer alacak üyeleri Hükümetler önerir, atama ise AT Konseyi tarafından yapılır. Atamalar dört yıllıktır ve yenilenebilir. Bu üyeler genellikle kendi ülkelerinde ikamet ederler ve çalışma toplantıları için Brüksel'e gelirler.

Aşağıdaki iki tabloda Topluluk ile Ekonomik ve Sosyal Komitenin çalışmaları şematik olarak gösterilmiştir.

b) Özel Sektör Grupları:

- Eurochambers

Türkiye'yi İKV'nin temsil ettiği Eurochambers, Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliğidir.

Eurochambers'in üç çeşit üyeliği vardır. Bunlar; asil, ortak ve korespondan üyelerdir. Bugün AT üyesi olan bütün ülkelerin odaları asil üye statüsüne sahip bulunmaktadır.

Sadece Danimarka'da Ticaret ve Sanayi Odası bulunmadığından bu ülke Eurochambers'in bünyesinde yer almamıştır.

Türkiye ve Kıbrıs ortak üyedir. Avusturya, İsrail, İsveç, İsviçre ve Yugoslavya ise korespondan üye olarak bulunmaktadır.

Eurochambers, komisyonlar ve çalışma grupları kanalıyla faaliyet göstermektedir.

Özel ilgi duyulan faaliyet sahaları ise:

- Bölgesel politika
- Ulaştırma
- Gümrük yasaları
- Mali sorunlar ve maliye
- Hukuki sorunlardır.

Eurochambers'ın hem Ekonomik ve Sosyal Komiteyle, hem de AT Komisyonu ile yakın ilişkileri bulunmaktadır.

Zaten bazı Eurochambers üyeleri aynı zamanda Ekonomik ve Sosyal Komite'nin içinde kendi ülkelerinin temsilcileri olarak görev yapmaktadırlar. Bu nedenle de içiçe bir çalışma mümkün olmaktadır.

UNICE

Union of Industries of the European Community, ya da Avrupa Topluluğu Sanayi Birliği Batı Avrupa ülkelerinin en önemli sanayi ve işveren kuruluşlarının üye oldukları bir birliktir.

Birlik AT'na en önemli bir baskı grubunu oluşturmaktadır.

Belçika, Danimarka, Fransa, Almanya, Yunanistan, İtalya, İrlanda, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz ve İngiltere AT'nun da üye ülkeleri olmaları sebebiyle adı geçen ülkelerin işveren kuruluşları (genellikle işverenler Konfederasyonları) ile Sanayi Odaları Birlikleri UNICE'ye tam üyedirler. AT'na üye olmayan Kıbrıs, Finlandiya, Norveç, İsveç, Avusturya, İsviçre ve yeni üye olan İspanya'nın sanayi ve işveren kuruluşları ise UNICE'ye ortak (associate) üyedirler. TOSİAD da UNICE'ye üye olmak için teşebbüse geçmiş bulunmaktadır.

UNICE'nin görevleri şöyle sıralanabilir:

- 1) Avrupa sanayicilerinin sesini Avrupa Topluluğuna etkin bir biçimde duyurmak,
- 2) Avrupa Topluluğu organlarına üyelerinin fikirlerini iletmek, bilgi akımı sağlamak ve tavsiyelerde bulunmak,
- 3) Adı geçen temasları sağlayabilmek için Avrupa Topluluğunun en önemli organları olan;
 - AT Komisyonu,
 - Bakanlar Konseyi,
 - Ekonomik ve Sosyal Komiteile daimi ilişkiler kurmak
- 4) AT Komisyonunun sosyal, ekonomik, araştırma ve enerji alanlarındaki iş-tişari komitelerine ve toplantılarına üye ya da gözlemci olarak katılmak,
- 5) Avrupa Komisyonunun veya uluslararası kuruluşların teklifleri üzerine ya da üye kuruluşların istekleri doğrultusunda çeşitli problemleri ele alıp, çözüm yolları aramak
- 6) Genel Kurullarda adı geçen problemlerle ilgili olarak belirli bir tavır almak
- 7) Alınan tavrı ya da savunulan görüşü AT organlarına sunmak ve gelişimini takip etmek
- 8) Üyesi olan konfederasyon ve sanayi kuruluşlarının kendi hükümetleri ile aralarında oluşabilecek problemlerde üye kuruluşlara yol göstermek

- 9) Politik görüşleri bilhassa basına açıklamak
- 10) Güncel faaliyetleri aylık raporlarda özetlemek ve üye kuruluşlar arasında bu yolla da ilişkilerin devamını sağlamak
- 11) Avrupa sanayi çevrelerine bilgi akımı sağlayabilmek için gerektiğinde Avrupa Komisyonu ile işbirliği içerisinde seminerler, konferanslar tertiplemek

UNICE ÜYELERİ OLAN AŞAĞIDAKİ DEVLETLERİN
BİRLİK BÜTÇESİNE KATKI ORANLARI ŞÖYLEDİR

Almanya	16.125	İspanya	5.50	Norveç	1.40
Fransa	16.125	İsveç	4.20	Yunanistan	1.10
İtalya	16.125	Danimarka	3.51	İrlanda	1.10
İngiltere	16.125	İsviçre	3.40	Portekiz	1.00
Belçika	5.53	Avusturya	1.60	Lüksemburg	0.23
Hollanda	5.53	Finlandiya	1.40		

Kıbrıs, Malta ve San Marino gibi üyeler ise bütçeye sabit bir meblağ ödemektedirler. Bu meblağ, Mali Komite'nin önerisi üzerine Yürütme Komitesi tarafından değiştirilebilir.

Bazı üyelerin katkı payları aşağıdaki gibidir:

İspanya	4.600.000	Belçika	frangı
Portekiz	767.000	"	"
Yunanistan	767.000	"	"
Avusturya	1.300.000	"	"
İsviçre	2.800.000	"	"

4) AT Konusunda Eleman İhtiyacı, Yetiştirilmesi; Eğitim Sorunu

Bilindiği gibi AT'nun ekonomik, sosyal ve siyasal tüm sorunları kapsayan çok geniş boyutları bulunmaktadır.

Bu nedenle bu konularda faydalı çalışma yapabilmek için konuyu iyi bilen elemanlara ihtiyaç vardır ve bu elemanların yetiştirilmesi de hem özel bir gayret, hem de maddi fedakarlık gerektirmektedir.

Bugün AT üyesi ülkelerin üniversitelerinde hayli yaygın bir şekilde Avrupa sorunları bölümleri kurulmuş durumdadır. Üniversitelerdeki çalışmaların yanı sıra AT konusunda uzmanlaşmak isteyen elemanların daha başka olanakları da vardır.

Örneğin AT'nun kendi bünyesi içinde yılda iki kez belli bir program içinde eğittiği stajyer kursları bulunmaktadır. Stajyer olabilmek için belli koşullar mevcuttur; dil bilgisinin dışında stajyer'in belli bir resmi kuruluş tarafından desteklenmesi de önemlidir. Bunun yanı sıra stajyer adayının seçeceği konu, stajını yapacağı genel müdürlük vs. nihai kabul için önemli unsurlardır. Ayrıca stajyerliğe olan talep hayli yüksek olduğu için AT Komisyonunun ülkelere göre bir kontenjanlamaya gitmektedir.

AT Merkezi Brüksel'e 100 km mesafede olan College d'Europe, AT konusunda en yoğun eğitim veren kuruluştur. Burada eğitim bir yıl sürmektedir. Dil bilgisi olarak hem İngilizcenin hem de Fransızcanın bilinmesi gerekmektedir.

Eğitim programı hukuk, ekonomi ve yönetim (administration) olarak üç bölüme ayrılmıştır.

Ayrıca Maastrichte'ki Avrupa Enstitüsü de AT konularında eğitim sağlamaktadır.

Gerek yukarıda sözü geçen kuruluşlar ve gerekse üniversitelere bağlı veya bağımsız araştırma enstitüleri AT konusunda kısa süreli konferanslar ve seminerler de düzenlemektedir. Böylece her seviyede bilgi edinmek mümkün olabilmektedir. Özellikle AT üyesi ülkeler ve Yunanistan İspanya ve Portekiz gibi yeni üye olmuş ülkeler yukarıda da sözü geçen eğitim olanaklarına büyük çapta rağbet etmektedirler. Bu tür eğitimden geçen gençler de daha sonra ya doğrudan doğruya AT bünyesi içinde veya AT ile yakın ilişki içindeki çeşitli kuruluşlarda, dışişleri, ticaret, ekonomi ve sanayi bakanlıklarında, odalarda AT konularında uzmanlaşmış basın yayın organlarında vb. çalışma imkanı bulabilmektedirler.

Yukarıda sözü edilen eğitim olanakları haliyle önemli maddi fedakarlıklar karşılığında gerçekleşebilmektedir, ancak her eğitim kurumunun, her eğitim türü için uyguladığı fiyat birbirinden farklıdır. Sadece AT içinde yapılan stajlarda AT tarafından stajyere belli bir ücret ödenmektedir.

EK: I

İç PİYASANIN 1992 YILINDA
TAMAMLANMASI İÇİN UYGULANACAK
PROGRAM

İÇ PİYASANIN 1992 YILINDA
TAMAMLANMASI İÇİN UYULACAK
PROGRAM *

BÖLÜM I. FİZİKİ ENGELLERİN KALDIRILMASI

I. MALLARIN KONTROLÜ

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn Kabul etmesinin beklendiği tarih
1. <u>Çeşitli Kontroller</u>			
<u>1985-1986 Dönemi</u>			
Topluluk transit prosedürünün basitleştirilmesi : transit tav- siye belgesi ve garantisine son verilmesi	COM(79)456	1979	1986
Motorlu ticari araçlardaki yakıt tankındaki yakıtı uygulanacak gümrüksüz kabul	COM(84)171	1984	1985
Karayolu Taşımacılığı : Sınır geçişlerinde kota kontrolleri- nin kaldırılması		1985	1986
Yolcu taşımacılığı: taşıma izni ile ilgili sınır kontrollerinin kaldırılması		1985	1986
** İspanya ve Portekiz'in Topluluğa katılması: teknik uyum		85-86	

* Avrupa Toplulukları Komisyonunun iç pazarın tamamlanması konusunda Avrupa Toplulukları
Konseyine sunduğu "Beyaz Rapor (White Paper)" ekidir.

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

* Tek İdari Belge (TİB)	COM(82)401	1985	1985
-------------------------	------------	------	------

Ortak sınır noktalarının tesisi		1986	1986
------------------------------------	--	------	------

Gümrüğe ibraz harçlarının kaldırılması		1985	1986
---	--	------	------

1987-1992 Dönemi

Tüm ithal formaliteleri ve kontrollerinin kaldırılması hakkın -
daki çalışmanın tamamlanması :

- İstatistiki uyumlaştırma	1987	1990
- tüm ulusal korumacı önlemlerin
ve tüm bölgesel kotaların, Toplu-
luk Ticaret Politikası çerçeve-
sinde kaldırılması	1989	1989
- KDV ve tüketim vergilerinde uyum-
laştırma (Bkz. Üçüncü bölüm)	1987-1989	1988-1990

2. Veteriner kontrolleri ve zirai
karantina

1985-1986 Dönemi

- Canlı hayvanlar (inek, öküz vs.)
İspanya ve Portekiz dahil tüm Top-
luluk Üyesi Ülkelerde tüberküloz,
Malta humması ve Leukemia hasta-
lıklarının yok edilmesi	1985	1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
- Canlı hayvanlar (domuz türleri) Toplulukta domuz hummasına, İspanya Portekiz ve Sardunya'da Afrika hummasına conversionesi hakkındaki değişiklik, kuvvetlendirme ve uzatma direktifleri		1986	1987
- Yukarıda belirtilen hayvan türlerinde görülen bazı hastalık türlerinin (do- muz humması, tüberküloz vs.) yok edil- mesi için yürütülen programların finans- manı ve ortaya çıkma ihtimali olan diğer hastalık türlerinin kontrolü ve yok edil- mesi için mali yardım sağlanmada kulla- nılmak üzere özel bir veterinerlik fonu oluşturulması		1986	1987
- Süt Üretim ve ticareti	COM(71)64+ COM(71)1012+ COM(72)884+	1971	1985
- İlaçla takviye edilmiş yem Üretim ve ticareti *	COM(81)795	1981	1985
- hormonla geliştirme	COM(84)295	1984	1985
- mikrobiyolojik kontroller (tavuk eti, sığır eti) *	COM(81)500+ COM(84)439	1981	1985

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
- domuz (erkek) eti *	COM(83)655	1983	1985
- personelin tıbbi kontrolden geçirilmesi *	COM(84)337	1983	1985
- teftişle sorumlu personel *	COM(81)504	1981	1985
- parça et ve benzerleri			1985
- antibiyotik artıklar *	COM(81)	1981	1985
- artıkların kontrolü **	COM(85)192	1985	1985
- sığır türü hayvanlarda soy tespiti	COM(79)649	1979	1986
- domuz türlerinde soy tespiti			1986
- Üçüncü Ülkelerden et ürünleri ithali (hayvan ve halk sağlığı)	COM(84)530	1984	1986
- ayak ve ağız hastalıkları suaye- nesi	COM(82) + COM(83)584		

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	--

Aujeszki hastalığı ve domuz-
larda görülen vesiküler
hastalıklar

COM(82)529

- hayvan sperması

COM(83)512

1983

1985

- 72/461/AET ve 72/462 AET
no.lu Direktiflerde deği-
şiklik

COM(84)500

1984

1985

- et Ürünleri ile ilgili
77/99 no.lu Topluluk
Direktifinde değişiklik

1985

1986

- Veterinerlik sektörüyle ilgili
koruma hükmünde ilk revizyonun
yapılması: ihracatçı Üye Ülke
Topluluk kararına bağlı olarak
uygun tedbirleri alabilecektir.

1986

1987

Aşağıda sıralananların ticareti
ile ilgili olarak hayvan sağlığı
konulu direktifler çıkarılması :

• canlı kümes hayvanları, kümes
hayvanları eti ve kuluçka yu-
murtaları

1986

1987

• köpek ve kediler

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
- Canlı sığır ve domuz türü hay- vanlar:sürünün menşesinde tef- tişi veya sertifikalanmasını ve eğer gerekiyorsa, teftişin mahreçte tekrarını sağlamak üzere 64/432 sayılı Direk- tife değişiklik.		1986	1987
- Sığır ve domuz cinsi ve kümes hayvanları ürünleri:sertifika- lama ve teftişin üretim yerinde yapılmasını ve hile olduğu yolun- da şüphe olduğunda teftişin varış yerinde tekrarlanmasını sağlayacak 72/461/AET,80/215/ AET ve 71/118/AET tarihli direk- tiflerde değişiklik		1986	1987
- Topluluk kontrolleri uygulamasının Komisyon müfettişleriyle takviye edilmesi; bütçe tasarısı		1986	1987
- Anlaşmazlıkların tahkimi uygulama- sının kuvvetlendirilmesi hakkında tasarı		1986	1987
- Hayvanların ve hayvansal ürünlerin taşınmasında yasaya aykırılık veya hile olup olmadığının kontrolü ile ilgili Topluluk veteriner faaliyet programının uygulanması		1986	1987

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
- Üye Ülkelerarası hayvan taşı- macılığında, sınırlarda yapılan hayvan sağlığı kontrolleri ile ilgili kuralların, serbest do- laşımın sağlanması maksadıyla değiştirilmesi		1986	1987
- 77/93 tarihli Direktifte deği- şiklik yapılması hakkında tasarı (bitki sağlığı)	COM(84)288	1984	1985
- Topluluk bitki sağlığı teftiş kuru- munun görevlerinin belirlenmesi (77/83 tarihli Direktifte değişik- lik yapan tasarı)		1985	1986
- 77/93 tarihli Direktifin 15.ci mad- desinde yapılan değişiklikler (koruma hükümlerinin işleyişinin iyileştirilmesi)		1985	1986
- Üye Ülkelerin Üçüncü Ülke ürünlerine uygulanmak üzere ek sağlık standartları oluşturmaları (77/93 tarihli Direktifte değişiklik)		1985	1986
- Topluluk bitki sağlığı teftiş kurumunun kurulmasını öngören bütçe tasarısı		1986	1987 Bütçesi
- Hayvansal gıda maddelerinde kullanılan katkı maddelerinin ağırlıklarının tes- pitinde kullanılacak prensiplerin tespiti hakkındaki 77/93 tarihli Direktifte deği- şiklik yapan tasarı		1986	1987

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarrufları Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
- Hayvani menşeli ürünlerde kulla- nılan koruyucu katkı maddelerinin azami miktarlarını tespit eden ta- sarı	COM(80)14	1980	1985
- Yemlerde koruyucu katkı maddeleri azami miktarını tespit eden tasarı	COM(77)377	1977	1986
- 76/895/AET tarihli direktifi değiş- tiren tasarı (sebze ve meyvelerde kullanılacak koruyucu maddelerin azami miktarının tespiti)		1986	1987
- 76/895/AET tarihli direktifte yer alan sebze ve meyvaların üzerlerinde ve iç- lerinde bulunacak koruyucu maddelerle ilgili ekte değişiklik hakkındaki tasarı (ethoxyquin ve diphenylamine) *	COM(82)883	1983	1985
- Bazı bitki koruma ürünlerinin yasaklan- ması hakkındaki 79/117 tarihli Direk- tifte değişiklik yapan tasarı(ethylene oxide) *	COM(82)712	1982	1985
- Bitki koruma ürünlerinin pazarlanması hakkında tasarı *	COM(76)427	1976	1986
- Tohumların sertifikalanması ile ilgili Topluluk sisteminin iyileş- tirilmesi hakkında tasarı		1985	1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

- Meyve ve Sebze Üretimiyle ilgili madde-
lerin meyve üretim alanlarında
sertifikalanmasını öngören sistem
hakkındaki tasarı

1986

1987

- Bazı zararlı organizmaların kontrolü
ile ilgili etkin metodların bulunması-
na yönelik 4 yıllık bir araştırma prog-
ramı başlatılması hakkındaki tasarı

1986

1987

1987-1992 Dönemi

- İspanya ve Portekiz'de sığır türlerinde
görülen bulaşıcı sığır plevropnevmonia'-
sının (göğüs zarı ve ciğer iltihaplanması)
ve Yunan adalarında görülen mavi dil has-
talıklarının yok edilmesi hakkında direktif
tasarısı

1987

1988

- Çiftlik hayvanları embriyonları ticareti
hakkındaki direktif

1987

1988

- Aşağıda sayılan hayvan türlerinin ticareti
sırasında ortaya çıkan hayvan sağlığı sorun-
ları hakkında direktiflerin oluşturulması

1987

1988

- ° at sülalesinden canlı hayvanlar
- ° sığır ve keçi sülalesinden canlı hayvanlar
- ° canlı balık ve balık ürünleri

- Kontrolleri hareket mahalleriyle kısıtlayan
tasarılar ve bitki sağlığı sertifikalarının
varış mahallerinde kontrolü ile ilgili
tasarılar

1987

1988

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
- Bitki sağlığı konusunda bazı sorumluluk hükümlerinin tesisi		1987	1988
- Küçük geviş getirenler grubunda görülen malta humması hakkında		1988	1989
- Echinokolisiz		1988	1989
- Mevcut direktiflerin kapsamı dışın- da kalmış hayvan ve hayvan ürünleri- nin ticareti ile ilgili olarak ortaya çıkan veteriner muayenesi			
- Aşağıda sıralanan kalemlerin üretim ve ticaretinde aranacak uyumlaştırıl- mış sağlık koşulları hakkında :			
° kabuklu deniz hayvanları ve ka- buklular familyası ve hazırlan- ması,		1988	1989
° balık ve balık ürünleri,		1988	1990
° av eti, ürünleri ve hazırlanması		1988	1990
- Mevcut direktiflerde düzenlenmemiş cins hayvanlar		1988	1989
- 77/93 sayılı Direktifteki (bitki) sağlığı eklerin basitleştirilmesi		1989	1990
- Bitki sağlığı ile ilgili ulusal standartlar ve Topluluk içi standartların birbirine yak- laştırılması		1989	1990

Konu	Doküman Numarası	Komisyon Tasarrufların Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
- Topluluk içi ticarette bitki sağlığı sertifikasının rolü- nün azaltılması		1990	1991
- Dekoratif bitkilerde kullanılan reprodüksiyon maddelerine uygu- lanmak üzere bir onaylama sis- temi getirilmesi hakkında		1989	1990
- Özellikle tohumluk patates ve meyva ağacı reprodüksiyon maddelerinde bulunan zararlı organizmalar		1987	1989
- Gıda Ürünlerinde etiketleme kural- larının yeniden gözden geçirilme- si, tek tip AET etiketi yönünde düzenlenmesi		1987	1988
- Zirai koruma Üretiminin onaylan- masında aranan şartların kontro- lünde izlenecek kurallar		1987	1988
- 66/401/AET , 70/437/AET ve 70/458/AET Direktifleri uygula- masının "fidelere" genişletil- mesi		1987	1988
- Bitki yetiştiricileri için bir Topluluk Hukukunun oluşturulması		1987	1987
- Ayak ve ağız hastalıkları kontrolü- nün uyumlaştırılması		1990	1992

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin tevlidatı tarih
- Mevcut kanunlar kapsamı dışında kalmış hayvan menşeli gıda ürünlerinin üretim ve ticaretinde aranan sağlık koşullarının uyulaştırılması		1990	1992
- Veterinerlik sektörüyle ilgili koruma hükümlerinin ikinci kez gözden geçirilmesi : Topluluk içi ticarete özel bir takım önlemlerin oluşmasını önlemek amacıyla ihracatçı Üye Ülkece ilgili tedbirlerin alınması		1991	1992
- Yemlerde bulunan (hastalık sebebi) mikroorganizmalar		1991	1992
- Sağlık standartlarının ulusal ürünlere uygulanması		1991	1992
- Veterinerlikle ilgili sertifikaların uygulamasına son verilmesi ve canlı hayvanların tabi olduğu sertifikaların basitleştirilmesi		1991	1992
- Bitki sağlığı sertifikaları uygulamasının durdurulması		1991	1992

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısını Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	----------------------------------	---

II. KİŞİLERİN KONTROLÜ

1985-1986 Dönemi

Üye Ülkelerarası seyahatlere uygulanan
istisnalar ile ilgili altıncı Direktif:
400 ECU'ya çıkarma. *

COM(83)117

1983

1985

Üye Ülkelerarası seyahatlere uygulanan
istisnalar ile ilgili yedinci Direktif:
vergiden muaf satışlar.*

COM(83)166

1983

1986

Küçük partiler halinde gelen ve
ticari olmayan malların ithalinden
vergi alınmaması hakkında .

COM(83)730

1983

1985

Topluluk içi sınırlardaki kontrollerin
kolaylaştırılması hakkındaki Direktif**

COM(85)224

COM(95)749

1985

1985

Silah yasalarının yakınlaştırılması
hakkındaki Direktif

1985

1988

Diğer bir Üye Ülkeye geçmek
üzere bir Üye Ülkeyi terkederken
yapılan polis kontrollerinin
kaldırılması hakkındaki Direktif
(Ara dönem)

1986

1988

1987-1992 Dönemi

İlaç yasalarının yakınlaştırıl-
ması hakkındaki Direktif

1987

1989

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Üçüncü Ülke vatandaşlarının statüleriyle ilgili kuralların birleştirilmesi		1988	1990
Sığınma hakkı ve mültecilere uygulanan statü hakkındaki ku- ralların birleştirilmesi		1988	1990
Ulusal vize politikalarının birleştirilmesi hakkında direktif		1988	1990
Suçluların iadesi ile ilgili kuralların birleştirilmesi hak- kında Direktif		1989	1991

BÖLÜM II : TEKNİK ENGELLERİN KALDIRILMASI

I. MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI

1° Teknik uyumlaştırma ve standartlar politikasında yeni yaklaşım

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
<u>1985-1986 Dönemi</u>			
Bilgi prosedürlerinin standartlar ve teknik kurallara uygulanması hakkındaki tasarısı (83/189 no.lu AET Direktifinde değişiklik)		1986	1987
Geliştirilmiş imalat ekipmanları sektöründe standardizasyon		1986	Resmi Karar gerekmemektedir.
Tasdikleme : ilgili kurumları gösterir endex		1986	Resmi Karar gerekmemektedir.
Test ve sertifikaların tanınması		1986	Resmi Konsey Kararı gerekmemek- tedir.
İnşaat Sektörü :-İlgili kurumları gösterir özel endex -Avrupa kodları (Eurocodes); EC1, EC2, EC3, ve EC 8'in kabulü -Testler ve kararların tanınması		1986	Resmi Konsey Kararı gerekmemek- tedir.

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
<u>1987-1992 Dönemi</u>			
Yeni yaklaşımın ifası amacıyla makina güvenliği, pres tekerlek- leri, kara yolu yapım ekipmanla- rı, elektrikli kırıcılar, kal- dırma ekipmanları hakkında tasa- rılar		1987	1987-1988
Elektrikli tıbbi ekipman		1988	1989
<u>2. Yasaların yaklaştırılması ile ilgili sektörel tasarılar</u>			
<u>2. 1 Motorlu araçlar</u>			
<u>1985-1986 Dönemi</u>			
- eksozlu vasıtalar		1985	1985
- eksozlar		1985	1986
- dizel parçaları		1985	1986
- hız sınırları		1985	1986
- 70/156 no.lu çerçeve Direktifin tashihi		1986	1987
- ithal Direktifinin tashihi		1986	Karar gerekmemekte- dir.
<u>1987-1992 Dönemi</u>			
Eksozların tabi olduğu Avrupa test prosedürünün revizyonu		1987	1987

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
1400 cm ³ 'ün altındaki arabalarda bulunan eksozlara uygulanan sınır değerlerde değişiklik		1987	1987
Yolcu arabalarını yandan ve cepheden gelecek çarpmalara karşı koruyacak özelliklerin tespiti		1987	1988
AET tip onay planının diğer motorlu araçlara uygulanması (otobüsler, motorlu bisikletler)		1989	1990
Mevcut Topluluk tüzüklerinin uyum- laştırılması		1987-1990	Karar gerekmemektedir.

2.2 Traktörler ve Tarım makinaları

1985-1986 Dönemi

74/150 no.lu Topluluk direktifi
(ağırlık, boyutlar, şaft, kontak,
silecekler....)

1986

1987

1987-1992 Dönemi

Mevcut Topluluk Tüzüklerinin
uyumlaştırılması

1987-1990

Karar gerekmemek-
tedir.

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

2.3 Gıda Ürünleri mevzuatı

1985-1986 Dönemi

Gıda katkıları hakkında genel
Direktif (kısmen mevcut direk-
tiflerin tadili)

1985

1986

Gıdalarla temas halinde bulunan
malzeme ve nesneler hakkında
genel Direktif (değişiklik)

1985

1986

Özel besleyici kullanımları olan
gıdalarla ilgili genel Direktif
(değişiklik)

1985

1986

Gıda maddelerinin etiketlenmesi
hakkında genel Direktif (değişiklik)

1985

1986

Gıda Ürünlerinin teftiş edilmesi
hakkında genel Direktif

1986

1987

Örnekleme ve analiz metodları ve
ilgili genel Direktif

COM(84)119

1984

1985

Dondurulmuş hazır yiyeceklerle
ilgili genel Direktif

COM(84)489

1984

1985

Mevcut dikey Direktiflerin
yönetimi (prosedür)

1985

1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
Tatlandırıcılar	COM(80)286 COM(82)166	1980	1985
Hülasa çözücüler *	COM(83)626 COM(85)79	1983	1986
Koruyucular *(değişiklik)	COM(81)712	1981	1985
Emülsatörler (değişiklik)	COM(84)4	1984	1985
Debek sütü ve suyu tamamen veya kısmen alınmış kutulanmış süt (dietik ürünler)	COM(84)703	1984	1986
Kakao ve çikolata ürünleri *	COM(83)787	1984	1986
Kakao ve hindiba esansları (değişiklik)	COM(84)138	1984	1985
Bileşimdeki eczaları ve alkol derecesini belirtme yükümlülüğü	COM(82)626	1982	1985
Gıda ürünlerinin etiketlenmesi konusunda aranan şartlar *	COM(81)159	1981	1985
Gıda ürünleriyle teması olan plas- tik maddeler *	COM(84)152	1984	1985

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
İşlenmiş nişastalar	COM(84)733	1984	1986
Meyve suları vs...(değişiklik)		1985	1986
Reçeller vs. (değişiklik)		1985	1986
Gıda Ürünlerinde fiyatların be- lirtilmesi ile ilgili 79/581/AET no.lu tüketicinin korunması hak- kındaki Direktifle değişiklik yapan Direktif tasarısı	COM(84)23	1994	1985
<u>1987-1992 Dönemi</u>			
Gıda Ürünlerine parlaklık kazandırılması hakkındaki genel Direktif		1987	1988
Biyoteknolojik işlem neticesinde elde edilen yeni gıda Ürünleri hakkındaki genel Direktif		1987	1988
Ek etiketleme gerekleri (yiyecek- lerin etiketlenmesi)		1989	1990
Teknik gelişme hakkındaki direktif- lerin uyumlaştırılması		1987-1989	1988-1990

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

2.4 Eczacılık Ürünleri ve yüksek teknoloji ürünü ilaçlar

1985-1986 Dönemi

Biyoteknoloji ürünü olanlar dahil
yüksek teknoloji ürünü olan ilaç-
ların pazara sürülmesi hakkında-
ki Direktifle ilgili tasarılar *

COM(84)437

1984

1986

İlaçların sahip oldukları özellik-
lerin test edilmesi ile ilgili 75/
318/AET no.lu Direktifte değişiklik
yapan tasarı

COM(84)737

1984

1986

Veterinerlikte kullanılan ilaç
neviinden ürünlerle ilgili
81/852/AET no.lu Direktifte de-
ğişiklik yapan tasarı

COM(84)737

1984

1986

Tıbbi ihtisas gerektiren ürünlerin
pazara sürülmesi ile ilgili test-
ler hakkında bir Konsey Kararı için

COM(84)737

1984

1986

Tıbbi ihtisas gerektiren ürünlerle
ilgili 65/651 AET No.lu Direktifte
değişiklik yapan Konsey Direktifi için

COM(84)737

1984

1986

İlaç fiyatlarında ve sosyal güvenlik
ödemelerinde fiyat seffaflığı

1986

1988

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Avrupa'da Üretilen ilaçların hazırlanış ve terkibi ile ilgi- li bilgilerin bulunduğu kitaba üyelik (European Pharmacopeia Avrupa ilaç ansiklopedisi)		1986	1987
<u>1987-1992 Dönemi</u>			
Mevcut Direktiflerin, bu direk- tiflerin dışında kalan ilaç neviinden ürünlere genişletilmesi		1987	1989
Veterinerlikte kullanılan ilaçlarla ilgili Direktifte değişiklik		1987	1989
<u>Eczacılık Ürünleri :</u>			
- eczacılık ürünlerinin serbest dolaşımını engelleyen engellerin kaldırılması amacıyla sürdürül- mekte olan çalışmanın sonuçlan- dırılması.		1989	1990
Hastalara dağıtım koşulunun uyumlaş- tırılması		1990	1991
Doktor ve hastaların bildirilmesi		1990	1991
<u>2.5 Kimyasal Ürünler</u>			
<u>1985-1986 Dönemi</u>			
Poliklorine biphenillerin (PCBs) pazar- lanması ve kullanımındaki kısıtlamalar ile ilgili Konsey Direktifi	COM(84)513	1984	1985

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin tarihi
Asbestin pazarlanması ve kullanım- la ilgili kısıtlamalar" ile ilgili Konsey Direktifi	COM(79)419 COM(83)556	1979 1983	1980
67/548/AET no.lu "Tehlikeli madde- lerle" ilgili Direktifin kabulü ile ilgili Komisyon Direktifi		1985	Karar gerekmemek- tedir.
"Amonyum Nitrat"la ilgili Komisyon Direktifi		1985	Karar gerekme- mektedir.
İyonik olmayan deterjanlar (mevcut Direktifte değişiklik)	COM(85)217	1985	1986
Tehlikeli preparatların sınıflan- dırılması, paketlenmesi ve etiket- lenmesi		1985	1986-1987
Deterjanlarla ilgili Avrupa Anlaşma- sına Üyelik	COM(85)63	1985	1986
Sıvı gübreler		1986	1988
1987-1992 Dönemi			
Tali gübreler		1987	1989
- Gübrelerdeki oligo elementler		1988	1990

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
- Tali gübreler ve oligo-element- lerinin tahlilinde uygulanacak metod		1989	1991
2.6. İnşaat ve inşaat malzemeleri			
<u>1985-1986 Dönemi</u>			
Binaların güvenliği hakkında Direktif (depremlere ve diğer kazai tahribata karşı direnç, tedrici çöküntünün ön- lenmesi)		1985	1986
Binaların emniyet (maksada uygunluk) ve dayanıklılığı hakkında Direktif (mimar ve inşaatçıların sorumluluğu)		1985	1986
Bina malzeme ve parçalarının ateşe reaksiyon ve dayanıklılığının test edilmesinde izlenen metodlar hakkın- da Direktif		1985	1986
Döner vinçler		1978	1986
<u>1987-1992 Dönemi</u>			
Binaların güvenlik, sağlamlık ve dayanık- lılığı konusundaki Direktiflerin yeni Av- rupa kodları EC 4,5,6,7 ışığında yeniden gözden geçirilmesi		1988	1989

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin baki olduğu tarih
Kamuya açık binalar ve mallar- de yangın güvenliği hakkında Direktif		1978	1988
İzasyon maddeleri hakkında Direktif (inşaat işçileri ve zanaatkarların sağlığının korunması)		1987	1988
Bina mevzuatları için bir Model Yasasının geliştirilip uygulanması (BM-AET modellerine dayalı olarak)		1990	1992
Özel yapıların emniyet ve sağlamlığı hakkında Direktif (Hava alanlarında hava gemisinin bağlanması kullanılan direkler, kuleler, uzun köp- rüler, sondaj platformları, baraj veya bentler)		1990	1992

2.7. Diğerleri

1985-1986 Dönemi

Ev aletleri:hava emme gürültüsü *	COM(81)811	1981	1985
Oyuncakların sağlamlığı			
Ölçü aletleri, ölçme ve tartma sis- temlerinin kontrolünde izlenecek metodlar:elektronik aletler (71/316 no.lu Direktifte değişik- lik)	COM(78)766	1978	1986
- Lastik basıncı ölçme aleti	COM(80)850	1980	1985
- Karbon monoksit'in ölçülmesi	COM(80)850	1980	1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Kinyevi oyuncak parçaları		1985	1986
Elektrikli oyuncaklar hakkında Konsey Direktifi için tasarı		1986	1987
Hidrolik kazıcılar (gürültü)	5.10.1981	1981	1986
Otellerin yangına karşı korunması (Konsey tavsiyesi için tasarı)	21.2.1984	1984	1986
Ölçü tartı sistemlerinin tasdiklenmesi		1986	1988
Kişiyi koruyucu ekipman :			
- Motorsiklet sürücülerinin kullandığı miğferler (109/83 nolu direktif çerçevesinde yapılan bildirim sonucu)		1986	1987
- Emniyet bot ve ayakkabıları(aynı)		1986	1987
Avrupa Atom Antlaşmasının nükleer maddelerle ilgili 6.cı bölümünün yeniden gözden geçirilmesi hakkında tasarı	COM(84)606	1984	1987
Gıda Ürünleri dışındaki Ürünler için fiyatlarının belirtilmesi hakkındaki tüketicinin korunması konulu Direktif Tasarısı	COM(83)754	1983	1985
Kozmetik Ürünleri hakkında Genel Konsey Direktifleri (değişiklik)		1986	1988

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin tarihi
------	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------------

1987-1992 Dönemi

Tekstil Ürünleri konulu bir
Genel Direktif hakkında tasarı

1987

1988

Yanabilirlik derecesi hakkında
Direktif tasarısı

1988

1989

Kişiyi koruyucu araçlar :

- gözü koruyucu araçlar
- solunum yollarını koruyucu araçlar
- sanayide kullanılan emniyet kemer-
leri
- koruyucu giysiler

1987

1988

1988

1990

1988

1990

1989

1991

Ölçme tartma sistemi ile ilgili çalış-
maların tamamlanması

1987

1989

II. Kamu Alımları

1985-1986 Dönemi

Kamu alımları hakkında Direktif-
lerin iyileştirilmesi

1985

1987

1987-1992 Dönemi

Kamu alımları hakkındaki Direktiflerin
iyileştirilmesi

1987

1988

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Mevcut Direktiflerin bu direktiflerin dışında kalan sektör- lere genişletilmesi-telekomü- nikasyon ve enerji sektörleri		1987	1988
Hizmetler sektöründe kamu alım- ları; pazarın öncelikli sektör- lere açılması		1987	1989
Kamu iş alımları: prosedürlerde ilave uyumlaştırma		1989	1990
Kamu hizmet alımları:diğer sektörler		1989	1991
Mevcut Direktiflerin, bu direktifle- rin dışında kalan sektörlerle genişle- tilmesi: elektrik veya su		1989	1990
Direktiflerin ifası:1990-1992			

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

III. İŞGÜCÜNÜN VE MESLEKLERİN SERBEST DOLAŞIMI

1985-1986 Dönemi

Göçmen Topluluk işçilerinin dolaşım
ve oturma serbestlikleri ile ilgili
engellerin kaldırılmasına imkân
sağlayacak tasarı **.

COM(85)48

1985

1987

İşçilerin serbest dolaşımı hakkın-
daki dolaylı vergileme hükümlerinin
uyumlaştırılması hakkında tasarı

COM(79)737
Son şekli

1979

1985

Mesleki eğitim vasıflarının kar-
şılaştırılabilirliği hakkında
tasarı

COM(83)482
COM(84)406

1983
1984

1985

Farklı Üye Ülkelerdeki eğitim
kurumları arasında öğrenci alış-
verişinin ve işbirliğinin geliştiri-
lmesi hakkındaki tasarılar

1985

1986

Üye Ülkelerarasındaki mesleki eği-
timden geçmekte olan gıraklarla
ilgili işbirliği programlarının
geliştirilmesi hakkında tasarı

1986

1987

Mesleki eğitimdeki gençlerle, yurt dışında
gönüllü işlere katılan gençler dahil Top-
luluk içindeki genç değişiminin geliştiri-
lmesi hakkında tasarı

1985

1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Yeni teknolojiler alanında ileri eğitim için yüksek öğrenim ve sanayi işbirliğinin kurulması hakkındaki tasarılar (COMETT)		1985	1986
Teknik alandaki faaliyetlere girme ve uygulama ile ilgili geçiş tedbirleri ile ilgili Direktif hakkındaki tasarı*	COM(69)934	1969	1985
Mühendislerin eğitimi ile ilgili hükümlerin koordine edilmesi hakkında Direktif Tasarısı	COM(69)934	1969	1985
Ticari acentalarla ilgili hükümlerin uyumlaştırılması hakkında Direktif Tasarısı	COM(76)670 COM(78)773	1976 1978	1985
Eczacılık alanındaki belirli faaliyetlerle ilgili hükümlerin uyumlaştırılması hakkında Direktif Tasarısı*	COM(81)4	1981	1985
Eczacılık diplomalarının karşılıklı tanınması hakkındaki Direktifle ilgili değişiklik tasarısı **	COM(84)15	1984	1985
Genel tıbbi uygulama alanında özel eğitim hakkında bir Konsey Direktifi için tasarı**	COM(84)654	1984	1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Yerleşme hakkı : Yüksek eğitim diplomalarının kar- şılıklı tanınması ile ilgili bir genel sistem oluşturulması hakkın- da Direktif Tasarısı		1985	1987
Henüz istihdam edilmemiş veya çalışmayacak Topluluk Üyesi Ülke vatandaşlarına oturma hakkı ve- rilmesi *	COM(79)215 COM(80)358 COM(80)649	1979	1985
<u>1987-1992 Dönemi</u>			
Oturma müsaadesi ile ilgili kaba- rık idari formalitelerin kaldı- rılması hakkında tasarı		1987	1988
Elde edenin mesleki vasıflarını ispat için kullanılacak bir Avrupa "mesleki eğitim kartının" uygula- maya sokulması hakkında tasarı		1989	1990
Karşılıklı tanıma genel sisteminin işleyişi ve bu sistemin iyileş- mesini sağlayacak nihai tasarı üzerinde uzlaşılması		1990	1991

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
IV. HİZMETLERDE ORTAK PAZAR			
1. MALİ HİZMETLER			
1.1. Bankalar			
1985-1986 Dönemi			
Banka hesapları hakkında Direktif Tasarısı	COM(81)84 COM(84)124	1984	1987
Bankaların yabancı şubelerine ait hesaplarla ilgili Direktif Tasarısı		1985	1987
İpotek karşılığı kredi alanında hizmetlerin sunulması serbestliği ve yerleşme serbestliği ile ilgili Direktif Tasarısı	COM(84)730	1985	1988
Kredi kuruluşlarının yeniden organi- zasyonu ve tasfiyesi ile ilgili Direktif Tasarısı		1985	1987
Öz fonlar kavramının uyumlaştırılması hakkında Tavsiye Tasarısı		1985	1986
Topluluk boyutlu bir teminat garanti sisteminin kurulması hakkında Tavsiye Tasarısı		1986	1987
Güyük menkul kıymet ihraçlarının kredi kurumlarınca kontrolü hakkında Tavsiye Tasarısı		1986	1988

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

1987-1992 Dönemi

Kredi kurumlarının koordine edil-
mesi hakkındaki ikinci Direktif
için Tasarı

1987

1989

1.2. Sigorta

1985-1986 Dönemi

Yaşam sigortası haricindeki sigorta
alanlarında hizmet sunma serbestliğini
kolaylaştırmak amacıyla hazırlanacak
Direktif hakkında Tasarı

COM(75)516

COM(78)63

1978

1986

Yasal sigorta harcamaları ile ilgili
yasaların uyumlaştırılması hakkında
Direktif Tasarısı

COM(79)396

COM(82)43

1979

1982

Kredi sigortası hakkında Direktif
Tasarısı

COM(79)459

COM(82)43

1979

1987

Sigorta Sözleşmeleri hakkında Direktif
Tasarısı

COM(79)355

değiştirildi

COM(80)854

1979

1988

Sigorta şirketlerinin tasfiyesi hakkın-
da Direktif Tasarısı

1986

1989

Sigorta şirketlerinin hesapları hakkın-
da Direktif Tasarısı

1986

1989

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	--

Motor güvenliği sigortası hakkın-
da 3. Direktif için Tasarı

1986

1989

1987-1992 Dönemi

Motor güvenliği sigortası sektöründe
hizmet sunma serbestliği hakkında
Direktif Tasarısı

1987

1989

Yaşam sigortası alanında hizmet sunma
serbestliği hakkında Direktif Tasarısı

1987

1991

1.3. Menkul kıymetlerle ilgili muameleler

1985-1986 Dönemi

Devredilebilir menkul kıymetlerde toplu
yatırım teşebbüsleri hakkındaki yasa,
yönetmelik ve idari hükümlerin uyumlaş-
tırılması hakkında Direktif Tasarısı

COM(76)152

COM(77)227

1976

1985

Kayıtlı şirkete ait sermayedeki büyük
hisselerin satın alınması veya elden
çıkarılması halinde yayınlanması gere-
ken bilgi ile ilgili Direktif hakkında
Tasarı

1985

1988

Menkul kıymetlerin kamuya iştirak veya
satış amacıyla çıkarılması halinde yayın-
lanması gereken prospektüsün hazırlanması,
tetkiki ve dağıtımı ile ilgili şartların
uyumlaştırılması ile ilgili Direktif hak-
kında Tasarı

COM(80)893

değiştirildi

COM(82)441

1981

1988

Sıra	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

1987-1992 Dönemi

Yatırım danışmanları hakkında
Direktif Tasarısı

1987

1989

2. TAŞIMACILIK

1985-1986 Dönemi

(Malların kontrolüne bakınız)

Karayolu taşımacılığı, taşımacılık
yetkisi hakkındaki sınır kontrolle-
rinin kaldırılması

* Hava taşımacılığı:taşıma ücretleri	COM(81)396 COM(84)72	1981	1985
* Hava taşımacılığı:Üye Ülkelerarası ikili anlaşmalar,düzenlemeler ve anlaşış memorandoları	COM(84)72	1984	1986
* Hava taşımacılığı:85.ci maddenin uygulaması	COM(84)72	1984	1987
* Üye Ülkelerarası karayolu ile mal taşımacılığında uygulanacak Topluluk kotası:son aşama	COM(83)340 TÜZ.3621/84	1983	1986 1988
* Topluluk içi su yolu taşımacılığı pazarına giriş	COM(87)722	1987	1989

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
İkâmetgahı olmayan taşıyıcılar: ulusal taşıma hizmetleri	COM(82)816	1982	1988
Denizyolları taşımacılığı (deniz taşımacılığı sektöründe hizmet sunma serbestliği	COM(85)90	1985	1986
Yolcu taşıma hizmetlerinin serbest- leştirilmesi		1985	1989

3. YENİ TEKNOLOJİLER VE HİZMETLER

1985-1986 Dönemi

Televizyon ve radyoda ilan verilmesini yöneten ulusal yasaların belirli yönlerini uyumlaştıracak Direktif hakkında Tasarı	1985	1987
Programların kablo ile eşanlı iletimiyle ilgili telif haklarını yöneten ulusal yasaların belirli yönlerini uyumlaştıracak Direktif hakkında Tasarı	1985	1987
Bilgi hizmetleri pazarının tedricen açılması hakkında Tasarılar	1986	1987
Yeni ödeme kartlarının üretiminde kullanılan makinalar için ortak teknik özelliklerin belirlenmesi hakkında Tasarı	1986	1987
Dankalar, tüccarlar, üreticiler ve tüketiciler arasında sistem networklerinin bağlantılarından yararlananlar ile ilgili kuralların ve/veya Komisyon oranlarının uygunluğu konularında anlaşmalar oluşmasını teşvik edecek Tasarılar	1986	1987

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	--

V. SERMAYE HAREKETLERİ

1985-1986 Dönemi

Devredilebilir menkullerde toplu
yatırım için kurulmuş teşebbüsle-
rin sahip olduğu menkul kıymetler-
de liberasyon sağlanması hakkında
Tasarı

COM(78)63

COM(79)328

1979

1985

Gayri menkul rehinleri ile ilgili
muamelelerin libere edilmesi hak-
kında Direktif Tasarısı

1986

1987

Sermaye karşılığı menkullerin
basım, satış ve iktisabı iş-
lemleri, Topluluk kurumların-
ca çıkarılmış menkullerle il-
gili muameleler ve uzun dönem-
li ticari kredilerin libere
edilmesi

1986

1987

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

VI. SANAYİ İŞBİRLİĞİ İÇİN UYGUN KOŞULLARIN OLUŞTURULMASI

1. ŞİRKET HUKUKU

1985-1986 Dönemi

Avrupa Ekonomik Menfaat Grubu ile ilgili Tüzük Tasarısı	COM(73)2046 COM(78)138	1973 1978	1985
Beşinci Şirket Hukuku Direktifi hakkında Tasarı (kamuya açık limi- ted şirketlerin yapısı)	COM(72)887 COM(83)185	1973 1983	1988
Sınırlararası hukuki şirket birleş- meleri ile ilgili Onuncu Direktif hakkında Tasarı	COM(84)727	1985	1987
Şirketlerin şubelerinin ayrı ayrı hesap yayınlamalarına son verecek Onbirinci Şirket Hukuku Direktifi hakkında Tasarı		1986	1988

1987-1992 Dönemi

Şirketlerin tasfiyesi hakkında Direktif Tasarısı		1987	1989
Teşebbüslerin grup içindeki ilişkileri hakkında Direktif Tasarısı		1988	1990

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin Beklendiği tarih
		1970	
Avrupa Şirketi Statüsü ile ilgili Tüzük tasarısında değişiklik	COM(70)600 COM(75)150	1975 1988	1990

2. Entellektüel ve sanayi mülkiyet

1995-1986 Dönemi

Topluluk ticari markaları Tüzüğü hakkındaki değişiklik yapılmış tasarı	COM(80)635 COM(84)470	1980 1984	1987
Üye Ülkelerin ticari marka ile ilgili yasalarını yakınlaştıracak Birinci Direktif hakkındaki de- ğiştirilmiş Tasarı	COM(80)635	1980 1985	1987
Topluluk ticari marka mevzuatının ifası için gerekli olan Tüzük hakkında Tasarı		1985	1987
Topluluk ticari marka ofisinin yeri ve çalışmaları hakkında Tasarı		1986	1987
Topluluk ticari markası ofisinin Temyiz Kurulları uygulamaları ile ilgili kurallar hakkında Tüzük için Tasarı		1986	1987
Topluluk Ticari Marka Ofisine ödenecek olan bedellerle ilgili Tüzük için Tasarı		1986	1987

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Mikro devrelerin yasal korunması konusundaki Direktif hakkında Tasarı		1985	1987
Topluluk Patenti hakkındaki değiş- tirilmiş Anlaşma		Üye Ülkelerce 1986'da imza- lanacak.	1987'de Yürürlüğe girecek.
Topluluk Patendi Temyiz Mahkemesinin kurulması (COPAC)		Üye Ülkelerce 1986'da imza- lanacak.	1987'de yürürlüğe girecek.

1987-1992 Dönemi

Bioteknolojik buluşların yasal korun- ması konulu Direktif hakkında Tasarı	1987	1989
Bilgisayar programlarının korunması konulu Direktif hakkında Tasarı	1987	1989

**3. Vergileme (Farklı Üye Ülkelere ait teşebbüsler arasında işbirliğini güçlendirmek amacıyla
vergi engellerinin kaldırılması)**

1985-1986 Dönemi

Çifte vergilemeye son verilmesi ile ilgili arbitrasyon prosedürü*	COM(76)611	1976	1985
Ana şirketler ve yan kuruluşlarına uygulanabilir ortak vergileme sistemi*	COM(69)6	1969	1985
Hukuki şirket birleşmelerine, bölünme- lerine ve ortaklıklara uygulanabilir ortak vergileme sistemi *	COM(69)5	1969	1985
Menkullerle ilgili muamelelere uy- gulanan vergilerin uyumlaştırılması	COM(76)124	1976	1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

VII. TOPLULUK HUKUKU UYGULAMASI

1. ŞEFFAFLIK

1985-1986 Dönemi

Fiyat tespiti ve eczacılığı ilgilendiren hastalık sigortası hakkındaki Antlaşma- nın 30.cu maddesi ile ilişkili Komisyon Raporu	1985	Karar gerekmemektedir.
---	------	---------------------------

1987-1992 Dönemi

Gıda Ürünleri pazarında uygulanan izin koşulları hakkındaki Antlaşmanın 30.cu maddesi ile ilişkili Komisyon Raporu	1987	Karar gerekmemektedir.
---	------	---------------------------

Malların kontrolü ve mallarla ilgili
formalitelerin kaldırılması hakkında,
Antlaşmanın 30.cu maddesi ile ilgili
Komisyon Raporu

2.Rekabet Politikası ve devlet yardımları

1985-1986 Dönemi

Devlet yardımları envanteri ve ileride uygulanacak devlet yar- dımları politikasının etkilerini ortaya koyan rapor	1986	Karar gerekmemektedir.
---	------	---------------------------

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
------	---------------------	-----------------------------------	---

III. BÖLÜM MALİ ENGELLERİN KALDIRILMASI

I. K.D.V

1985-1986 Dönemi

Konsey Durdurma Kararı
hakkında tasarı;

- Üye Ülkelerde KDV oranları-
nın çoğalmamasını sağlamak
- Üye Ülkeler arasında KDV
oranları açığının büyüme-
sini önlemek

1985

1986

İthalatta ertelenen ödeme
hakkındaki 14.cü KDV Direktifi*

COM(82)402

1982

1985

Düzenli oranda vergilendirilen çift-
çilerle ilgili tasarı

1985

1986

Yolcu taşımacılığı hakkında tasarı

1985

1986

Küçük işletmelere uygulanacak
özel planlar hakkında tasarı

1985

1986

Sanat çalışmaları, koleksiyon
parçaları, antikalar ve kulla-
nılmış mallar hakkındaki 7.ci
KDV Direktifi *

COM(77)735
COM(79)249

1978

1986

Verginin indirilebilir olmadığı
harcamalar hakkındaki 12.KDV
Direktifi *

COM(82)870
COM(84)84

1983

1986

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyn kabul etmesinin beklendiği tarih
Toplulukta yerleşmemiş şahıslara yapılan vergi iadeleri hakkında 18.ci KDV Direktifi*	COM(82)443 COM(83)413	1982	1986
Bir diğer Ülkede vergisi tahakkuk ettirilmiş malların son tüketicilerince yapılan ithalatları ile ilgili 16.cı KDV Direktifi *	COM(84)318	1984	1986
Malların taşıma araçları dışındaki yollardan geçici ithali ile ilgili 17.KDV Direktifi *	COM(84)412	1984	1985
Bazı sapmaların kaldırılması hakkındaki 18.ci KDV Direktifi (77/388 no.lu AET Direktifinin 28(3) maddesi)	COM(84)649	1984	1986
19.cu KDV Direktifi:77/388 no.lu AET Direktifindeki çeşitli tamamlayıcı ve değişiklik hükümleri	COM(84)643	1984	1986
Gemilerin, uçakların ve uluslararası trenlerin ambarları hakkındaki Direktif *	COM(79)794	1980	1986
Oran yapısı hakkında tasarı (oranların adedi)		1986	1987

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Ortak oran(lar)ı ve ilgili durdurma hükmünü tespit eden tasarı		1986	1987
<u>1987-1992 Dönemi</u>			
Bozucu etkileri olan sapmaların kaldırılması hakkında tasarı		1987	1988
KDV Takas Odası Sisteminin kurulması hakkında tasarı		1981	1990

II. TÜKETİM VERGİLERİ

1985-1986 Dönemi

Sınır formalitelerine yol açacak
olan yeni tüketim vergilerinin
konulmaması için bir durdurmayı
şart koşan Konsey Kararı hakkında
tasarı

1985 1986

Alkollü içkilerden alınan tüketim
vergileri yapısının uyumlaştırıl-
ması hakkında tasarılar

COM(72)225	1972	1985
Son şekli		
COM(82)153	1982	1985
Son şekli		
COM(85)150	1985	1985
Son şekli		
COM(85)151	1985	1985
Son şekli		

Konu	Döküman Numarası	Komisyon Tasarısının Tarihi	Konseyin kabul etmesinin beklendiği tarih
Şaraptan alınan tüketim vergisi hakkında tasarı	COM(72)225 Son şekli	1972	1986
Sigarlara uygulanan tüketim vergisi yapısının uyumlaştırılması ile ilgili üçüncü aşamanın baş- latılması hakkında tasarı	COM(80)61	1980	1986
Mineral yağlardan alınan tüketim vergileri yapısının uyumlaştırıl- ması hakkında tasarı	COM(73)12345	1973	1986
Diğer işlenmiş tütünlerle uygula- nan tüketim vergileri yapısının uyumlaştırılması		1986	1987
Sigara vergisi yapısında uyumlaş- tırmanın son aşaması hakkında kararı		1986	1987
Tüm uyumlaştırılmış tüketim vergi- leri için uygulanacak ortak oran serileri ve ilgili durdurma hükmü hakkında tasarı		1986	1987
1987-1992 Dönemi			
Sınır formalitelerine yol açan ve Ortak Sisteme dahil edilmemiş tüketim vergilerinin tedricen kaldırılması veya indirilmesi hak- kında tasarılar		1987-1989	1988-1989 1990
Tüketim malları için kullanılan ulusal gümrük antrepolarının birbirine bağ- lanması hakkında tasarı		1989	1990

KISALTMALAR

AT	: Avrupa Topluluğu
ERDF	: Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu
EAGGF(FEOGA)	: Avrupa Tarımsal Danışma ve Garanti Fonu
ESF	: Avrupa Sosyal Fonu
ECSC	: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu
ECU	: Avrupa Para Birimi
EMS	: Avrupa Para Sistemi
EMCF	: Avrupa Parasal İşbirliği Fonu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
NCI	: Yeni Topluluk Aracı
EIB	: Avrupa Yatırım Bankası
ODTP	: Ortak Dış Ticaret Politikası
OGT	: Ortak Gümrük Tarifesi
YTP	: Yeni Ticaret Politikası Aracı
İKKGHA	: İhracat Kredileri ve Kredi Garantileri Hususundaki Anlaşma
AKP	: Afrika, Karayip ve Pasifik Ülkeleri
DTK	: Daimi Temsilciler Komitesi

